

Programmabegroting

2011-2014

Inhoudsopgave

Inleiding	6
Bestuurlijk kader	7
Bestuurlijke en financiële overwegingen	8
Toelichting op programmabegroting / leeswijzer	11
DEEL 1	PROGRAMMAPLAN.....13
Pijler:	Sociaal
Programma 1	Opgroeien in Epe.....16
Programma 2	Actief in Epe.....19
Programma 3	Zorg en opvang.....21
Programma 4	Leefbaar en veilig
Pijler:	Ruimte.....25
Programma 5	Ruimte en wonen.....27
Programma 6	Epe op orde
Programma 7	Duurzaamheid
Programma 8	Toezicht en handhaving.....36
Pijler:	Economie
Programma 9	Bedrijvigheid
Programma 10	Weer aan het werk.....42
Pijler:	Bestuur.....44
Programma 11	Bestuur en organisatie.....46
Overzicht algemene dekkingsmiddelen en “onvoorzien”	49
DEEL 2	PARAGRAFEN51
Paragraaf 1	Lokale heffingen
Paragraaf 2	Weerstandvermogen.....56
Paragraaf 3	Onderhoud kapitaalgoederen
Paragraaf 4	Financiering
Paragraaf 5	Bedrijfsvoering
Paragraaf 6	Verbonden partijen
Paragraaf 7	Grondbeleid
DEEL 3	FINanciële BEGROTING75
Financiële begroting	76
Financiële specificatie programma 1	Opgroeien in Epe
Financiële specificatie programma 2	Actief in Epe
Financiële specificatie programma 3	Zorg en opvang
Financiële specificatie programma 4	Leefbaar en veilig.....88
Financiële specificatie programma 5	Ruimte en wonen
Financiële specificatie programma 6	Epe op orde.....91
Financiële specificatie programma 7	Duurzaamheid
Financiële specificatie programma 8	Toezicht en handhaving
Financiële specificatie programma 9	Bedrijvigheid.....97
Financiële specificatie programma 10	Weer aan het werk
Financiële specificatie programma 11	Bestuur en organisatie
Financiële specificatie programma 12	Overzicht algemene dekkingsmiddelen.....102
DEEL 4	BIJLAGEN.....105
Bijlage 1	Saldo meerjarenbegroting 2011-2014
Bijlage 2	Meerjarenbegroting 2011-2014 bestaand beleid (budgetprognose)
Bijlage 3	Meerjarenbegroting – nieuw beleid uit vorige meerjarenbegroting
Bijlage 4	Nieuw beleid huidige meerjarenbegroting
Bijlage 5	Dekkingsplan
Bijlage 6	Meerjareninvesteringsplan – bestaande projecten.....118
Bijlage 7	Meerjareninvesteringsplan nieuwe projecten
Bijlage 8	Meerjareninvesteringsplan – investeringen t.l.v. andere dekkingsmiddelen
Bijlage 9	Ombuigen
Bijlage 10	Bijlage bij Paragraaf 2 Weerstandvermogen
Bijlage 11	Bijlage bij paragraaf 4 Financiering
Bijlage 12	Reserves en Voorzieningen.....142
Bijlage 13	Kapitaallasten, urentoerekening en loon- en prijsstijgingen

Aan de gemeenteraad

Onderwerp: programmabegroting 2011-2014

Epe, 28 september 2010

Geachte Raad,

Wij presenteren u onze eerste begroting van deze bestuursperiode. Bij de keuzes die we nu maken staat het halen van het gewenste resultaat in 2014 centraal. Deze begroting is de eerste stap op weg daarnaar toe. Dit is van belang omdat we, zoals bekend, te maken krijgen met dalende inkomsten. We gaan er nu vanuit dat we uiterlijk in 2014 € 3 miljoen moeten hebben bezuinigd. Deze bezuiniging gaan we proactief, verantwoord en in fases aanpakken. We starten hiermee in 2011. In deze begroting schetsen wij u de hoofdlijnen van de aanpak voor de gehele bestuursperiode. Met de voorgenomen maatregelen presenteren wij u een sluitende begroting.

Bezuinigen vraagt altijd om een herbezinning op wat de gemeente doet of gaat doen. We willen oplossingen blijven zoeken en kansen blijven benutten vanuit een toekomstgerichte blik. Deze lijn zetten we versterkt voort. Daarbij concentreren we ons op een afgestemde en samenhangende uitwerking van het collegeprogramma, de ombuigingsoperatie, het regiemodel en de gemeentelijke dienstverlening. Centraal staat het thema "vernieuwen en veranderen". In de uitwerking richten we ons op aspecten als duurzaamheid, efficiency en effectiviteit op een sobere doch kwalitatief verantwoorde wijze. Wat willen we in 2014 dan als resultaat zien?

- Burgers leveren een grotere bijdrage aan de samenleving. Dit wordt zichtbaar doordat burgers meer verantwoordelijkheid nemen voor een prettige en leefbare wijk of buurt en meer bijdragen in onderhoud van accommodaties voor sport, welzijn en cultuur.
- Het voorzieningenniveau is op peil en is gebaseerd op een gekozen basisaanbod per dorp. Benoemde essentiële voorzieningen blijven behouden.
- Epe blijft een goedkope gemeente. Net zoals in andere gemeenten gaan de woonlasten wel stijgen, maar we blijven gemiddeld genomen een goedkope gemeente.
- Een compacte ambtelijke organisatie. Een kleine en flexibele organisatie regisseert in belangrijke mate de uitwerking van de bestuurlijke doelen. De uitvoering ligt vooral bij burgers en maatschappelijke partners.

We zijn in deze tijd zeer terughoudend in voorstellen voor nieuw beleid. Dit laatste beperkt zich tot speerpunten uit het collegeakkoord en betreft fondsvorming voor duurzaamheid en voor cofinanciering waardoor we in de komende jaren extra middelen kunnen generen en/of lasten kunnen verlagen.

Voor 2011 stellen we voor om een bedrag van € 760.000 te bezuinigen en de inkomsten met € 225.000 te verhogen door een extra OZB-stijging. De bezuinigingen betreffen kostenbesparingen op onze interne organisatie en besparingen door een andere wijze van beheer, onderhoud en inrichting van de openbare ruimte. Door in 2011 meer te bezuinigen dan nodig, kunnen we voor de toekomst lasten verlagen en ruimte creëren voor innovatie.

Voor de invulling van de bezuinigingen vanaf 2012 vindt u in deze begroting een overzicht van onderwerpen die we willen gaan uitwerken in nauw overleg met betrokkenen. Het resultaat van de uitwerkingen leidt tot een voorstel bij de perspectiefnota in het voorjaar van 2011. Dan besluit u definitief over de bezuinigingen voor 2012 en volgende jaren.

We starten een periode met veel veranderingen, met veel overleg in de samenleving en met belangrijke besluiten voor de toekomst. Uitgaande van onze eigen kracht en mogelijkheden zien we voldoende kansen en perspectief om ons collegeakkoord uit te voeren.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Epe,
de burgemeester, de secretaris,

Inleiding

De eerste begroting van ons college in de nieuwe bestuursperiode is met name gebaseerd op het collegeakkoord 2010-2014 "Samen beter, samen verder!". Daarnaast zijn richtinggevend de hoofdkaders op de beleidsvelden sociaal, ruimte, economie en organisatieontwikkeling/bedrijfsvoering. De kenmerken daarvan staan bij de pijlers in deze begroting beschreven. Deze bestuursperiode krijgen we met name te maken met het inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen (burger centraal, decentralisatie van taken) en het doorvoeren van bezuinigingen (€ 3 miljoen) als gevolg van de economische crisis. Bij de te maken keuzes staat het gewenste resultaat in 2014 centraal. In deze begroting zetten we de eerste stap en schetsen wij de hoofdlijnen van de aanpak voor de gehele bestuursperiode. Met de voorgenomen maatregelen ligt er een sluitende meerjarenbegroting.

We gaan uit van een te realiseren bezuiniging van € 3 miljoen. We pakken dit pro-actief, verantwoord en gefaseerd aan en starten hiermee in 2011. In deze begroting doen we voorstellen om € 760.000 te bezuinigen. We besparen met name op de kosten van de interne organisatie en we besparen door een andere wijze van beheer, onderhoud en inrichting van de openbare ruimte. Verder stellen we voor de inkomsten met € 225.000 te verhogen via een extra OZB-stijging. Voor de invulling van de bezuinigingen vanaf 2012 is een overzicht opgenomen met onderwerpen die we willen gaan uitwerken in nauw overleg met betrokkenen. Het resultaat van deze uitwerkingen leidt tot een voorstel bij de perspectiefnota in het voorjaar van 2011. Dan kan er een definitief besluit genomen worden. De uitwerkingen pakken we op vanuit de insteek oplossingen te zoeken en kansen te benutten vanuit een toekomstgerichte blik. Afstemming en samenhang vindt plaats bij de uitwerking van het collegeprogramma, het regiemodel en de gemeentelijke dienstverlening. Het hele proces steken wij in vanuit "vernieuwen en veranderen" met aspecten als duurzaamheid, efficiency, en effectiviteit op een sobere doch kwalitatief verantwoorde wijze.

Gelet op de financiële situatie beperken we de voorstellen voor nieuw beleid tot datgene wat voortkomt uit wetgeving en tot speerpunten uit het collegeakkoord. Voorstellen voor 2011 betreffen fondsvorming voor duurzaamheid en voor cofinanciering, om daarmee de komende jaren extra middelen te kunnen generen en/of de uitgaven te kunnen verlagen. Verdere voorstellen zijn de noodzakelijke actualisatie van de bestemmingsplannen voor de centra Epe en Vaassen, eenmalige middelen voor de actualisatie van de woonvisie en de ontwikkeling wijk- en buurtgericht werken. De financiering van de gewenste activiteiten is mogelijk door te bezuinigen, inkomstenverhoging via de OZB en een hogere toeristenbelasting. Verder door de prijscompensatie op de gemeentelijke budgetten achterwege te laten en de kosten toerekeningen op riool- en reinigingsheffingen en WMO te baseren op de nieuwe VNG-modellen daarover.

Beleidskeuzes voor 2011

Uitgaande van vorenstaande hebben wij deze programmabegroting opgesteld en beleidskeuzes gemaakt voor 2011. Hoofdpunten daarin zijn de volgende.

Op diverse beleidsvelden continueren wij de uitwerking van de uitvoeringsprogramma's. Een tweede inlooppunt van het Centrum voor Jeugd en Gezin in Vaassen wordt voorbereid. Bij het accommodatieproject vindt de oplevering plaats van het Kulturhus in Oene en de nieuwe sporthal PWA in Epe en kan de bouw van het zwembad in Vaassen worden afgerond. Op grond van wetgeving vindt verbetering plaats van de crisisbeheersing en rampenbestrijding en lopen voorbereidingen voor de regionalisering van de brandweerorganisatie. Het wijk- en buurtgericht werken krijgt verdere invulling. De uitvoering van het centrumplan voor Vaassen start. Besluitvorming is voorzien inzake een geactualiseerde woonvisie, het programma "Afval 2030", het gemeentelijk profiel op de terreinen duurzaamheid en recreatie/toerisme en een nieuwe toekomstvisie. Een aantal verkeersmaatregelen wordt getroffen vanuit het gemeentelijk verkeer- en vervoersplan. Voorbereid wordt een maatregelenpakket ter verbetering van de toegankelijkheid van de openbare ruimte. Er start een traject met een groot aantal projecten samengesteld vanuit een samenhangende en afgestemde uitwerking van het collegeprogramma, de ombuigingsoperatie, het regiemodel, de gemeentelijke dienstverlening.

Bestuurlijk kader

Kaderstelling door de gemeenteraad

In april 2010 is door uw raad het collegeakkoord 2010-2014 vastgesteld, een richtinggevend kader voor deze bestuursperiode. Ook de hoofdkaders op de beleidsvelden sociaal, ruimte, economie en organisatieontwikkeling/bedrijfsvoering en de actuele beleidsnota's voor specifieke beleidsterreinen hebben een richtinggevend karakter. Dit geheel is voor ons bepalend voor zowel vorm en inhoud van de programmabegroting alsook voor de wijze waarop de programmabegroting wordt uitgevoerd. De volgende kaders vormen het vertrekpunt.

Toekomstvisie Epe 2010 (raadsbesluit 20-3-2003, nr. 2003-01389).

Hierbij zijn onder het motto "voortbouwen op kwaliteit" thematisch de hoofdlijnen van de toekomstige gewenste ontwikkelingen vastgesteld voor de periode tot 2011. Het gaat dan om verjonging en vergrijzing, voorzieningen en kernen, recreatie en toerisme en de ontwikkeling van het buitengebied. Een actualisatie van de toekomstvisie krijgt in 2011 z'n beslag. Belangrijk aandachtspunt is hoe in te spelen op de effecten van de demografische ontwikkelingen in de komende periode. De nieuwe toekomstvisie richt zich op de ontwikkelrichting van de gemeente in z'n algemeenheid en de ontwikkeling van de vier afzonderlijke dorpen.

Regiegemeente (raadsbesluit 21-4-2005, nr. 05-027).

Centraal staat de sturingsrol van de gemeente. Deze sturingsrol is gestoeld op de volgende uitgangspunten: we willen meer overlaten aan maatschappelijke organisaties. Subsidierelaties worden meer zakelijk door te werken op basis van prestatiecontracten. We streven naar grotere betrokkenheid van burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven bij het gemeentelijke beleid en de uitvoering daarvan. Ook zoeken we actief naar mogelijkheden om de uitvoering in samenwerking met andere gemeenten te doen.

Op basis van deze uitgangspunten is een visie op de verdere ontwikkeling opgesteld en in uitvoering.

Collegeakkoord "Samen beter, samen verder!" (raadsbesluit 8-4-2010, nr. 2010-08632).

In deze bestuursperiode ligt de focus met name op de burger en de leefbaarheid in haar/zijn directe woon- en leefomgeving, met een burger die zich verantwoordelijk voelt voor zijn omgeving en ook bereid is daar een bijdrage aan te leveren.

De insteek is om adequaat en flexibel te reageren op veranderingen in onze samenleving, zoals voortkomend uit demografische ontwikkelingen (krimp, vergrijzing, ontgroening). Hierbij rekening houdend met het eigene van de dorpen en het behouden en versterken van het unieke van de gemeente (natuur, landschap en cultuurhistorie).

Om een krachtige en vitale gemeente te blijven, vindt samenwerking plaats met buurgemeenten en de gemeenten in de Regio Stedendriehoek alsook met burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven. We willen investeren in wijkgericht werken, een openbare ruimte van goede kwaliteit, een adequaat voorzieningenniveau in de dorpen en een gezonde (stedelijke en plattelands-) economie en het faciliteren en ondersteunen van burgers.

Specifieke aandacht is er voor de kansen van een zestal thema's, te weten: jeugd, participatie, duurzaamheid, vitale kernen en leefbare wijken, lokale economie - toerisme en recreatie, dienstverlening.

Voor het financiële beleid zijn er principes en uitgangspunten vastgelegd. Ook zijn de hoofdlijnen voor de aanpak van de noodzakelijke bezuinigingen bepaald.

Kaderuitvoering door het college

De taak van ons college is de voorbereiding en uitvoering van de programmabegroting binnen de kaders en de prioritaire aandachtspunten van de raad. Ons collegeprogramma vormt hierbij de basis.

Bestuurlijke en financiële overwegingen

De financiële hoofdlijnen in meerjarenperspectief

Vertrekpunt

In november 2009 is door de raad een sluitende (meerjaren)begroting 2010-2013 vastgesteld. In deze begroting zijn de negatieve financiële effecten van de economische crisis nog niet verwerkt. Wel zijn voorbereidingen getroffen om tijdig in te kunnen spelen op de financiële en maatschappelijke effecten van de crisis. Op basis van de besluitvorming bij deze begroting is in het voorjaar 2010 gestart met de voorbereiding van een ombuigingsoperatie voor de bestuurperiode 2010-2014. Daarnaast is het voordelig resultaat van de jaarrekening 2009 (€ 1,7 miljoen) voor € 1,2 miljoen toegevoegd aan de reserve WWB en voor € 500.000 toegevoegd aan de ombuigingsreserve.

In het voorjaar 2010 is het collegeprogramma voor de bestuursperiode 2010-2014 vastgesteld. Ter voorbereiding op dit collegeprogramma is een ruwe schets gegeven van de belangrijkste financiële ontwikkelingen:

- Een zeer onzeker financieel perspectief, met een scenario van tekorten oplopend naar enkele miljoenen.
- Forse rijksbezuinigingen op de algemene uitkering en doeluitkeringen.
- Stijgende (WWB) uitgaven en risico's binnen de grondexploitatie.

Op basis van dit perspectief zijn in het collegeprogramma financiële afspraken gemaakt die richtinggevend zijn voor de invulling van voorliggende meerjarenbegroting 2011-2014:

- De financiële tekorten worden opgevangen door 60% ombuigingen, 30% inkomstenverhogingen, 10% financieel technische maatregelen.
- Indien nog geen duidelijkheid bestaat over de rijksbezuinigingen zal uitgegaan worden van het meest ongunstige scenario. De noodzakelijke maatregelen zullen ingaande 2011 getroffen worden.
- Beperkte middelen voor nieuw beleid en deze dekken binnen de bestaande middelen/beleid.

In tegenstelling tot voorgaande jaren is, i.v.m. de onzekere financiële situatie, in het voorjaar geen perspectiefnota opgesteld. Eerst worden de rijksmaatregelen (bezuinigingen) afgewacht, om vervolgens bij de perspectiefnota in het voorjaar 2011, de keuzes te maken voor de ombuigingen voor 2012 en volgende jaren.

Stand van zaken bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2011-2014

In de zomer 2010 bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2011-2014 is het financiële beeld nog steeds somber en onzeker. Op een aantal onderdelen zijn meer gegevens beschikbaar en kunnen ramingen/indicaties gemaakt worden waarmee het financieel perspectief beter ingevuld kan worden. De ontstane (financiële) situatie kan als volgt samengevat worden:

- De juni circulaire m.b.t. de algemene uitkering uit het gemeentefonds, geeft nog geen duidelijkheid omtrent de ontwikkeling van de belangrijkste inkomsten bron van de gemeente. Op basis van de diverse rapporten m.b.t. de mogelijke rijksbezuinigingen en informatie/advies van de VNG en het ministerie van de BZK is een inschatting gemaakt van de rijkskorting op de algemene uitkering. Voor de planperiode is de korting van het rijk op de algemene uitkering geraamd op een bedrag van € 3.000.000 structureel.
- Uitkeringen van het rijk zijn of worden verlaagd. Op de WMO is een korting toegepast van € 300.000. Ook voor de WWB moet rekening worden gehouden met een flinke korting. Daarnaast laten de WWB uitgaven een explosieve groei zien, een groei die niet meer opgevangen kan worden binnen het budget/inkomendeel WWB. Voor de planperiode is een structureel tekort op dit onderdeel geraamd van € 200.000.
- Als gevolg van de economische crisis en onzekerheden op de woningmarkt dient de reserve Bouwgrondexploitatie in de planperiode aangevuld te worden met € 3,8 miljoen.
- Ondanks de gemaakte inschatting van de rijkskorting op de algemene uitkering blijven de onzekerheden bijzonder groot. Ook na de planperiode dient rekening gehouden te worden met dalende inkomsten van het rijk en stijging van uitgaven op specifieke beleidsterreinen.
- Daarnaast moet rekening gehouden worden met hervormingen en ontwikkelingen op diverse beleidsterreinen en een mogelijke decentralisatie van rijks- en provinciale taken naar de lokale overheden. Een decentralisatie die doorgegeven wordt met kortingen op de betreffende budgetten.
- De ontwikkeling naar een e-overheid, en de noodzaak van (efficiency) verbetering van de externe dienstverlening en interne bedrijfsvoering, gaat onverkort door. Duurzame investeringen op dit gebied blijven noodzakelijk.

- Een nieuw collegeakkoord voor de planperiode 2010-2014 waarmee ingespeeld wordt op kansen voor jeugd, participatie, duurzaamheid, kernen/wijken, economie/toerisme en dienstverlening

Aanpak

Gelet op de hiervoor geschetste situatie en (toekomstige) ontwikkelingen wordt de navolgende aanpak voorgesteld:

- Geen afwachtende houding aannemen maar direct en doortastend reageren. Anticiperen op toekomstige tekorten, beleidsmatige ontwikkelingen en grote onzekerheden.
- Een integrale en toekomstgerichte benadering, gebaseerd op bestaande visies en in onderlinge samenhang.
- Nu investeren op beleid en bedrijfsvoering met het doel toekomstige uitgaven te verlagen en (financiële) ruimte te creëren voor innovatie.
- Continuering en intensivering van het financieel beleid ten aanzien van interne financiering.

Oplossingslijnen

Op basis van de hiervoor geschetste aanpak worden de volgende oplossingslijnen voorgesteld:

- Integrale benadering.
De diverse noodzakelijk te treffen (financiële) maatregelen zullen in samenhang worden benaderd en uitgevoerd. De invulling van de ombuigingstaakstelling zal plaatsvinden binnen de ontwikkeling naar regiegemeente. De effecten van de doorontwikkeling naar de e-overheid en modernisering van de bedrijfsvoering worden ingezet voor verlaging van de overheadkosten en bekostiging van innovatie.
- Geschatte rijkskorting volledig invullen.
De geschatte rijkskorting op de algemene uitkering van 3 miljoen wordt, conform het collegeakkoord, binnen de planperiode ingevuld met ombuigen (60%), inkomstenverhoging (30%) en financieel technische maatregelen (10%)
- Meer bezuinigen in 2011.
In 2011 wordt meer bezuinigd dan direct noodzakelijk is. Alle ombuigingsopties die direct uitvoerbaar zijn en waarvoor geen overleg met derden noodzakelijk is, worden ingaande 2011 toegepast (bijlage 9.1.).
- Bezuinigen in 2012 en volgende jaren.
Bij de begroting 2011 worden de zoekrichtingen (ombuigingsopties) aangewezen waarmee de ombuigingstaakstelling voor 2012 en volgende jaren ingevuld moet worden (bijlage 9.2. en 9.3.). De uitwerking hiervan zal plaatsvinden in nauw overleg met betrokkenen. Er is tijd en ruimte voor nieuwe, alternatieve uitwerkingen en suggesties. In het voorjaar 2011 wordt in het kader van de perspectiefnota 2012-2015, een definitief besluit genomen over de ombuigingen voor 2012 en volgende jaren.
- Nu investeren, lagere toekomstige lasten.
De tijdelijke financiële ruimte door nu extra te bezuinigen, wordt financieel en beleidsmatig ingezet ter verlaging van toekomstige uitgaven (zie dekkingsplan, bijlage 5)
- Beperkt maar gericht nieuw beleid.
Met nieuwe/extra middelen voor cofinanciering wordt nu geïnvesteerd om in de komende jaren extra middelen te genereren en/of lasten te verlagen.
Op de andere beleidsterreinen, met uitzondering van wettelijke verplichtingen en aangegane verplichtingen, wordt beperkt geïnvesteerd en zoveel mogelijk bekostigd binnen de middelen van bestaand, reeds geraamd beleid (zie bijlagen 3 en 6)
- Belastingverhoging 2011.
Met in achtneming van de afspraken die gemaakt zijn in het collegeakkoord (30% door inkomstenverhoging) wordt in 2011 volledig ingezet op verhoging van de OZB (5,6% plus 1,5% inflatie) (zie paragraaf lokale heffingen).
- Financieel technische maatregelen.
Een zo optimaal mogelijke inzet van financieel technische maatregelen passend binnen het financieel beleid en wettelijke kaders. In de planperiode wordt maximaal ingezet op kostentoerekening aan doeluitkeringen en belastingen (afvalstoffen- en rioolheffing, zie budgetprognose). Het gevoerde beleid ten aanzien van interne financiering wordt, waar mogelijk, versterkt.

Uitwerking

De hiervoor geschetste aanpak en oplossingslijnen zijn verwerkt in de aangeboden begrotingsstukken. Het resultaat is een sluitende meerjarenbegroting waarbij het in de vorige periode uitgezette beleid met flinke investeringen op het gebied van accommodaties, scholen, dorpscentra e.d., gehandhaafd kunnen blijven.

Een meerjarenbegroting met lastenverhoging (OZB, afvalstoffen- en rioolheffing) voor de burgers maar waarbij Epe nog steeds een relatief goedkope gemeente is. Een meerjarenbegroting met een forse ombuigingstaakstelling maar ook nog (beperkte) ruimte voor nieuw aanvullend beleid gericht op uitvoering van het collegeakkoord.

Effectieve uitvoering van het collegeakkoord 2010-2014

In het collegeakkoord "Samen beter, samen verder!" staan de ambities, de speerpunten van beleid en de prestatieafspraken voor de bestuursperiode 2010-2014. De ambities zijn: burgergericht, accent op uitvoering van ingezet beleid, opvangen en verantwoord invullen van ombuigingen.

Bij de uitwerking van het collegeakkoord zijn vier leidende hoofdprocessen te onderscheiden, te weten: het realiseren van het collegeprogramma, het uitvoeren van de ombuigingsoperatie, verder doorvoeren van het sturingsmodel regiegemeente, verder ontwikkelen dienstverlening.

In de uitwerking van deze vier hoofdprocessen gaan diverse activiteiten elkaar raken, overlappen, beïnvloeden of zijn afhankelijk van elkaar. Voor een effectieve uitwerking van het collegeakkoord willen we samenhang en afstemming aanbrengen in de uitvoering van al de activiteiten uit de vier hoofdprocessen. We kiezen hierin voor een projectmatige aanpak. De met elkaar samenhangende activiteiten bundelen we naar projecten en nemen we op in een projectenboek. De inzet is om vanuit een toekomstgerichte blik oplossingen te zoeken en kansen te benutten ("vernieuwen en veranderen"). Aandacht ook voor aspecten als duurzaamheid, efficiency en effectiviteit op een sobere doch kwalitatief verantwoorde wijze.

Ombuigingsoperatie

De noodzakelijke ombuigingsoperatie bestaat uit twee delen, te weten: 2011 en de periode vanaf 2012. In deze begroting zijn voor 2011 voorstellen opgenomen om de uitgaven te verminderen en de inkomsten te verhogen.

De invulling van de bezuinigingen vanaf 2012 willen we als volgt aanpakken.

- In bijlage 9.2. en 9.3. vindt u een overzicht van opties/zoekrichtingen die in 2010 ambtelijk zijn geïnterpreteerd. Deze opties dienen als basis voor de invulling van de taakstelling.
- Samen met betrokken partijen willen we de opties verder uitwerken naar concrete voorstellen. In dit traject is er tijd en ruimte voor nieuwe, alternatieve uitwerkingen en suggesties.
- De uitwerking van de ombuigingsopties staat niet op zichzelf. Hiervoor hebben we het verband met en de wijze van uitwerking in relatie tot andere processen aangegeven.
- Inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven in de gemeente Epe worden via gemeentepagina, website en pers geïnformeerd over de begroting 2011-2014. Dit gebeurt in het najaar van 2010.
- Voorafgaand aan de Perspectiefnota (waarin de richting wordt bepaald voor 2012 en verder) worden voor maatschappelijke instellingen per thema (bijvoorbeeld sport of welzijn) werkconferenties georganiseerd. Men gaat dan met elkaar in gesprek over de voorliggende bezuinigingen. Dit gebeurt binnen verschillende kaders: financieel kader, regiegemeente enz. De conferenties vinden plaats in de eerste maanden van 2011.
- Bij de perspectiefnota in het voorjaar van 2011 ligt er een voorstel voor de invulling van de noodzakelijke bezuinigingen vanaf 2012 en kan er een definitief besluit genomen worden. Voor 2011 ligt het politiek-bestuurlijke zwaartepunt vanwege deze besluitvorming eenmalig bij de perspectiefnota.

Toelichting op programmabegroting / leeswijzer

De opzet van de programmabegroting

De programmabegroting is een belangrijk sturingsinstrument voor de Raad en is het richtinggevend kader voor het College voor de ontwikkeling en uitvoering van beleid in het komende begrotingsjaar. De Raad stuurt en autoriseert het College op het niveau van de programma's.

De keuze van het aantal programma's en de verdeling van de beleidsterreinen over de programma's is vrij. De informatie die per programma minimaal geleverd moet worden is echter wel nauwkeurig voorgeschreven, evenals informatie die in andere delen van de programmabegroting opgenomen moet worden.

De voorliggende programmabegroting kent een opbouw bestaande uit vier delen te weten:

Deel 1 met een beschrijving van de vier pijlers, de 11 onderscheiden programma's en een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Centraal staan de onderdelen: wat wil de gemeente bereiken (strategische doelen), wat gaat de gemeente daarvoor doen (uit te voeren activiteiten) en wat dat mag kosten.

Deel 2 met een beschrijving van de paragrafen die als doel hebben om de Raad in de gelegenheid te stellen beleidslijnen en randvoorwaarden vast te stellen en te controleren op enkele onderwerpen die een dwarsdoorsnede zijn van de onderscheiden programma's.

Deel 3 met een uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente, een financiële specificatie van de lasten en baten per programma en enkele samenvattende financiële overzichten.

Deel 4 met een aantal bijlagen die dienen als toelichting op of uitwerking van diverse aspecten uit de eerste drie delen.

Wijziging inrichting programmabegroting

De inrichting van de programmabegroting is op enkele punten gewijzigd ten opzichte van de vorige begroting. Deze aanpassingen volgen uit de verdere ontwikkeling van de programmabegroting en het feit dat het politiek-bestuurlijke zwaartepunt in het jaar, van de perspectiefnota weer naar de behandeling van de programmabegroting is gebracht. Vorenstaande is onderwerp van gesprek geweest in de raadscommissie planning en control.

- De hoofdingeling van de begroting bestaat nu uit vier pijlers: sociaal, ruimte, economie en bestuur. Per pijler zijn de kenmerken van het beleid opgenomen en de speerpunten en prestatieafspraken uit het collegeakkoord voor die pijler. Dit geheel vormt de kern van het kader voor de betreffende beleidsvelden in de bij de pijler behorende programma's.
- De elf programma's zijn gebleven. Alleen is de volgorde aangepast. Het programma Leefbaar en veilig is verplaatst naar de pijler sociaal en het programma Toezicht en handhaving naar de pijler ruimte.
- Per programma zijn toegevoegd de beleidsnota's die de kerndocumenten vormen voor het programma. Er zijn minder beleidsonderwerpen per programma door het samenvoegen van onderwerpen in de bestaande programma's. Per activiteit is aangegeven wat te realiseren en wat daarvan in het betreffende begrotingsjaar concreet wordt uitgevoerd.

Indeling programmabegroting

In het schema is de hoofdindeling van de programmabegroting weergegeven met de daarbij behorende programma's en de hoofdonderwerpen daarin.

Pijler	Programma	Hoofdonderwerpen
Sociaal	1. Opgroeien in Epe	Onderwijs en jeugd.
	2. Actief in Epe	Welzijn, sport, cultuur en accommodaties.
	3. Zorg en Opvang	WMO, gezondheid, ouderenzorg, algemeen maatschappelijk werk en integratie/inburgering.
Ruimte	4. Leefbaar en veilig	Openbare orde en veiligheid, leefbare en veilige leefomgeving.
	5. Ruimte en Wonen	Ruimtelijke ordening, grond- en woningexploitatie, bouw- en woningtoezicht en volkshuisvesting.
	6. Epe op orde	Beheer en onderhoud van de openbare ruimte
	7. Duurzaamheid	Milieu, duurzaamheid en afvalverwijdering.
	8. Toezicht en handhaving	Controle op uitvoering en de handhaving van wet- en regelgeving en de algemeen plaatselijke verordening
Economie	9. Bedrijvigheid	Lokale economie (waaronder werkgelegenheid en bedrijfsterreinen), agrarische aangelegenheden, recreatie en toerisme.
	10. Weer aan het werk	Uitvoering van de Wet Werk en Bijstand en Wet Sociale Werkvoorziening.
Bestuur	11. Bestuur en organisatie	Bestuur, informatievoorziening, organisatie, bedrijfsvoering, financiën.

DEEL 1

PROGRAMMAPLAN

Pijler: Sociaal

Kenmerken Sociaal Beleid

Het sociaal beleid richt zich op het versterken van de sociale kwaliteit van de samenleving en het versterken van het meedoen en deelnemen van mensen aan de samenleving. In het sociaal beleid is extra aandacht voor een viertal doelgroepen, zijnde: mensen met een beperking, mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, maatschappelijke risicogroepen en kwetsbare jeugd. Het overgrote deel van de inwoners (85%) is in staat het eigen leven goed te organiseren.

De gemeente en maatschappelijke organisaties faciliteren de gemeenschap. Dit betekent afstemming realiseren (door met name gemeente) en vraaggericht werken. De gemeente geeft aan wat ze wil (beleid), de maatschappelijke organisaties zijn verantwoordelijk voor een adequaat aanbod. Van de burgers wordt een actieve bijdrage verwacht in de samenleving/buurt en dit dient gestimuleerd te worden.

Voor het sociaal beleid gelden drie hoofdthema's, te weten:

1. *Leefbaar*. Mensen organiseren hun eigen leven. Faciliteren dat mensen in een prettige en veilige omgeving wonen met voldoende voorzieningen en mensen faciliteren bij het onderhouden en scheppen van netwerken alsmede faciliteren van persoonlijke ontwikkeling (waaronder sport, vrije tijd, cultuur).
2. *Ondersteuning*. Mensen mee laten doen met (tijdelijke) ondersteuning. Ondersteuning is gericht op: opgroeien en opvoeden, werk, taal en inburgeren, tegengaan van sociale problematiek (overlast, schulden, sociaal isolement), deelname aan het maatschappelijk verkeer (mobiliteit, toegankelijkheid van voorzieningen).
3. *Zorg*. Mensen een vangnet bieden. Gerichte interventies voor mensen die structureel niet (meer) voor zichzelf kunnen zorgen (wegens ouderdom, ziekte, beperking of inkomen).

In de Sociale Agenda 2009-2015 zijn deze thema's verder uitgewerkt.

Collegeakkoord 2010-2014:

Thema: Kansen voor Jeugd

Kansen bieden voor jeugd

Volop kansen en mogelijkheden voor jeugd om zich te ontwikkelen en te ontplooiën via goed onderwijs en voldoende aanbod van activiteiten, na schooltijd. Goede begeleiding en ondersteuning van ouders bij de opvoeding is een belangrijke factor.

Prestatieafspraken:

1. Er zijn voldoende mogelijkheden voor ontmoeting en een divers aanbod van activiteiten op het gebied van sport en cultuur.
2. Twee Centra voor Jeugd en Gezin, waarin maatschappelijke organisaties samenwerken, zorgen voor een adequate en efficiënte ondersteuning voor ouders en jeugd.

Versterken toekomstgericht onderwijs

Kinderen moeten met voldoende kwalificaties het onderwijs verlaten. Dit vraagt een goed afgestemd netwerk van scholen (basis,-voortgezet,- en vervolgonderwijs) en maatschappelijke organisaties zowel lokaal als regionaal. Tegengaan en voorkomen van schooluitval blijven belangrijk.

Prestatieafspraken:

1. De planning van onderwijshuisvesting sluit aan bij het toekomstige aantal leerlingen met behoud van kwaliteit, diversiteit en bereikbaarheid.
2. Het aantal brede scholen, vormgegeven door scholen en maatschappelijke organisaties, is toegenomen.

Thema: Kansen voor participatie

Vergroten maatschappelijk participatie

Ondersteuning bieden aan mensen, jong en oud, die (tijdelijk) niet kunnen deelnemen aan de samenleving. Hiervoor kunnen zowel lokale als regionale activiteiten ingezet worden, gericht op onder meer werk, scholing, zorg en opvang.

Prestatieafspraken:

1. Blijvende ondersteuning van mantelzorgers en de vrijwilligers op tal van terreinen.

Thema: Kansen voor vitale kernen en leefbare wijken

Meer wijk- en buurtgericht werken

Betrokkenheid van burgers bij de directe woon- en leefomgeving vergroten. Bewoners, wijk- en buurtverenigingen en vrijwilligersorganisaties ondersteunen en stimuleren in activiteiten daartoe met zowel een sociale als fysieke insteek. Professionele organisaties dienen met name deze groepen te ondersteunen en te faciliteren.

Prestatieafspraken:

1. In de dorpen het wijk- en buurtgericht werken invoeren. Gestart wordt met een pilotproject in een wijk, waarvoor een ontwikkelingsvisie is opgesteld.
2. Per dorp, binnen het bestaande aanbod, een minimaal niveau aan basisvoorzieningen bepalen en handhaven. Het gaat met name om voorzieningen op het terrein van sport, cultuur, onderwijs, zorg en welzijn.

Aansturing programma's

De hiervoor beschreven kenmerken van het beleid en de vermelde thema's uit het collegeakkoord sturen de hierna volgende programma's aan.

Programma 1 Opgroeien in Epe

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen onderwijs en jeugd in brede zin. Het laatste betreft welzijnsaspecten zoals peuterspeelzaalwerk, voor- en vroegschoolse educatie, jeugd- en jongerenwerk, jeugdgezondheidszorg.

De voorzieningen gericht op de jeugd maken ook deel uit van het basisaanbod aan voorzieningen waar in programma 2 “Actief in Epe” aandacht aan wordt gegeven. Er bestaat een relatie met de programma's 3 “Zorg en opvang” (jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning) en 4 “Leefbaar en veilig” (integrale veiligheid: thema “Jeugd en veiligheid”).

Relevante nota's (kerndocumenten)

- Integraal Jeugdbeleid 2009-2012
- Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorzieningen (2010)
- Onderwijsachterstandenplan (2010)
- Ontwikkelkader Brede School (2008)
- Beleidskader Integrale Veiligheid 2009-2012
- Sociale Agenda 2009-2015

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

- Het voorkomen van achterstanden bij jeugdigen
- Bevorderen kwaliteit onderwijsvoorzieningen
- Voldoende aanbod van buitenschoolse culturele, maatschappelijke en sportactiviteiten

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderwijs		Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Uitvoeren van de Lokaal Educatieve Agenda.	1. De uitvoering is een meerjarig traject. De thema's zijn: Voor- en vroegschoolse educatie, brede schoolvorming, reboundvoorziening voortgezet onderwijs.	
2. Verhogen kwaliteitsniveau peuterspeelzalen.	2. Opstellen visie voorschoolse educatie (peuterspeelzaalwerk/kinderopvang) en start uitwerking.	
3. Uitvoeren Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) 2011-2015.	3. Activiteiten worden bepaald door voorwaarden rijk (eind 2010).	
4. Realiseren jaarlijks onderwijsprogramma.	4. Opstellen en vaststellen onderwijsprogramma.	
5. Uitwerking regionaal plan "Schoolverlatersoffensief Stedendriehoek.	5. Acties gericht op uitvoering leerplicht en tegengaan voortijdig schoolverlaten.	
<i>Collegeprogramma 2010-2014:</i>		
6. Opstellen visie op toekomstig gebruik schoolgebouwen.	6. Afronden besluitvorming.	
7. Een toekomstgericht Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorzieningen (IHP) opstellen met daarin meegenomen de demografische ontwikkelingen en de positie van scholen in de samenleving (wijk en buurt).	7. Afronden besluitvorming.	
8. Evaluatie twee pilots bredeschoolontwikkeling.	8. Gerealiseerd.	
9. Scholen en maatschappelijke organisaties stimuleren en faciliteren om het aantal brede scholen met minimaal 2 uit te breiden.	9. Met partijen een plan van aanpak opstellen.	
<i>Toelichting:</i>		
1. De Lokaal Educatieve Agenda is samen met onderwijsveld opgesteld.		
2. Activiteit betreft uitwerking Wet OKE (Ontwikkelingsplannen door Kwaliteit en Educatie).		
4. Programma is gebaseerd op Integraal Huisvestingsplan Onderwijsvoorzieningen 2010-2013. Uitvoering van de activiteiten volgt na vaststelling onderwijsprogramma en vaststelling begroting.		
5. Het schoolverlatersoffensief Stedendriehoek wordt in regionaal verband uitgevoerd en loopt t/m 2012.		
6 t/m 9. De activiteiten zijn uitwerkingen van de prestatieafspraken 3 en 4 behorend bij thema Versterken toekomstgericht onderwijs.		

Welzijnswerk jeugd en jongeren		Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Realiseren subsidieprogramma.	1. Inkopen producten bij professionele en vrijwillige organisaties.	
Collegeprogramma 2010-2014:		
2. Instandhouden van voldoende ontmoetingsmogelijkheden voor jeugd en van een voldoende divers aanbod jeugdactiviteiten buiten schooltijd en in verenigingsverband.	2a. Inkopen producten bij professionele en vrijwillige organisaties.	
	2b. Faciliteren van organisaties en fysieke mogelijkheden.	
3. Organiseren van een jongerenconferentie.	3. Voorbereiden en uitvoeren jongerenconferentie.	
Toelichting:		
2, 3. De activiteiten zijn uitwerkingen van prestatieafspraken 1 behorend bij thema Kansen voor jeugd.		

Jeugdzorg		Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Uitvoeren onderdelen regioproject “Kansen voor jongeren”.	1. Invoering en uitvoering van de thema's: onderwijszorg structuur; centra jeugd en gezin; zorgcoördinatie; verwijzindex; weerbaarheid jongeren en scheiding en omgang.	
2. Realiseren subsidieprogramma.	2. Inkopen producten bij professionele en vrijwillige organisaties.	
Collegeprogramma 2010-2014:		
3. Realiseren van twee fysieke inlooppunten CJG (kern Epe en kern Vaassen).	3. CJG Vaassen opzetten en CJG Epe verder ontwikkelen.	
Toelichting:		
3. Het project vindt plaats in de Regio Stedendriehoek met financiële ondersteuning vanuit de provincie. De activiteit is een uitwerking van prestatieafpraak 2 behorend bij thema Kansen voor jeugd.		

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>
	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Lasten bestaand beleid	12.716	12.963	6.153	6.153	6.153	6.153
Lasten nieuw beleid			56	55	109	109
Lasten totaal	12.716	12.963	6.209	6.208	6.262	6.262
Baten bestaand beleid	8.311	7.560	888	888	888	888
Baten nieuw beleid				-40	-40	-40
Baten totaal	8.311	7.560	888	848	848	848
Saldo	4.405	5.403	5.321	5.360	5.414	5.414

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

		Begrotingsjaar			
		2011	2012	2013	2014
Bedragen * € 1.000					
Lasten					
<u>Meerjarenramingen:</u>					
1	Centrum Jeugd en Gezin		-40	-40	-40
2	Alcoholmatiging jeugd (€ 9.000 gedekt uit stelpost beleidsontw.)				
3	Inspectie gastouders (€ 25.000 gedekt uit bestaande/rijks middelen)				
4	Inspectie peuterspeelzalen (€ 9.000 gedekt uit bestaande/rijks middelen)				
5	Extra kosten reguliere inspectie kinderopvang (€ 21.000, gedekt uit bestaande / rijksmiddelen)				
<u>Meerjareninvesteringsplan:</u>					
1	Integraal Huisvestingsplan onderwijs 2009-2012	1.003	9	48	102
2	Voorziening huisvesting onderwijs Mosterdzaadje Gortel	288	38	38	38
3	Voorziening huisvesting onderwijs Gymlokaal Oene	67	9	9	9
Totale lasten		56	55	109	109
Baten					
<u>Meerjarenramingen:</u>					
1	Centrum Jeugd en Gezin		-40	-40	-40
Totale baten		-	-40	-40	-40

Programma 2 Actief in Epe

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen welzijn (o.a. sociaal cultureel werk incl. ouderen- en minderhedenwerk, opbouwwerk, vrijwilligerswerk), sport en cultuur (o.a. bibliotheek, kunstzinnige vorming, amateuristische kunstbeoefening). Daarnaast valt ook het onderwerp accommodaties op de voornoemde terreinen onder dit programma.

De onderwerpen welzijn, sport en cultuur vormen de kern voor het te realiseren basisaanbod aan voorzieningen zoals opgenomen in het lokaal sociaal beleid. De voorzieningen gericht op jeugd (0–18 jaar) vallen binnen programma 1 “Opgroeien in Epe”.

Dit programma draagt in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid in de dorpen en wijken (inzet van voorzieningen, aandacht voor ontmoeting, tegengaan overlast en criminaliteit, kwaliteit van de woonomgeving). Er bestaat een relatie hierbij met de programma's 3 “Zorg en opvang” (maatschappelijke ondersteuning), 4 “Leefbaar en veilig” (veilige leefomgeving) en 6 “Epe op orde” (openbare ruimte).

Relevante nota's (kerndocumenten)

- Projectplan “Accommodaties in Epe” (2004)
- Sportbeleid Epe (2009)
- Kunst en cultuur (2010)
- Integraal Jeugdbeleid 2009-2012
- Beleid WMO 2009-2012
- Maatschappelijke participatie 2008-2011
- Visie op integratie (2010)
- Sociale Agenda 2009-2015

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

- Het vergroten van maatschappelijke participatie van inwoners
- Realiseren van een evenwichtig over de kernen gespreide sociale infrastructuur met activiteiten, voorzieningen en accommodaties

Wat gaan we daarvoor doen?

Welzijn		Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Realiseren Kulturhus Oene. 2. Realiseren subsidieprogramma. <i>Collegeprogramma 2010-2014:</i> 3. In stand houden van een laagdrempelig steunpunt voor mantelzorgers en vrijwilligers. 4. In stand houden van een divers aanbod van activiteiten vrijwillige hulp- en dienstverlening. 5. Per dorp een aanbod van basisvoorzieningen bepalen voor de periode tot 2020.	1. Opleveren Kulturhus Oene. 2. Inkopen producten bij professionele en vrijwillige organisaties. 3. Inkopen producten bij professionele en vrijwillige organisaties. 4. Inkopen producten bij vrijwillige organisaties. 5. Is onderdeel bij uitwerking van de toekomstvisie.	
<i>Toelichting:</i> 3, 4. De activiteiten zijn uitwerkingen van prestatieafpraak 2 behorend bij thema Kansen voor participatie. 5. De activiteit is een uitwerking van prestatieafpraak 5 behorend bij thema Kansen voor vitale kernen en leefbare wijken. Deze activiteit is ook opgenomen bij het onderwerp sport en cultuur.		

Sport en cultuur		Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff/J.N. van Nuijs
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Realiseren sportcentrum De Koekoek in Vaassen. 2. Realiseren sporthal PWA in Epe. 3. Realiseren subsidieprogramma. <i>Collegeprogramma 2010-2014:</i> 4. Per dorp een aanbod van basisvoorzieningen bepalen voor de periode tot 2020.	1. Bouw zwembad. 2. Opleveren nieuwbouw. 3. Inkopen producten bij professionele en vrijwillige organisaties. 4. Is onderdeel bij uitwerking van de toekomstvisie.	
<i>Toelichting:</i> 1, 2. Onderdeel van Projekt "Accommodaties in Epe". 4. De activiteit is een uitwerking van prestatieafpraak 5 behorend bij thema Kansen voor vitale kernen en leefbare wijken. Deze activiteit is ook opgenomen bij het onderwerp welzijn.		

Wat mag dat kosten?

	Bedragen * € 1.000					
	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	5.383	12.489	4.315	4.315	4.315	4.315
Lasten nieuw beleid					4	4
Lasten totaal	5.383	12.489	4.315	4.315	4.319	4.319
Baten bestaand beleid	1.086	1.062	854	854	854	854
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	1.086	1.062	854	854	854	854
Saldo	4.297	11.427	3.461	3.461	3.465	3.465

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

		Bedragen * € 1.000			
		Begrotingsjaar			
		2011	2012	2013	2014
Lasten					
<u>Meerjareninvesteringsplan:</u>					
	<u>Invest. bedrag:</u>				
1	Trainingsverlichting sportpark Egelbeek (KCVO)	16		2	2
2	Trainingsverlichting sportpark Kouwenaar (VIOS)	19		2	2
Totale lasten		-	-	4	4
Baten					
Totale baten		-	-	-	-

Programma 3 Zorg en opvang

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen gezondheids-, verslavings- en ouderenzorg. Tevens valt hieronder het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking en het bieden van maatschappelijke opvang (prestatievelden in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning), het algemeen maatschappelijk werk en integratie/inburgering van nieuwkomers/oudkomers.

Het programma richt zich met name op groepen inwoners uit de samenleving die kwetsbaar zijn als gevolg van verschillende soorten van achterstand (lokaal sociaal beleid). Kernbegrippen zijn daarbij bevorderen zelfredzaamheid en participatie. Er bestaat een relatie met de programma's 2 "Actief in Epe" (welzijnsvoorzieningen), 4 "Leefbaar en veilig" (leefbaarheid) en 10 "Weer aan het werk" (bevordering arbeidsparticipatie).

Relevante nota's (kerndocumenten)

- Lokaal Gezondheidsbeleid 2008-2011
- Beleidsnota WMO 2009-2012
- Visie op integratie (2010)
- Integraal ouderenbeleid (2009)
- Mantelzorg/vrijwillige zorg (2009)
- Sociale Agenda 2009-2015

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

- Bevorderen van een zelfstandige leefwijze voor mensen met een beperking
- Verhogen van de gezondheid van de inwoners

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatschappelijke Zorg		Portefeuillehouder: H.J. Berkhoff
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Realisatie dagopvang "nieuwe stijl".	1.	Afronden besluitvorming en starten met de uitvoering van het project.
2. Actualiseren beleidsnota Wmo 2009-2012.	2.	Actualiseren van de uitwerking van de diverse activiteiten op de prestatievelden van de WMO.
3. Actualiseren van de verordening WMO.	3.	Opstellen en vaststellen van nieuwe verordening.
4. Actualiseren nota lokaal gezondheidsbeleid.	4.	Vorbereiden en vaststellen beleidskader gezondheid.
5. Realiseren subsidieprogramma.	5.	Inkopen producten bij professionele en vrijwillige organisaties.
Toelichting:		
1. Als gevolg van beperking in de AWBZ vervallen indicaties. Binnen bestaande producten wordt bekeken hoe een nieuwe vorm van dagopvang gestalte kan krijgen.		
2. De beleidsnota WMO 2009-2012 "Met elkaar, voor elkaar!" dient jaarlijks geactualiseerd te worden.		
3. Begin 2011 zal er een nieuwe verordening worden vastgesteld op basis van "kanteling WMO". Een nieuwe benadering om samen met de burger de mogelijkheden te verkennen om een hulpvraag op te lossen.		
4. Op basis van de Wet Publieke Gezondheid dient één keer per vier jaar een nieuw beleidskader vastgesteld te worden. De voorbereiding vindt in regionaal verband plaats.		

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	<i>Realisatie</i> 2009	<i>Begroting</i> 2010	<i>Begroting</i> 2011	<i>Begroting</i> 2012	<i>Begroting</i> 2013	<i>Begroting</i> 2014
Lasten bestaand beleid	6.613	7.692	7.196	7.165	7.165	7.165
Lasten nieuw beleid						
Lasten totaal	6.613	7.692	7.196	7.165	7.165	7.165
Baten bestaand beleid	864	962	781	781	781	781
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	864	962	781	781	781	781
Saldo	5.749	6.730	6.415	6.384	6.384	6.384

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000		Begrotingsjaar			
		2011	2012	2013	2014
Lasten					
Meerjarenramingen:					
1 Werkbudget WMO adviesraad (€ 11.500, gedekt binnen bestaande middelen WMO)					
2 Contactpunt ex-gedetineerden (€ 26.000, gedekt uit bestaande middelen WMO)					
Totale lasten		-	-	-	-
Baten					
Totale baten		-	-	-	-

Programma 4 Leefbaar en veilig

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen brandweer, politie, criminaliteit en overlast, crisisbeheersing/rampenbestrijding, leefbare en veilige leefomgeving. Het programma geeft invulling aan de brede begrippen van leefbaar en veiligheid. Het onderwerp integrale veiligheid valt ook onder dit programma. Er bestaat een relatie met de programma's 1 "Opgroeien in Epe", 2 "Actief in Epe", 3 "Zorg en Opvang" en 6 "Epe op orde". Verder is er een relatie met programma 8 "Toezicht en handhaving". Daar vindt de uitvoering plaats van de diverse leefbaarheids- en veiligheidsaspecten.

Relevante nota's (kerndocumenten)

- Integraal veiligheidsbeleid 2010-2013
- Gemeentelijk rampenplan (2009)
- Beleid WMO 2009-2012
- Integraal Jeugdbeleid 2009-2012
- Sociale Agenda 2009-2015

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

- Bevorderen van een veilige woon- en leefomgeving
- Bevorderen van bijdragen van bewoners aan de leefbaarheid in de kernen en wijken
- Bevorderen van een goede, geëfende organisatie die snel en adequaat kan optreden bij een ramp

Wat gaan we daarvoor doen?

Veiligheid		Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs/M. van Lente
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Bevorderen kwaliteit basisbrandweezorg.	1a. Opstellen en uitwerken integrale notitie basisbrandweezorg (risicobeheersing en incidentbestrijding) gemeente Epe.	
2. Regionaliseren van de brandweerorganisatie.	1b. Uitlevering natuurbrandbestrijdingsvoertuigen. 2a. Vaststellen inrichtingsplan clusterorganisatie en inrichten cluster.	
3. Implementeren van nieuwe taken op het gebied van openbare orde en veiligheid.	2b. Overgang voorbereiden gemeentelijk personeel.	
4. Verbeteren aansluiting, coördinatie en afstemming tussen lokale en regionale netwerken (MDT's-CJG-Veilighuis)	3. Werkprocessen opzetten behorende bij nieuwe bevoegdheden van burgemeester.	
5. Bepalen gemeentelijke speerpunten veiligheid.	4a. Professionaliseren werkwijze MDT's.	
6. Verbeteren crisisbeheersing en rampenbestrijding.	4b. Verder ontwikkelen en verder inzetten gemeentelijk coördinatiepunt	
7. Uitwerken jaarprogramma integrale veiligheid.	5. Met politie voorstel voorbereiden van gemeentelijke speerpunten en deze vaststellen voor 2011 en 2012.	
	6a. Gemeentelijk rampenplan vervangen door regionaal crisisplan.	
	6b. Opleiden organisatie in nieuwe rampenstructuur	
	7. Uitvoeren acties bij de speerpunten "Jeugd en Veiligheid" en "Veilige woon-en leefomgeving".	
Toelichting:		
1. In 2010 is besloten om een integrale notitie op te stellen m.b.t. huisvesting, bezuinigen en verdere ontwikkelingen bij de brandweer Epe.		
2. Op basis van de Wet Veiligheidsregio's (2010) is besloten in de veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland om de gemeentelijke brandweer te regionaliseren in clusterverband. In 2010 is een start gemaakt met het opstellen van een inrichtingsplan voor het cluster Epe-Voorst-Apeldoorn (EVA).		
5. Betreft tweejaarlijkse afspraken met de politie.		
6. Gaat om het voldoen aan de eisen van de Wet Veiligheidsregio's.		

Leefbaarheid		Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs/H.J. Berkhoff
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Invoeren van de werkwijze “buurtbemiddeling”.	1. Start van pilotproject met looptijd van 2 jaar.	
<i>Collegeprogramma 2010-2014:</i>		
2. Opzetten werkwijze “wijk- en buurtgericht werken” samen met de kernpartners (sociaal en fysiek) op het gebied van leefbaarheid.	2a. Bepalen werkwijze.	
3. Afronden pilotproject “wijk- en buurtgericht werken”.	2b. Start pilot in samenwerking met externe partners.	
4. Gefaseerd invoeren van “wijk- en buurtgericht werken”.	3. Evaluatie pilotproject.	
	4. Starten met de invoering in nog te bepalen wijk(en).	
<i>Toelichting:</i>		
1. In 2010 besluit genomen om eerst een pilotproject uit te voeren samen met Triada Wonen.		
2 t/m 4. De activiteiten zijn uitwerkingen van prestatieafspraken 4 behorend bij thema Kansen voor vitale kernen en leefbare wijken.		

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	1.740	2.029	1.950	2.032	2.032	2.032
Lasten nieuw beleid			38		4	70
Lasten totaal	1.740	2.029	1.988	2.032	2.036	2.101
Baten bestaand beleid	27	22	25	25	25	25
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	27	22	25	25	25	25
Saldo	1.713	2.007	1.963	2.007	2.011	2.076

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000		Begrotingsjaar			
		2011	2012	2013	2014
Lasten					
<u>Meerjarenramingen:</u>					
1 Opleiding brandweerpersoneel		23			
2 Ontwikkelingsvisie wijk- en buurtgericht werken		15			
3 Invoering wet op de veiligheidsregio		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
<u>Meerjareninvesteringsplan:</u>					
	<u>Invest. bedrag:</u>				
1 Portofoons C2000 (gedekt uit reserve)	51				
2 Vervanging Pagers Brandweer (2013)	11			4	4
3 Command & Control System Brandweer (2014)	72				21
4 Vervanging Brandweervoertuig 811 Oene (2014)	317				35
5 Aanschaf warmtebeeld camera's (2014)	30				9
Totale lasten		38	-	4	70
Baten					
Totale baten		-	-	-	-

Pijler: Ruimte

Kenmerken Ruimtelijk Beleid

Het ruimtelijk beleid ontwikkelt zich in een omgeving die gedomineerd wordt door de natuur en die randvoorwaarden stelt aan de ontwikkelingen daarbinnen. Daarbij dient gehouden te worden met de regionale ontwikkelingen op het gebied van natuur, water en bebouwing. Daarnaast spelen ontwikkelingen van andere overheden een rol.

Voor het ruimtelijk beleid gelden drie hoofdthema's, te weten:

1. *Profiel gemeente.* Versterken van de eigen identiteit als een groene gemeente en het streven naar voldoende woon-, werk-, en recreatiegelegenheid. De eigenheid van de dorpen en de gemeente Epe als geheel meer profileren, zorg en recreatie als belangrijke speerpuntsectoren, kwalitatief hoogwaardige centra in Epe en Vaassen.
2. *Wonen en leefomgeving.* Behoud van een evenwichtige bevolkingsopbouw (toenemende vergrijzing en binding van jongeren) en het voorzieningenniveau in de gemeente. Acties richten zich op: betaalbaar wonen, levensloopbestendig bouwen, goede infrastructuur wonen-welzijn-zorg, herstructurering centra Vaassen en Epe, bereikbaarheid bevorderen.
3. *Natuur en landschap.* Behoud en versterking van de cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische waarden in de gemeente. Acties richten zich op: uitbouwen en versterken van het hart van de identiteit van Epe, het realiseren van de overgang tussen kernen/landelijk gebied en het realiseren van verbindingen tussen de kernen.

In het Ruimtelijk Structuurplan 2006 zijn de thema's verder uitgewerkt. Het onderdeel economie is een afzonderlijke pijler en is niet opgenomen in de pijler Ruimte.

Collegeakkoord 2010-2014:

Thema: Kansen voor duurzaamheid

Bevorderen duurzame ontwikkeling

Maatregelen richten naar de mogelijkheden op lokaal niveau. Het moet gaan om een praktische invulling, gericht op voorlichting, bewustmaking en gedragsbeïnvloeding bij burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven. De gemeente geeft het goede voorbeeld en steunt actief duurzame ontwikkelingen in de samenleving.

Prestatieafspraken:

1. Epe profileert zich als een duurzame gemeente en heeft de kernpunten die dat profiel inhoud geven, vastgesteld.
2. Stimuleren en ondersteunen van duurzame initiatieven uit de samenleving op de terreinen wonen, energie, mobiliteit en afval.
3. Actieve en moderne voorlichting gericht op bewustmaking en gedragsbeïnvloeding gericht op duurzaam handelen.
4. Uitwerken van de beleidsnota "Duurzaamheid".
5. Een verfijnde inzamelstructuur voor afval met voldoende mogelijkheden voor burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven om afval te scheiden.

Thema: Kansen voor vitale kernen en leefbare wijken

Goed leefklimaat in de dorpen

Realiseren van een goed leefklimaat door goede en veilige bereikbaarheid van de wijken en buurten, groenvoorzieningen, een sociaal veilige verblijfsomgeving, afgestemd aanbod van accommodaties met een ontmoetingsfunctie, een divers woonaanbod voor jong en oud. Dorpscentra zijn belangrijke verblijfsplekken die een impuls geven aan een goede leefbaarheid.

Prestatieafspraken:

1. De woonvisie bijstellen richting toekomst en richten op het realiseren van een groot aanbod van woningen voor starters/jongeren, ouderen, alleenstaanden en rekening houdend met aspecten van zorg en ondersteuning.
2. Uitwerken van de centrumplannen voor Vaassen en Epe.
3. Verbeteren van de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor mensen met lichamelijke beperkingen.

Aansturing programma's

De hiervoor beschreven kenmerken van het beleid en de vermelde thema's uit het collegeakkoord sturen de hierna volgende programma's aan.

Programma 5 Ruimte en wonen

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen ruimtelijke ordening, grond- en woningexploitatie, bouw- en woningtoezicht en volkshuisvesting. Het onderdeel bouw- en woningtoezicht heeft een uitvoerend karakter. De activiteiten voor woningexploitatie zijn erg beperkt.

Relevante nota's (kerndocumenten)

- Streekplan provincie Gelderland (2005)
- Regionale Structuurvisie "de Voorlanden" (2009)
- Ruimtelijke Structuurplan Epe (2006)
- Groenstructuurplan (2010)
- Landschapsontwikkelingsplan (2010)
- Grondbeleid 2009-2012
- Woonvisie 2005-2015
- Beleid archeologische/cultuurhistorische waarden (2010)
- Structuurvisies centra Vaassen en Epe (2010)
- Structuurvisie Veluweflank (2010)

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

- Bevorderen van de ruimtelijke kwaliteit om een goed woon-, werk- en leefklimaat te ondersteunen.
- Bevorderen van een diversiteit aan woonaanbod om de leefbaarheid in de dorpen op peil te houden voor jong en oud
- Behouden van het in de gemeente aanwezige cultuur- en natuurhistorisch erfgoed
- Beheerste en duurzame ontwikkeling van het buitengebied

Wat gaan we daarvoor doen?

Ruimtelijke ontwikkeling		Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Opstellen bestemmingsplan Buitengebied, 8 ^e p.h., agrarische bedrijven (intensieve veehouderij).	1. Ontwerp bestemmingsplan en plan-MER ter visie medio 2011.	
2. Opstellen bestemmingsplan Landbouw Ontwikkelingsgebied Beemte Vaassen.	2a. Afspraken maken met provincie over verhaal van kosten van inrichting van het gebied.	
	2b. Ontwerp bestemmingsplan, plan-MER en exploitatieplan ter visie medio 2011.	
	2c. Voorbereiden inplaatsing nieuwe bedrijven.	
3. Realiseren van het Landschapsontwikkelingsplan.	3a. Onderzoek naar de mogelijkheden van een (lokaal) landschapsfonds om initiatieven uit de samenleving te stimuleren en te ondersteunen (zie ook programma duurzaamheid).	
	3b. Besluit provincie over toekenning subsidie project LOP 2010+ (Epe, Heerde, Voorst).	
4. Opstellen van bestemmingsplannen nieuwe landgoederen.	4. In 2011 worden 3 bestemmingsplannen ter besluitvorming voorgelegd aan de raad en zullen 2 bestemmingsplannen als voorontwerp ter inzage worden gelegd.	
5. Ontwikkeling inbreidingsplannen met woningbouw.	5. Keuzes na vaststelling nieuwe woonvisie.	
6. Actualisatie bestemmingsplan centrum Vaassen.	6. Ontwerpbestemmingsplan ter inzage leggen.	
7. Actualisatie bestemmingsplan centrum Epe.	7. Ontwerpbestemmingsplan ter inzage leggen.	

<i>Collegeprogramma 2010-2014:</i>	
8. De volgende plannen financieel/economisch toetsen op realiseerbaarheid in de periode 2010-2014: <u>Centrum Vaassen</u> : ophogen molen, realiseren bouwplannen voor de panden Bervoets/Postkantoor, herontwikkelen gebied De Markt en De Brink, verkeersluw maken centrum, doortrekken Margrietweg. <u>Centrum Epe</u> : herontwikkelen winkelcentrum "De Marktwand", herinrichten Marktplaats met een nieuwe functie voor het voormalige gemeentehuis, verkeersluw maken centrum.	8a. Starten met het ophogen van de molen en de ontwikkeling van de panden Bervoets/Postkantoor. 8b. Ontwerpbestemmingsplan Marktwand/plein ter inzage leggen.
9. Ondersteunen en faciliteren van haalbare plannen van derden in de 2 dorpscentra.	9. Afhankelijk van de initiatieven.
<i>Toelichting:</i>	
3b. Na positief besluit inzet op versterking participatie bij landschapsinrichting en gerichte communicatie. 8, 9. De activiteiten zijn uitwerkingen van prestatieafspraken 2 behorend bij thema Kansen voor vitale kernen en leefbare wijken.	

Wonen		Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
Collegeprogramma 2010-2014:		
1. Actualiseren van de woonvisie voor de periode tot 2020.	1. Voorbereiden en vaststellen woonvisie 2011-2020.	
Toelichting:		
1a. De activiteit is een uitwerking van prestatieafspraken 1 behorend bij thema Kansen voor vitale kernen en leefbare wijken. De woonvisie wordt breed ingestoken: wonen-welzijn-zorg.		

Ruimte overig		Portefeuillehouder: J.N. van Nuijs
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Realiseren maatregelenplan cultuurhistorisch beleidskader.	1a. In regioverband regioarcheoloog aanstellen in kader van professionaliseringslag. 1b. Faciliteren en ondersteunen initiatieven.	
Toelichting: -/-		

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>
	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Lasten bestaand beleid	7.441	10.940	9.295	9.227	9.227	9.227
Lasten nieuw beleid			111	63	138	129
Lasten totaal	7.441	10.940	9.406	9.289	9.364	9.356
Baten bestaand beleid	6.930	9.344	7.696	7.696	7.701	7.706
Baten nieuw beleid			8	17	42	59
Baten totaal	6.930	9.344	7.704	7.713	7.743	7.765
Saldo	511	1.596	1.702	1.577	1.621	1.591

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

		Begrotingsjaar			
		2011	2012	2013	2014
Bedragen * € 1.000					
Lasten					
<u>Meerjarenramingen:</u>					
1 Actualiseren woonvisie		40			
2 Rentelasten startersleningen		11	23	34	45
3 Bestemmingsplan Epe		30	20	10	
4 Bestemmingsplan Vaassen		30	20	10	
<u>Meerjareninvesteringsplan:</u>	<u>Invest. bedrag:</u>				
1 Herinrichting dorpscentra Vaassen en Epe	1.086			84	84
Totale lasten		111	63	138	129
Baten					
<u>Meerjarenramingen:</u>					
1 Rente inkomsten startersleningen		8	17	42	59
Totale baten		8	17	42	59

Programma 6 Epe op orde

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen betreffende het beheer en onderhoud van dat deel van de openbare ruimte dat kan worden beschreven als de bovengrondse infrastructuur en toebehoren. Het gaat dan om de zorg dat de wegen en pleinen, woonstraten en -erven hun functie adequaat kunnen blijven vervullen.

Relevante nota's (kerndocumenten)

- Bomenbeleidsplan (2010)
- Kader beheer onderhoud openbare ruimte (BOR) (2006)
- Wegenbeleidsplan 2009-2013
- Beleidsplan bruggen (2007)
- Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan 2009-2016
- Parkeerbeleidsplan (2009)
- Beleidsplan openbare verlichting (2003)

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

- Bevorderen van een leefomgeving (openbare ruimte) die schoon en heel is
- Vergroten van de verkeersveiligheid in de kernen en in het buitengebied

Wat gaan we daarvoor doen?

Verkeer en vervoer		Portefeuillehouder R. de Vries
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Opstellen van een gemeentelijk fietstotaalplan. 2. Inrichten van duurzaam veilige gebieden. 3. Evalueren van ingerichte Duurzaam Veilige gebieden. 4. Realisatie projecten uitvoeringsnota GVVP 2009-2016. 5. Realisatie projecten uitvoeringsnota Parkeerbeleidsplan.	1. Voorbereiden en vaststellen fietstotaalplan. 2. Realisatie wijkverkeersplannen rest bebouwde kom Epe en Vaassen (30km/u). 3. Evaluatie tweetal wijkverkeersplannen. 4a. Verkeersmaatregelen ringweg Epe. 4b. Snelheidsbeperkende maatregelen Vaassenseweg tussen Emst en Vaassen (60km/u) . 4c. Snelheidsbeperkende maatregelen Emsterweg Vaassen (60 km/u). 5. Oplossen parkeerproblemen op diverse locaties binnen de woonwijken.	
Toelichting: 1. Na het in beheer krijgen van de RGV fietspaden is een algehele inventarisatie nodig naar onderhoudstaat aanvullingen en kosten van fietspaden/-verbindingen.		

Beheer openbare ruimte		Portefeuillehouder J.N. van Nuijs
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Onderhoud Openbare Ruimte.	1a. Beheer Openbare Ruimte (groen en wegen) conform onderhoudsplannen. 1b. Wegenonderhoud conform de afgesproken CROW normering in het wegenbeleidsplan.	
<i>Collegeprogramma 2010-2014:</i>		
2. In samenwerking met burgers en belangenorganisaties een inventarisatie van knelpunten maken betreffende de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor mensen met een lichamelijke beperking.	2. Opstellen van een inventarisatie van knelpunten.	
3. Opstellen en uitwerken van een maatregelenpakket met een prioritering van activiteiten om de toegankelijkheid van de openbare ruimte te verbeteren.	3. Opstellen van en besluiten over een maatregelenpakket.	
<i>Toelichting:</i>		
1. Bij vaststelling van het Beeldkwaliteitssysteem Openbare Ruimte (2006) is bepaald dat de centra op hoog niveau en de wijken op minimaal laag niveau worden onderhouden.		
2, 3. De activiteiten zijn uitwerkingen van prestatieafspraken 3 behorend bij thema Kansen voor vitale kernen en leefbare wijken.		

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	<i>Realisatie 2009</i>	<i>Begroting 2010</i>	<i>Begroting 2011</i>	<i>Begroting 2012</i>	<i>Begroting 2013</i>	<i>Begroting 2014</i>
Lasten bestaand beleid	10.442	7.018	6.537	6.506	6.513	6.520
Lasten nieuw beleid			2	4	6	13
Lasten totaal	10.442	7.018	6.539	6.511	6.519	6.533
Baten bestaand beleid	1.327	803	834	834	834	834
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	1.327	803	834	834	834	834
Saldo	9.115	6.215	5.705	5.677	5.685	5.699

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

		Begrotingsjaar			
		2011	2012	2013	2014
Bedragen * € 1.000					
Lasten					
<u>Meerjarenramingen:</u>					
1	Fietstotaalplan Epe (uit het plan voortvloeiende kosten gedekt door verhoging toeristenbelasting)				
2	Evaluatie wijkverkeersplannen (uit het plan voortvloeiende kosten gedekt uit middelen Duurzaam Veilig)				
<u>Meerjareninvesteringsplan:</u>					
1	Oplossen parkeerproblematiek in de diverse kernen	Invest. bedrag: 75	2	4	6
2	Verkeersmaatregelen ringweg Epe, Vaassenseweg en Emsterweg Vaassen (gedekt uit herprioritering beschikbare middelen Duurzaam Veilig).				
3	Recreatieve fietspaden (het lopende reconstructieprogramma van het RGV wordt gedekt uit de van het RGV ontvangen middelen, nieuwe fietspaden worden gedekt uit een verhoging van de toeristenbelasting).				
4	Verkeersmaatregelen Laan van Fasna	75			6
Totale lasten		2	4	6	13
Baten					
Totale baten		-	-	-	-

Programma 7 Duurzaamheid

Omschrijving programma

Het programma omvat de zorg voor het milieu. De belangrijkste onderwerpen uit het programma zijn milieu, afvalverwijdering en de afvoer van (overtollig) regenwater en afvalwater.

Relevante nota's (kerndocumenten)

- Gemeentelijk Rioleringsplan 2006-2010
- Afvalbeleidsplan 2007-2011
- Beleid Duurzaamheid 2010-2014

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

- Bevorderen van een duurzame ontwikkeling van de leefomgeving voor nu en toekomstige generaties
- Verbeteren van de milieukwaliteit van de leefomgeving

Wat gaan we daarvoor doen?

Milieu algemeen		Portefeuillehouder J.N. van Nuijs
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Uitwerken Gemeentelijk Rioleringsplan.	1a.	Afkoppelen hemelwater Krugerstraat en omgeving te Vaassen.
2. Actualiseren Gemeentelijk Rioleringsplan.	1b.	Vorbereiding afkoppelen hemelwater Epe.
3. Opstellen waterplan.	2.	Opstellen en vaststellen Gemeentelijk Rioleringsplan.
	3.	Afronden besluitvorming.
<i>Collegeprogramma 2010-2014:</i>		
4. Bepalen en vaststellen van het kernprofiel "Epe: duurzame gemeente".	4.	Vorbereiden en vaststellen kernprofiel duurzame gemeente.
5. Organiseren van een lokale klimaatduurzaamheidsconferentie om te komen tot afspraken met de samenleving.	5.	Vorbereiden lokale duurzaamheidsconferentie.
6. Faciliteren van concrete initiatieven uit de samenleving om de realiseerbaarheid daarvan te vergroten.	6.	Afhankelijk van initiatieven.
7. Onderzoek naar de behoefte en mogelijkheden en op basis daarvan een besluit nemen over het invoeren van een (lokaal) groenfonds om duurzame initiatieven uit de samenleving te stimuleren en te ondersteunen.	7.	Onderzoek naar invoeren lokaal groenfonds.
8. Uitwerken van het onderdeel "maatschappelijke dialoog" uit de "Duurzaamheidsnota 2010-2014".	8.	Gerealiseerd.
9. Opstellen en uitwerken van een uitvoeringsprogramma "Duurzaamheid" met de activiteiten voor de bestuursperiode 2010-2014.	9.	Gerealiseerd.
<i>Toelichting:</i>		
2. Actueel rioleringsplan is een wettelijke eis.		
4 t/m 9. De activiteiten zijn uitwerkingen van de prestatieafspraken 1 t/m 4 behorend bij het thema Kansen voor duurzaamheid.		

Afvalinzameling en -verwerking		<i>Portefeuillehouder J.N. van Nuijs</i>
<i>Activiteiten:</i>	<i>Uitvoering in 2011:</i>	
<i>Collegeprogramma 2010-2014:</i> 1. Opstellen en uitwerken van het lokaal programma "Afval 2030" waarin opgenomen is de inzamelstructuur te optimaliseren zodanig dat de hoeveelheid restafval in 2014 t.o.v. 2009 met 40% is verminderd.		1. Voorbereiden en vaststellen lokaal programma "Afval 2030".
<i>Toelichting:</i> 1. De activiteit is een uitwerking van prestatieafspraken 5 behorend bij thema Kansen voor duurzaamheid.		

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>
	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Lasten bestaand beleid	5.856	5.826	5.555	5.421	5.296	5.167
Lasten nieuw beleid			54	45	42	39
Lasten totaal	5.856	5.826	5.609	5.466	5.338	5.206
Baten bestaand beleid	5.685	5.121	5.378	5.378	5.378	5.378
Baten nieuw beleid			49	45	42	39
Baten totaal	5.685	5.121	5.427	5.423	5.420	5.417
Saldo	171	705	182	43	-82	-211

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

		Begrotingsjaar			
		2011	2012	2013	2014
Bedragen * € 1.000					
Lasten					
<u>Meerjarenramingen:</u>					
1	Rentelasten i.v.m. verstrekken van leningen ter stimulering van Duurzaamheid	49	45	42	39
2	Organiseren duurzaamheidconferentie	5			
<u>Meerjareninvesteringsplan:</u>					
	<u>Invest. bedrag:</u>				
1	Opstellen basisrioleringsplan/GRP 2011 *	65			
2	Gemeentelijk Rioleringsplan GRP 2011 - 2014 *	5.210			
3	Bergbezinkbassin / extra afkoppelen 2013	1.500			
Totale lasten		54	45	42	39
Baten					
<u>Meerjarenramingen:</u>					
1	Rentebaten i.v.m. verstrekken van leningen ter stimulering van Duurzaamheid	49	45	42	39
Totale baten		49	45	42	39

* De kapitaallasten van deze investeringen zijn (nog) niet geraamd. Gebruikelijk is dat deze lasten in het jaar volgend op de investering worden geraamd en dan worden gedekt in de tarieven. Voorbeeld: in de tariefstelling voor de begroting 2011 worden de kapitaallasten van de in 2010 uitgevoerde investeringen verwerkt. Voor een specificatie van de investeringen wordt verwezen naar bijlage 8.

Programma 8 Toezicht en handhaving

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen vergunningverlening, controle op uitvoering en handhaving van wet- en regelgeving en de algemene plaatselijke verordening. Er bestaat een relatie met programma 4 "Leefbaar en veilig".

Relevante nota's (kerndocumenten)

- Handhavingskader 2007-2010
- Algemene Plaatselijke Verordening (2008)

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

- Versterken van handhaving en toezicht

Wat gaan we daarvoor doen?

Vergunningverlening/handhaving		Portefeuillehouder: R. de Vries
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Realiseren regionale uitvoeringsdiensten voor vergunningverlening en handhaving.	1. Uitvoeren plan van aanpak van de provincie.	
2. Handhaven permanente bewoning recreatieobjecten.	2. Afronden lopende projecten en bezwaarprocedures.	
3. Invoeren bestuurlijke strafbeschikking.	3. Implementeren van de uitvoering.	
Toelichting:		
1. De voorbereiding vindt plaats met gemeenten in de Regio Stedendriehoek en richt zich in eerste instantie op de milieutaken.		

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	1.441	1.805	1.598	1.598	1.598	1.598
Lasten nieuw beleid			100			
Lasten totaal	1.441	1.805	1.698	1.598	1.598	1.598
Baten bestaand beleid	139	96	83	83	83	83
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	139	96	83	83	83	83
Saldo	1.302	1.709	1.615	1.515	1.515	1.515

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

		Begrotingsjaar			
		2011	2012	2013	2014
Bedragen * € 1.000					
Lasten					
<u>Meerjarenramingen:</u>					
1	Permanente bewoning recreatiewoningen	100			
Totale lasten		100	-	-	-
Baten					
Totale baten		-	-	-	-

Pijler: Economie

Kenmerken Economisch Beleid

Het economisch beleid is voor wat betreft de mogelijkheden in belangrijke mate gebonden aan de ruimtelijke mogelijkheden. Vanwege de omgeving zijn er vele randvoorwaarden als gevolg van de aanwezige natuur. Daarnaast hangt lokaal economisch beleid nauw samen met de ontwikkelingen en mogelijkheden in de Regio Stedendriehoek.

De regio kent een grote economische diversiteit: van sterke industriële bedrijvigheid, veelzijdige zakelijke diensten, grote maatschappelijke en gezondheidsinstellingen tot belangrijke toeristische bedrijfssectoren. De regionale economie en werkgelegenheidsontwikkeling zijn stabiel. Een regionale aanpak is wenselijk omdat ondernemers niet lokaal opereren, hun netwerken zich minimaal op regionaal niveau bevinden en werknemers werken in veel gevallen niet in hun eigen gemeente. De zeven gemeenten en de partners vinden dat versterking van de regionale economie nodig is.

Het economisch beleid heeft een lokale en een regionale component.

1. *Lokaal.* Zorgen voor een gezonde (stedelijke en plattelands-) economie. Acties zijn gericht op: faciliteren lokale economie via voldoende vestigingsmogelijkheden, herstructurering centra Epe en Vaassen, realiseren vitaal platteland (landbouw, kleinschalige economische functies in zorg, wellness en leisure), innovatieve zorgconcepten, lokaal verzorgend voorzieningenniveau in de kernen met in Epe en Vaassen bovenlokale voorzieningen, recreatie en toerisme in buitengebied.
2. *Regionaal.* Werken aan een samenhangende arbeidsmarkt en een goed ondernemersklimaat. De uitwerking vindt plaats langs drie actielijnen: versterken van het innovatief vermogen bij ondernemingen; integrale en vraaggestuurde aanpak van arbeidsmarktopgave; verbeteren van het vestigingsklimaat gericht op investeringsklimaat in de regio; economie, kennis, vernieuwing, arbeidsmarkt). Voor elk van deze actielijnen geldt dat er extra focus ligt op de sectoren maakindustrie, wellness & zorg en energie/duurzaamheid.

Collegeakkoord 2010-2014:

Thema: Kansen voor participatie

Vergroten maatschappelijke participatie

Ondersteuning bieden aan mensen, jong en oud, die (tijdelijk) niet kunnen deelnemen aan de samenleving. Hiervoor kunnen zowel lokale als regionale activiteiten ingezet worden, gericht op onder meer werk, scholing, zorg en opvang.

Prestatieafspraken:

1. Mensen met een uitkering activeren via werk, opleiding, vrijwilligerswerk of dagbesteding.
2. Behouden of uitbreiden van werkgelegenheid in de gemeente en de regio met specifieke aandacht voor zorg en toerisme.

Tegengaan armoede

Oplossen van financiële beperkingen of schulden van mensen om deelname aan de samenleving niet te belemmeren. In eerste instantie door mensen zelf, eventueel met ondersteuning vanuit onder meer de bijstand en het minimabeleid. Verkrijgen van voldoende inkomsten uit werk is ook een belangrijke factor.

Prestatieafspraken:

1. Herijken van het bestaande minimabeleid via de "meedoenregeling" en het "schoolfonds".
2. Herijken van het bestaande project schuldhulpverlening.

Thema: Kansen voor lokale economie door toerisme en recreatie

Versterken toeristisch profiel gemeente Epe

Bepalen van een sterk profiel om Epe aantrekkelijk te houden voor toeristen. Hoofdlijnen voor de profielkeuze liggen in het natuurgebied de Veluwe waar Epe in ligt, de cultuurwaarden die Epe bezit en de gewenste doelgroepen als gezinnen en specifiek de bezoekers van 40-60 jaar en ouder.

Prestatieafspraken:

1. Het profiel met het onderscheidende en specifieke karakter van Epe is vastgesteld.
2. Het realiseren van een goede toeristische informatievoorziening.

Verbeteren kwaliteit recreatie/ toerisme

Optimaliseren van het product recreatie en toerisme door de vraag, doelgroepen en toekomstige ontwikkelingen beter op elkaar af te stemmen.

Prestatieafspraken:

1. Ondernemers en gemeente hebben keuzes gemaakt in het gewenste aanbod uitgaande van het gemeentelijk profiel en geven daar invulling aan.
2. De economische effecten van recreatie en toerisme op de gemeente zijn onderzocht.

Aansturing programma's

De hiervoor beschreven kenmerken van het beleid en de vermelde thema's uit het collegeakkoord sturen de hierna volgende programma's aan.

Programma 9 Bedrijvigheid

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen lokale economie (waaronder werkgelegenheid, bedrijfs-terreinen), agrarische aangelegenheden, recreatie en toerisme. De gemeentelijke rol is voorwaarden-scheppend (vestigingsmogelijkheden voor bedrijven, goede ontsluiting en bereikbaarheid, goed beheer van de openbare ruimte) en faciliterend (informatievoorziening, dienstverlening). Er bestaat een relatie met programma 5 "Ruimte en wonen" (economische aspecten in planontwikkeling en bestemmingsplannen).

Relevante nota's (kerndocumenten)

- "Epe, natuurlijk anders" (Recreatie en toerisme) (2007)
- Economische visie Regio Stedendriehoek (2009)
- Visie bedrijfsterrainen (2008)
- Detailhandelsbeleid (2008)

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

- Behouden en verder uitbouwen van sterk vertegenwoordigende beroepssectoren (onder meer industrie, zorg en dienstverlening, recreatie en toerisme, detailhandel)
- Vergroten van de aantrekkelijkheid van de gemeente Epe op het terrein van recreatie en toerisme

Wat gaan we daarvoor doen?

Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder: R. de Vries
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Realiseren goed bewegwijzerde routenetwerken (o.a. wandelen, fietsen, paarden). 2. Inzetten stimuleringsbudget recreatie en toerisme / kunst en cultuur. <i>Collegeprogramma 2010-2014:</i> 3. Evaluatie van de ontwikkelingen op het terrein van recreatie en toerisme. 4. Bepalen van het toeristisch profiel voor Epe dat richting geeft aan de toekomstige ontwikkelingen. 5. Afsluiten van een dienstverleningsovereenkomst met het Veluws Bureau voor Toerisme over promotie en marketing met specifieke aandacht voor een lokale invulling. 6. Inventariseren van en een keuze maken voor de in te zetten moderne (technische) middelen om een zo groot mogelijk publiek te bereiken. 7. Opstellen en uitvoeren van een gezamenlijk plan van aanpak van gerichte activiteiten uitgaande van het gemeentelijk toeristisch profiel. 8. Uitvoeren van een meting naar de directe en indirecte economische effecten van recreatie en toerisme.	1. Opzetten "uitrolplan" voor de hele gemeente. 2. Inkoop producten bij professionele en vrijwillige organisaties. 3. De lokale ontwikkelingen op het terrein van recreatie en toerisme toetsen aan de regionale en landelijke ontwikkelingen. 4. Vaststellen van het toekomstgerichte profiel. 5. Afsluiten dienstverleningsovereenkomst. 6. Op basis van het gekozen toeristisch profiel een keuze maken. 7. Samen met partners plan opstellen. 8. Uitvoering van meting.	
<i>Toelichting:</i> 1. Basis voor het uitrolplan is de pilot uit 2010. 4. Het huidige profiel is opgenomen in de beleidsnota "Epe, natuurlijk anders". 3 t/m 8. De activiteiten zijn uitwerkingen van de prestatieafspraken 1,2,3 en 4 behorend bij thema Kansen voor lokale economie door toerisme en recreatie.		

Lokale/regionale economie		Portefeuillehouder: R. de Vries	
Activiteiten:		Uitvoering in 2011:	
1. Sluiten van een overeenkomst over de verplaatsing van het dierenpark met de provincie, waterschap en initiatiefnemer.		1. Na het sluiten van de overeenkomst eind 2010/begin 2011 opstellen van het voorontwerp bestemmingsplan en ter visie leggen.	
<i>Collegeprogramma 2010-2014:</i>			
2. Opstellen en uitvoeren van een actieprogramma arbeidsmarkt via het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid Stedendriehoek.		2. Het regionale actieplan jeugdwerkloosheid en de regionale beleidsagenda leerplicht, kwaliteitsplicht en voortijdig schoolverlaten uitvoeren.	
<i>Toelichting:</i>			
2. De activiteit is een uitwerking van prestatieafpraak 3 behorend bij thema Kansen voor participatie.			

Wat mag dat kosten?

	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bedragen * € 1.000						
Lasten bestaand beleid	712	686	628	628	628	628
Lasten nieuw beleid			291	250	250	
Lasten totaal	712	686	919	878	878	628
Baten bestaand beleid	142	905	73	73	73	73
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	142	905	73	73	73	73
Saldo	570	-219	846	805	805	555

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

	Bedragen * € 1.000	Begrotingsjaar			
		2011	2012	2013	2014
Lasten					
<u>Meerjarenramingen:</u>					
1 Uitvoeringsprogramma Economische Visie Stedendriehoek		41			
2 Aanvullende storting in de reserve cofinanciering		250	250	250	
3 Gebiedsontwikkeling Apeldoorns kanaal		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totale lasten		291	250	250	-
Baten					
Totale baten		-	-	-	-

Programma 10 Weer aan het werk

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen die samenhangen met de uitvoering van de Wet Werk en Bijstand. De uitvoeringspraktijk is neergelegd in verordeningen. Er bestaat een relatie met programma 3 “Zorg en opvang” (bevorderen zelfredzaamheid).

Relevante nota's (kerndocumenten)

- Kadernota Wet Werk en Bijstand “Reilen en zeilen” (2009)
- Visie Modernisering WSW (2008)
- Minimabeleid “Iedereen doet mee!” (2008)
- Sociale Agenda 2009-2015

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

- Vergroten van maatschappelijke participatie van mensen zonder werk
- Verminderen van de schuldenproblematiek van Eper inwoners
- Verminderen van armoede bij ouderen en gezinnen met een minimuminkomen

Wat gaan we daarvoor doen?

Arbeidsparticipatie		Portefeuillehouder R. de Vries
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Verhogen uitstroompercentage WWB.	1. Activiteiten gericht op het opdoen van werkervaring en het volgen van scholing door de werkgeversbenadering en gerichte projecten.	
2. Uitvoeren Wet Sociale Werkvoorziening.	2a. Uitvoeren projecten “Activeren wachtlijst WSW. 2b. Toezien op uitvoering wet.	
<i>Collegeprogramma 2010-2014:</i>		
3. Opstellen van trajectplannen voor uitkeringsgerechtigden zonder perspectief op betaald werk.	3. Uitkeringsgerechtigden een trajectplan aanbieden die de reïntegratie bevordert.	
<i>Toelichting:</i>		
2. De Felua-groep voert deze wet uit voor de Gemeente Epe, Heerde en Apeldoorn.		
3. De activiteit is een uitwerking van prestatieafspraken 1 behorend bij het thema Kansen voor participatie.		

Uitkeringen WWB/inkomensondersteuning		Portefeuillehouder R. de Vries
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
<i>Collegeprogramma 2010-2014:</i> 1. De uitvoering van de regelingen “meedoen/ schoolfonds” (minimabeleid) afstemmen op de resultaten van de evaluatie en het beschikbare budget. 2. De uitvoering van de regeling schuldhelpverlening afstemmen op de nieuwe wetgeving en het beschikbare budget.	1. Inzet activiteiten en het budget bepalen. 2. Verordening actualiseren en vaststellen.	
<i>Toelichting:</i> 1, 2. De activiteiten zijn uitwerkingen van prestatieafspraken 4 en 5 behorend bij het thema Kansen voor participatie. 2. Het betreft een open eind financiering.		

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	<i>Realisatie</i> 2009	<i>Begroting</i> 2010	<i>Begroting</i> 2011	<i>Begroting</i> 2012	<i>Begroting</i> 2013	<i>Begroting</i> 2014
Lasten bestaand beleid	14.292	12.722	14.439	14.439	14.439	14.439
Lasten nieuw beleid						
Lasten totaal	14.292	12.722	14.439	14.439	14.439	14.439
Baten bestaand beleid	11.200	10.385	11.045	11.045	11.045	11.045
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	11.200	10.385	11.045	11.045	11.045	11.045
Saldo	3.092	2.337	3.394	3.394	3.394	3.394

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000		Begrotingsjaar			
		2011	2012	2013	2014
Lasten					
Totale lasten		-	-	-	-
Baten					
Totale baten		-	-	-	-

Pijler: Bestuur

Kenmerken Bestuurlijke inzet

De inzet is burger en klantgericht werken. Daartoe is een organisatie opgezet met als hoofdlijnen de dialoog aangaan met burgers, adequaat inspelen op ontwikkelingen en een klantgerichte dienstverlening. De koers is de organisatie verder te verbeteren en te vernieuwen en toekomstbestendig te maken voor een adequate taakuitvoering.

De opvattingen over de gemeentelijke taakuitvoering zijn : de gemeente meer als regisseur en de uitvoering meer bij burgers en derden; meer betrokkenheid van en samenwerken met burgers en maatschappelijke organisaties en bedrijven; meer wijkgericht werken; zakelijk en efficiënt werken; actief mogelijkheden zoeken om de uitvoering in samenwerking met andere gemeenten te doen.

De twee gemeentelijke hoofdtaken zijn het realiseren van maatschappelijke effecten samen met burgers en partners en het leveren van directe publieke dienstverlening (gemeentelijke diensten en producten). De verbetering en vernieuwing van de organisatie zit in het verder doorontwikkelen van het sturingsmodel "regie" (sturen-leiden-coördineren) en in samenhang daarmee de ontwikkeling van het nieuwe dienstverleningsconcept met ondersteuning van moderne informatie- en communicatietechnologie. Dit leidt tot een nieuwe oriëntatie op het gemeentelijk takenpakket en de samenwerking met burgers en maatschappelijke organisaties.

De vorming en uitvoering van beleid doet de gemeente steeds meer in samenwerking met derden. Vanuit bestuurlijk oogpunt vraagt het heldere gemeentelijke standpunten en rolbepaling (wat wil ik bereiken, hoe doe ik dat en met wie). Van de organisatie vraagt dit een ontwikkeling naar een flexibele, en kwalitatief hoogwaardige, compacte organisatie die effectief en responsief kan opereren.

Collegeakkoord 2010-2014:

Thema: Kansen voor dienstverlening

Goede dienstverlening

De gemeentelijke dienstverlening dient goed, modern en afgestemd te zijn op de burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Daarbij zoveel mogelijk gebruikmakend van de beschikbare technologische mogelijkheden (ICT).

Prestatieafspraken:

1. Een geactualiseerde visie op de gemeentelijke dienstverlening gebaseerd op de wettelijke verplichtingen, de gewenste serviceverlening aan de burger, een grotere inzet van digitale dienstverlening, het leveren van diensten in ketensamenwerking.
2. Het Klant Contact Centrum is opgezet en is de plek van waaruit de overheidsdiensten worden geleverd en van waaruit de vragen van burgers worden gecoördineerd.

Heldere communicatie burgers-overheid

Het gemeentelijk handelen moet helder en duidelijk zijn. Het betekent open staan voor burgers, een klantvriendelijke houding en een goede informatievoorziening.

Prestatieafspraken:

1. Informatie over gemeentelijke plannen, initiatieven en besluiten zijn voor de burgers gemakkelijk verkrijgbaar (digitaal, nieuwsbladen, leespunten in het dorp).
2. Burgerparticipatie is helder vormgegeven uitgaande van de participatiewijzer.

Moderne ambtelijke organisatie

De organisatie ontwikkelt zich verder naar een flexibele en kwalitatief hoogwaardige, compacte organisatie gebaseerd op het regiemodel en past de werkprocessen daarop aan. De gemeente richt zich meer op “sturen-leiden-coördineren” en laat de uitvoering zoveel mogelijk aan burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven. De gemeente vervult ook een ondersteunende rol naar partijen.

Prestatieafspraken:

1. De gemeentelijke organisatie is zodanig ingericht dat zij kan werken volgens het model "Regiegemeente".

Aansturing programma's

De hiervoor beschreven kenmerken van het beleid en de vermelde thema's uit het collegeakkoord stuurt het hierna volgende programma aan.

Programma 11 Bestuur en organisatie

Omschrijving programma

Het programma omvat de onderwerpen algemeen bestuur, personeel, informatievoorziening, organisatie, financiën, huisvesting, juridische zaken, communicatie en andere bedrijfsmiddelen zoals post, repro en facilitaire zaken.

Relevante nota's (kerndocumenten)

- Bestuurs- en Management Concept (2002)
- Visie Regiegemeente (2010)
- Notitie Planning en Control (2005)
- Visie gemeentelijke dienstverlening (2010)
- Visie op elektronische overheid (I-visie) (2008)

Wat willen we bereiken?

Strategische doelen:

- Ontwikkelen van een klantgerichte organisatie die gericht is op een snelle, correcte en integere dienstverlening
- Ontwikkelen van een op de samenleving gerichte organisatie die de dialoog aangaat met burgers en flexibel en slagvaardig inspeelt op ontwikkelingen en behoeftes
- Ontwikkelen van een organisatie waarbij het resultaat voorop staat en alles draait om het willen bereiken van de afgesproken doelen met een efficiënte en rechtmatige inzet van middelen

Wat gaan we daarvoor doen?

Planning en control		Portefeuillehouder: R. de Vries
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Verbeteren planning en control cyclus.	1a. De inrichting van de programmabegroting veranderen.	
2. Uitvoeren jaarlijks onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van (delen van) programma's en paragrafen en van (onderdelen van) de organisatie-eenheden.	1b. Uitwerken eenduidige doelen en indicatorenset voor gebruik in programmabegroting en beleidskaders.	
	2. Uitwerken van diverse interne onderzoeksopdrachten ter verlaging van de overheadkosten.	
<i>Collegeprogramma 2010-2014:</i>		
3. Hanteren uitgangspunten voor solide financieel beleid.	3. Uitgangspunten worden toegepast bij jaarrekening, perspectiefnota en begroting.	
<i>Toelichting:</i>		
1. De programmabegroting wordt nog meer toegespitst op overzichtelijke bestuurlijke informatievoorziening.		
3. Activiteit is opgenomen in de financiële paragraaf en bevat de principes en richtlijnen voor het te voeren financieel beleid.		

Burger en bestuur		Portefeuillehouder: R. de Vries
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. Actualiseren van de toekomstvisie. <i>Collegeprogramma 2010-2014:</i> 2. Voortzetten bestaande informatievoorziening via de gemeentelijke website en de gemeentelijke nieuwspagina. 3. Onderzoek naar de organisatie en inrichting van fysieke informatiepunten in de dorpen. 4. Burgerparticipatie vormgeven volgens de “participatieladder of- wijzer”. 5. Aanpassen van bestaande inspraakverordening.	1. Vaststellen geactualiseerde toekomstvisie. 2. Continueren website en gemeentepagina. Toetsen of deze voldoen aan de eisen/ ideeën van gebruikers (inwoners). 3. Uitvoeren onderzoek onder inwoners. 4. Geselecteerde projecten volgens de principes van participatieladder uitvoeren. 5. Afronden besluitvorming.	
<i>Toelichting:</i> 1. De toekomstvisie is gebaseerd op de resultaten uit het traject dorpsvisies, de rapportage over de demografische ontwikkelingen en de inbreng uit de inspraakperiode. 2 t/m 5. De activiteiten zijn uitwerkingen van prestatieafspraken 3 en 4 behorend bij thema Kansen voor dienstverlening.		

Dienstverlening		Portefeuillehouder: R. de Vries
Activiteiten:	Uitvoering in 2011:	
1. De dienstverleningsvisie implementeren in de organisatie. <i>Collegeprogramma 2010-2014:</i> 2. Opstellen van een geactualiseerd visiedocument op de gemeentelijke dienstverlening met een plan van aanpak. 3. Uitvoeren van de projectopdracht inzake het Klant Contact Centrum zoals opgenomen in het realisatieplan EGEM. 4. Opstellen van het programma "Regiegemeente" en deze vertalen naar een plan van aanpak.	1a. Opstellen kwaliteitshandvest "normen dienstverlening". 1b. Interne organisatie toerusten op vernieuwde werkwijze. 2. Gerealiseerd. 3a. Beschrijven nieuwe werkprocessen met daarbij behorende functies. 3b. Oriënteren op intergemeentelijke samenwerking bij het opzetten. 4. Gerealiseerd.	
<i>Toelichting:</i> 1. De nieuwe visie wordt gefaseerd ingevoerd. 2. In 2010 zijn de visie en het plan van aanpak vastgesteld. 2 t/m 4. De activiteiten zijn uitwerkingen van prestatieafspraken 1,2 en 5 behorend bij thema Kansen voor dienstverlening.		

Wat mag dat kosten?

	<i>Bedragen * € 1.000</i>					
	<i>Realisatie 2009</i>	<i>Begroting 2010</i>	<i>Begroting 2011</i>	<i>Begroting 2012</i>	<i>Begroting 2013</i>	<i>Begroting 2014</i>
Lasten bestaand beleid	18.400	11.725	6.975	6.899	6.897	7.106
Lasten nieuw beleid			2.412	377	-151	-1.214
Lasten totaal	18.400	11.725	9.387	7.276	6.746	5.892
Baten bestaand beleid	12.642	15.111	3.185	3.082	3.081	3.080
Baten nieuw beleid			2.823	1.106	1.206	1.395
Baten totaal	12.642	15.111	6.008	4.188	4.287	4.475
Saldo	5.758	-3.386	3.379	3.088	2.460	1.417

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

		Begrotingsjaar			
		2011	2012	2013	2014
Bedragen * € 1.000					
Lasten					
<u>Meerjarenramingen:</u>					
1	Ontwikkelen digitaliseren, website, geografische informatie voorziening	20	20	40	-
2	Storting in reserve bouwgrondexploitatie	2.483	656	531	495
3	Ombuigingen: uitgaven verlaging	-763	-1.120	-1.460	-1.800
4	Ombuigingen: financieel technische maatregelen				-125
5	Storting in reserve vervanging ICT	225	60	75	80
6	Storting in voorziening groot onderhoud Gemeentelijke gebouwen			320	
7	Storting in reserve extra afschrijving IMN	389	690	240	
8	Storting in reserve ombuigingsoperatie	20			
<u>Meerjareninvesteringsplan:</u>					
1	Project beheer en beveiliging (gedekt uit reserve ICT)	150			
2	Vervanging bedrijfsmiddelen Openbare Ruimte voor de jaren 2011 t/m 2014 per jaar € 210.000)	840	33	65	98
3	Vervanging bedrijfsmiddelen ICT	892			
4	Ontwikkeling basisregistraties, digitale archivering, website, geografische informatievoorziening (2014).	120			
5	Vervanging roterende archiefkasten	52	6	6	6
Totale lasten		2.412	377	-151	-1.214
Baten					
<u>Meerjarenramingen:</u>					
1	Onttrekking aan reserve t.b.v. Economische visie Stedendriehoek	41			
2	Onttrekking aan algemene reserve en reserve extra afschrijving IMN ten behoeve van storting in de reserve bouwgrondexploitatie	2.483	656	531	495
3	Onttrekking aan de reserve cofinanciering t.b.v. duurzaamheidconferentie	5			
4	Vrijval surplus in vier reserves	69			
5	Ombuigingen: inkomstenverhoging	225	450	675	900
Totale baten		2.823	1.106	1.206	1.395

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en “onvoorzien”

Omschrijving

De algemene dekkingsmiddelen kenmerken zich door hun vrije bestedingsdoel. De belangrijkste algemene dekkingsmiddelen zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de onroerende-zaakbelastingen. In het overzicht worden dan ook de baten vermeld die niet reeds in de diverse programma's zijn opgenomen.

In dit hoofdstuk is eveneens het in de begroting opgenomen bedrag voor 'onvoorziene uitgaven' opgenomen.

Overzicht

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Onroerende-zaakbelasting	3.724	3.793	4.157	4.235	4.316	4.394
Hondenbelasting	151	96	109	109	109	109
Precariobelasting	47	50	53	53	53	53
Forensenbelasting	286	300	332	332	332	332
Toeristenbelasting	438	500	491	532	532	532
Algemene uitkering	29.043	27.801	27.412	26.614	25.896	24.444
Dividend uitkeringen	510	168	202	202	202	202
Saldo financieringsfunctie	- 134	-406	- 477	- 477	- 477	- 477
Overige alg. dekkingsmidd.	2.618	1.542	1.192	1.192	1.192	1.192
Totaal	36.683	33.844	33.471	32.792	32.155	30.781
Onvoorziene uitgaven	0	70	70	70	70	70

Belastingopbrengsten

De belastingopbrengsten in het bovenstaande overzicht zijn bruto opgenomen, dat wil zeggen zonder rekening te houden met de kwijtschelding. Voor een inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Algemene uitkering

De Algemene uitkering is gebaseerd op de juni circulaire 2010. Op basis van deze circulaire is een berekening gemaakt waaruit de volgende inkomsten blijken:

Jaar	Algemene uitkering autonoom	Budget WMO	Algemene uitkering totaal
2011	24.121	3.291	27.412
2012	23.323	3.291	26.614
2013	22.605	3.291	25.896
2014	21.153	3.291	24.444

De ontwikkelingen in de algemene uitkering zijn verwerkt in de programmabegroting 2011-2014. Voor een nadere uitwerking hiervan wordt verwezen naar de informatienota voor het college over de uitkomsten van de junicirculaire 2010 (nr. 2010-20849). Deze stukken zijn opgenomen in de ter inzage liggende stukken.

Dividend

Dividend wordt ontvangen van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en van Waterbedrijf Vitens.

Saldo financieringsfunctie

Onder het saldo van de financieringsfunctie moet worden verstaan het saldo van (a) de betaalde rente over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening-courant en (b) de ontvangen rente over de uitzettingen.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Dit betreft de rente over de eigen financieringsmiddelen vermeerderd met het saldo van de financieringsfunctie.

Onvoorzien

Dit bedrag is in de begroting beschikbaar voor uitgaven welke onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. De aanwending hiervan vindt plaats in het kader van de 1^e en/of 2^e voortgangsrapportage.

Wat mag dat kosten?

Bedragen * € 1.000

	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	310	291	408	408	408	408
Lasten nieuw beleid						
Lasten totaal	310	291	408	408	408	408
Baten bestaand beleid	36.994	34.814	34.392	33.672	33.035	31.661
Baten nieuw beleid			6	47	47	47
Baten totaal	36.994	34.814	34.398	33.719	33.082	31.708
Saldo	-36.684	-34.523	-33.990	-33.311	-32.674	-31.300

Specificatie lasten en baten nieuw beleid

Bedragen * € 1.000		Begrotingsjaar			
		2011	2012	2013	2014
Lasten					
Totale lasten		-	-	-	-
Baten					
<u>Meerjarenramingen:</u>					
1 Hondenbelasting		6	6	6	6
2 Toeristenbelasting			41	41	41
Totale baten		6	47	47	47

DEEL 2

PARAGRAFEN

Paragraaf 1 Lokale heffingen

1.1 Inleiding

De paragraaf lokale heffingen heeft tot doel inzicht te geven in het beleid en de uitvoering ten aanzien van de lokale heffingen. Het gaat hierbij om het beleid op het gebied van de tarieven, de lokale lastendruk en kwijtschelding. De gemeentelijke belastingen vormen een onderdeel van de inkomsten van de gemeente. Er zijn algemene dekkingsmiddelen, zoals de onroerende-zaakbelastingen (OZB) en heffingen waarvan de opbrengst moet worden aangewend ter dekking van specifieke kosten, zoals de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

De raad bepaalt het belastingbeleid in beginsel samenhangend met het vaststellen van de begroting. Daar vindt de integrale afweging plaats: wat worden de tarieven, hoe hoog zijn de woonlasten, hoe ziet het kwijtscheldingsbeleid eruit? Beleidsmatige wijzigingen worden in deze paragraaf van de programmabegroting per belastingsoort – voor zover relevant – toegelicht. Redactionele en technische wijzigingen van de belastingen worden in de afzonderlijke raadsvoorstellen toegelicht. In de bijlagen is nieuw beleid uitgewerkt, soms als onderdeel van de ombuigingsoperatie.

1.2 Beleidskaders

Het beleid betreffende de lokale heffingen is opgenomen in:

- de diverse belastingverordeningen en –regelingen;
- de nota lokale heffingen;
- de notitie woonlasten;
- het collegeakkoord 2010-2014;
- landelijke wet- en regelgeving.

1.3 Stand van zaken, ontwikkelingen en beleidsaanpassingen

1.3.1 Algemeen tarievenbeleid

In het collegeakkoord is ten aanzien van de lasten voor burgers het volgende bepaald:

- voor de trendmatige verhoging van de belastingen is de inflatie maatgevend. Dit percentage bedraagt 1,5% voor 2011.
- Retributies (heffingen waar een individuele tegenprestatie van de overheid tegenover staat) zijn zoveel mogelijk 100% kostendekkend. Voor plaatselijke maatschappelijke verenigingen en instellingen geldt een maatschappelijk aanvaardbaar tarief.

Voor zover van toepassing wordt hieronder per belastingsoort ingegaan op specifieke situaties.

1.3.2 Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De OZB is een algemene heffing die bestaat uit een eigenaren- en gebruikersdeel. Het gebruikersdeel wordt alleen van niet-woningen geheven. Woongedeeltes binnen niet-woningen zijn vrijgesteld van OZB.

Voor het jaar 2011 gelden de WOZ-waarden per peildatum 1-1-2010. Zoals elk jaar komen de nieuwe waarden in concept beschikbaar per medio september. Bij de begroting is daarom gerekend met de waarden per 1 januari 2009. Een stijging van de WOZ-waarden leidt niet tot een verlaging van het tarief. Een eventuele daling – daar zal dit jaar vermoedelijk sprake van zijn – wordt gecompenseerd door een tariefsverhoging. Los hiervan worden de tarieven vervolgens, conform het collegeakkoord, verhoogd met 1,5%. In het kader van de ombuigingsoperatie worden de tarieven vervolgens met 5,6% verhoogd. De raming voor de totale opbrengst OZB is als volgt:

Woning eigenaar	€	3.141.000
Niet woning eigenaar	€	594.000
Niet woning gebruiker	-	422.000 +
Totaal	€	4.157.000

1.3.3 Reinigingsheffingen

De heffingen dekken de kosten van inzameling en verwerking van huisvuil (afvalstoffenheffing), bedrijfsafval (reinigingsrechten) en het brengen van huisvuil (milieustraat). Deze kosten stijgen in 2010. De tariefegalisatiereserve is sinds dit jaar leeg. Samen met de toegenomen kosten betekent dit dat op basis van bestaand beleid een tariefsverhoging van 6,3% nodig is.

Naar aanleiding van het rekenkamercommissierapport over kostentoerekening en het nieuwe VNG-model is een nieuwe kostentoerekening gemaakt. Het blijkt dat er meer kosten aan de reinigingsheffing kunnen worden toegerekend. We kiezen ervoor om de tarieven de komende jaren geleidelijk te laten toegroeien naar 100% kostendekking op basis van het nieuwe beleid. Concreet betekent dit de in de jaren 2012 tot en met 2014 een extra tariefsverhoging van 5%.

De milieustraat wordt door Circulus geëxploiteerd. De lasten van de milieustraat die per saldo (dus na aftrek van de opbrengst) overblijven zijn onderdeel van de kosten van de dienstverleningsovereenkomst die met Circulus is afgesloten. De kosten daarvan stijgen met bijna 4,3% ten opzichte van 2010. Met datzelfde percentage worden de tarieven aan de poort verhoogd.

De raming van de opbrengst reinigingsheffingen¹ is als volgt:

Afvalstoffenheffing	€	3.395.000
Reinigingsrechten	-	79.000 +
Totaal	€	3.474.000

1.3.4 Rioolheffing

Bij de vaststelling van het nieuwe gemeentelijk rioleringsplan in 2011, betrekken we ook de rioolheffing. Dan maken we de keuzes ten aanzien van de vormgeving van de heffing die samenhangen met het te voeren waterbeleid.

Ook hier is een nieuwe kostentoerekening gemaakt en is gebleken dat meer kosten toegerekend kunnen worden. Door een behoedzame inzet van de tariefegalisatiereserve kan de extra tariefsverhoging beperkt worden tot 5% per jaar.

De raming van de opbrengst rioolheffing¹ is als volgt:

Eigenaren heffing	€	1.018.000
Gebruikers heffing	-	742.000 +
Totaal	€	1.760.000

1.3.5 Forensenbelasting

De WOZ-waarde is de grondslag voor de heffing. Het minimumtarief van de forensenbelasting is gekoppeld aan het tarief voor een jaarplaats bij de toeristenbelasting. De opbrengst is geraamd op € 332.000.

1.3.6 Hondenbelasting

De hondenbelasting is sinds 2010 een doelbelasting. Er is een koppeling tussen de voorzieningen voor hondenbezitters en de heffing. Die voorzieningen worden alleen binnen de kommen getroffen, zodat het buitengebied is vrijgesteld. Dit jaar wordt ook een directe relatie gelegd tussen opbrengsten en inkomsten, hetgeen leidt tot een extra tariefstijging van 6%. De opbrengst is geraamd op € 109.000.

1.3.7 Precariobelasting

Deze belasting wordt geheven voor het hebben van voorwerpen op, onder of boven voor de openbare dienst bestemde gemeenteground. De opbrengst is geraamd op € 53.000.

¹ De opbrengst betreft alleen de opbrengst uit de heffingen en is derhalve exclusief waardecorrectie, mutaties in de bestemmingsreserve en eventueel overige baten.

1.3.8 Toeristenbelasting

Het aantal overnachtingen van toeristen is de basis voor deze belasting. Dat aantal is gebaseerd op het gemiddelde van de afgelopen jaren. De opbrengst wordt geraamd op € 491.000. In het dekkingsplan is een tariefsverhoging opgenomen voor 2012. In het collegeakkoord is een koppeling gelegd tussen (extra) toeristische uitgaven en een verhoging van de toeristenbelasting.

1.3.9 Baatbelasting riolering en rioolaanleg- en aansluitgeld

Deze belastingen dienen ter dekking van de kosten die gemoeid zijn met de aanleg van riolering. In het buitengebied is de aanleg van riolering voltooid. We stellen daarom geen nieuwe verordening baatbelasting meer vast. De geraamde opbrengst bedraagt € 36.000.

Het tarief voor het rioolaanleg- en aansluitgeld wordt jaarlijks met het inflatiepercentage verhoogd. De opbrengst wordt geraamd op € 17.000.

1.3.10 Begraafrechten

Door een lager rentepercentage, is er vanuit de reserve minder geld beschikbaar voor de dekking van de kosten. Om dit te compenseren worden de tarieven met 1,4% extra verhoogd. De tarieven stijgen daardoor in totaal met 2,9%. Er is een reserve ingesteld om de kosten van onderhoud en grafrechten – ook in de toekomst – te kunnen bekostigen. Medio 2010 heeft de VNG een nieuw model voor de kostentoerekening gepresenteerd. Bij het opstellen van de begroting kon daar nog geen rekening mee gehouden worden. Het nieuwe model zal in de komende jaren gebruikt worden voor de berekening van de kosten en tarieven. Om de kosten voor 100% te dekken vindt nu een onttrekking van € 92.000 plaats. De geraamde opbrengsten en lasten bedragen € 732.000.

1.3.11 Leges

Dit betreffen vergoedingen voor allerlei gemeentelijke dienstverlening (o.a. vergunningen, paspoorten, trouwen). De berekeningsmethodiek die in 2009 is bepaald, is ook nu toegepast. In totaal wordt 88% van de kosten verhaald. De opbrengst wordt geraamd op € 1.531.000.

Vorig jaar is besloten om de bouwleges in twee jaar weer 100% kostendekkend te maken door middel van kostenverlagingen en/of inkomstenverhogingen. Voor 2011 is er € 40.000 aan kostenreductie en € 60.000 aan inkomstenverhoging ingeboekt. Dat betekent een extra tariefstijging van 7,8%. Het resterende verschil tussen baten en kosten bedraagt daarna nog € 75.000. Er is nog onvoldoende zicht op de effecten van de nieuwe Wet algemene bepalingen omgevingsvergunning (Wabo) op de kosten en baten. Nadat eerst meer ervaring met de nieuwe wet is opgedaan, zullen de kosten en baten voor 2012 opnieuw bepaald worden. Daarbij zal het VNG-model voor Wabo-leges betrokken worden. De wijze van raming, het tarievenstelsel en het instellen van een tariefsegalisatie komen daarbij aan bod.

1.3.12 Marktgeld

De lasten van de exploitatie van de markt worden doorberekend in het marktgeld. De verhaalbare lasten stijgen naar € 58.000. Samen met een terugloop op de markt, met name van de losse plaatsen, zorgt dit dat een tariefsstijging van 4,3% noodzakelijk is om de kosten voor 100% te blijven verhalen.

1.4 Kengetallen Belastingen

1.4.1 Kostendekking

In onderstaand overzicht is de mate van kostendekking van de diverse producten voor 2010 opgenomen. In de raadsvoorstellen betreffende de wijzigingen van de belastingverordeningen wordt deze kostendekking nader gespecificeerd.

Product	Lasten (in euro)	Baten* (in euro)	dekking
leges	1.742.000	1.528.000	88%
hondenbelasting	109.000	109.000	100%
marktgeld	58.000	58.000	100%
grafrechten	732.000	732.000	100%
rioolaansluitgeld	40.000	17.000	44%
reinigingsheffingen	3.865.000	3.474.000	90%
rioolheffing	2.087.000	2.087.000	100%

* Baten zijn inclusief waardecorrecties, mutaties in bestemmingsreserve en eventueel overige baten.

1.4.2 Kwijtschelding

In Epe verlenen we kwijtschelding voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing voor gebruikers. De gemeente is daarbij gebonden aan rijksregelgeving. Mensen die twee maal kwijtschelding op aanvraag hebben ontvangen en op 1 januari een uitkering op bijstandsniveau hebben, krijgen automatisch kwijtschelding. Overigens voert de gemeente wel controles uit om te voorkomen dat ten onrechte kwijtschelding wordt verleend.

De raming van de te verlening kwijtscheldingen is als volgt:

Afvalstoffenheffing	€	46.000
Rioolheffing	-	6.000 +
Totaal	€	52.000

1.4.3 Woonlasten

Tot de woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De ontwikkeling van de woonlasten is hieronder aangegeven. Voor de jaren 2012-2014 is een doorkijk gemaakt, waarbij voor de landelijke ontwikkeling is uitgegaan van de bestaande situatie, dus zonder rekening te houden met eventuele extra belastingverhogingen. Voor Epe is indicatief uitgegaan van een reële OZB-tariefsverhoging van 2,8% per jaar in 2012-2014. Ook dan zit Epe in 2014 nog onder het landelijk gemiddelde met de woonlasten.

Soort huishouden (bedragen in euro)		2008	2009	2010	2011	2012 ³	2013 ³	2014 ³
Eénpersoons	Epe	488	502	501	533 ²	555	578	602
	Landelijk	563	581	589	602 ³	615	628	641
Meerpersoons	Epe	549	566	565	601 ²	625	651	677
	Landelijk	643	649	659	667 ³	675	683	691

² Voorlopig cijfer, nieuwe WOZ-waarden nog niet bekend.

³ Geschat.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen

2.1 Inleiding

In de paragraaf weerstandsvermogen wordt de relatie gelegd tussen de **weerstandscapaciteit** (de middelen die de gemeente in staat stellen om financiële tegenvallers op te vangen) en de aanwezige **risico's** (alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie). De relatie tussen beide is het weerstandsvermogen.

Anders gezegd: het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente Epe om structurele en niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen teneinde zijn taken te kunnen voortzetten.

Deze paragraaf beoogt inzicht te geven in de elementen die van belang zijn bij het beoordelen van de gezondheid van de financiële positie: de omvang en achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit. Tevens wordt ingegaan op het beleid ter zake.

2.2 Beleidskaders

De mate waarin de aanwezige weerstandscapaciteit als voldoende kan worden beschouwd, is afhankelijk van de wijze waarop de gemeente wil omgaan met de aanwezige risico's. Hiervoor is beleidsvorming nodig. Beleidsvorming over weerstandscapaciteit en risico's zal in de regel plaatsvinden in een op te stellen nota weerstandsvermogen. Het doel hiervan is om de beheersing van de risico's een integraal onderdeel te laten zijn van de bedrijfsvoering. Op dit moment ligt de prioriteit echter meer bij het verbeteren van het huidige instrumentarium op het gebied van planning en control dan bij het opzetten van nieuwe instrumenten.

De gemeente Epe voert een risicomijdend financieel beleid. Dit komt ondermeer tot uitdrukking in de wijze waarop in de begroting met risico's wordt omgegaan. Zoals uit deze paragraaf blijkt heeft de gemeente de risico's geïnventariseerd en is zich daardoor bewust van de risico's die worden gelopen. Daarnaast zijn de elementen van de weerstandscapaciteit in beeld gebracht.

In de jaarlijkse begrotingsstukken is op de volgende wijze rekening gehouden met de aanwezige risico's. Deze elementen vormen de basis voor het solide financiële beleid dat de gemeente Epe voert en brengen tot uitdrukking hoe aan risicomanagement wordt vorm gegeven:

- een structureel sluitende meerjarenbegroting;
- positieve rekeningsaldi worden toegevoegd aan de algemene reserve;
- de aanwezigheid van een toereikende algemene reserve, bestemmingsreserves en voorzieningen; in het kader van de economische crisis is de bestemmingsreserve Bouwgrondexploitatie versterkt met € 2,5 mln. in 2011 en in totaal 1,7 mln. in de jaren 2012-2014.
- een surplus in de reserves wordt in eerste instantie aangewend voor eenmalige uitgaven c.q. versnelde afschrijving van investeringen met een maatschappelijk nut;
- bespaarde rente van reserves wordt niet als structureel dekkingsmiddel ingezet;
- structurele uitgaven worden bekostigd door structurele inkomsten; incidentele inkomsten worden ingezet voor incidentele uitgaven of voor vervroegde afschrijving;
- geen verschuiving van lasten naar de toekomst;
- besluitvorming over nieuwe uitgaven of uitbreiding van bestaande uitgaven vindt plaats binnen het kader van de integrale afweging bij de perspectiefnota en de (meerjaren)begroting;
- raming van volledige kapitaallasten in het eerste planjaar;
- evenwicht tussen de gemiddelde afschrijvingstermijn van investeringen en aflossingstermijn van geldleningen;
- voor realisatie van grote investeringen worden tijdig reserves opgebouwd;
- risicomijdende financiering van nieuwe investeringen;
- raming in de begroting van een post onvoorzien;
- een vaste normering/raming voor onderuitputting;
- de behoedzaamheidsreserve in de algemene uitkering wordt als regel slechts (deels) incidenteel ingezet als dekkingsmiddel; in de huidige omstandigheden is de behoedzaamheidsreserve t/m 2011 door het rijk gegarandeerd en wel volledig als dekkingmiddel geraamd in de algemene uitkering. Ingaande 2012 wordt de helft van de teruggave structureel geraamd.
- het beschikken over een onbenutte belastingcapaciteit.

2.3 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die de gemeente in staat stelt om financiële tegenvallers op te vangen. Onder deze middelen worden onder andere verstaan de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit, de kostendekkendheid van leges en rechten en de begrotingsruimte.

Als we bovenstaande onderdelen van de weerstandscapaciteit omzetten in een tabel ontstaat het volgende beeld:

Weerstandscapaciteit Bedragen * € 1.000	2011	2012	2013	2014
Algemene reserve	2.000	2.000	2.000	2.000
Onbenutte belastingcapaciteit	2.378	2.378	2.378	2.378
Uitkomst budgetprognose (begrotingsruimte) ⁴	186	- 379	- 892	- 2.349
Onvoorzien	70	70	70	70
Totaal	4.634	4.069	3.556	2.099

Deze standen zijn gebaseerd op de verwachte eindstanden van 2010. Voor een verdere onderbouwing van de onderdelen opgenomen in bovenstaande tabel wordt verwezen naar bijlage 10.

2.4 Risico's

Onder de risico's worden alle risico's verstaan waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Reguliere risico's – risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico's hier omschreven, omdat deze risico's vrij goed in de begroting voorzien kunnen worden (door middel van het afsluiten van verzekeringen of door het vormen van voorzieningen).

Om een relatie te kunnen leggen met de weerstandscapaciteit is het noodzakelijk om te proberen de risico's te kwantificeren. Het is echter lastig om de risico's te kwantificeren en in veel gevallen zullen de gemaakte keuzes arbitrair zijn (wat is de kans dat een risico zich voordoet? Welke bedragen zijn met de risico's gemoeid?).

We onderscheiden de risico's in twee categorieën; financiële risico's en risico's op eigendommen.

In het volgende overzicht is een opsomming gegeven van de verschillende risico's die de gemeente loopt. Hierbij is geprobeerd de risico's zoveel mogelijk te kwantificeren. In bijlage 10 worden de risico's afzonderlijk besproken en worden onderbouwingen gegeven voor de opgenomen bedragen.

⁴ De negatieve ontwikkeling in de budgetprognose ontstaat door de negatieve ontwikkeling van de algemene uitkering waarbij in het begrotingsjaar 2014 ook reeds de korting op de algemene uitkering in 2015 is meegenomen. Tegenover deze korting op de algemene uitkering staat een pakket aan reële (bezuinigings-) maatregelen die uiteindelijk een sluitende meerjarenbegroting geeft.

Risico's Bedragen * € 1.000	2011	2012	2013	2014
Financiële risico's				
Renteontwikkelingen	-	-	-	-
Algemene uitkering *	-	165	165	165
Kwijtschelding riool- en afvalstoffenheffing	7	-	-	-
Juridische risico's	5	5	5	5
Planschadeclaims	50	50	50	50
Grondexploitatie	1.400	744	213	0
Bodemsaneringen	100	-	-	-
Landbouw Ontwikkelingsgebied Beemte Vaassen	161	161	161	161
Verbonden partijen	-	-	-	-
Wet Werk en Bijstand (WWB)	-	-	-	-
Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	-	-	-	-
Leerlingenvervoer	25	25	25	25
Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)	-	-	-	-
Wet Inburgering	-	-	-	-
Borg- en garantstellingen (PWA)	1.090	-	-	-
Risico's op eigendommen				
Gemeentelijke eigendommen	-	-	-	-
Verzekeringen	-	-	-	-
Totaal Risico's	2.838	1.150	619	406

* exclusief rijksmaatregelen als gevolg van de economische crisis.

2.5 Conclusie weerstandsvermogen

De gekwantificeerde risico's afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit laat het volgende beeld zien:

Weerstandsvermogen Bedragen * € 1.000	2011	2012	2013	2014
Weerstandscapaciteit	4.634	4.069	3.556	2.099
Risico's	2.838	1.150	619	406
Weerstandsvermogen	1.796	2.919	2.937	1.693

Gerekend in ratio's wordt de weerstandscapaciteit 2011 als volgt weergegeven:

1. Algemene reserve in relatie tot de risico's: 0,7
2. Weerstandscapaciteit in relatie tot risico's: 1,6

Een ratio van 1,0 is in principe toereikend.

Per eind 2011 bedraagt het saldo van de algemene reserve € 2,0 mln. Dit ligt op het gewenste minimale omvang van de algemene reserve van € 2,0 mln.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.1 Inleiding

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen wordt het beleidskader over het onderhoud van kapitaalgoederen weergegeven. De belangrijkste criteria hierbij zijn “schoon” en “heel” waarbij het gekozen uitgangspunt de gewenste kwaliteit in verhouding tot de beschikbare middelen is.

De kwaliteit en het onderhoud van de kapitaalgoederen is bepalend voor het voorzieningenniveau en de daarmee samenhangende jaarlijkse lasten. Omdat met het onderhoud van de kapitaalgoederen een aanzienlijk deel van de begroting is gemoeid, is een goed overzicht van belang voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft, net als de andere paragrafen, een dwarsdoorsnede van de begroting omdat de kosten van het onderhoud van de kapitaalgoederen over verschillende programma's is verspreid.

3.2 Beleidskaders

Het beleid van de gemeente Epe voor het onderhoud van de kapitaalgoederen is vastgelegd in de onderstaande beleidsplannen:

- Beleidsplan Wegen (2009)
- Gemeentelijk Rioleringsplan: GRP (2007, actualisatie in 2011)
- Beleidsplan bruggen (2007)
- Bomenbeleidsplan deel 1 (2006)
- Bomenbeleidsplan deel 2 (2010)
- Groenstructuurplan (2010)
- Beeldkwaliteitssysteem onderhoud openbare ruimte: BOR (2006)
- Speelruimtebeleidsplan (2001)
- Beleidsplan Openbare Verlichting (2003, actualisatie in 2010)

3.3 Stand van zaken

Hieronder wordt – per gemeentelijk kapitaalgoed – aangegeven wat de stand van zaken is met betrekking tot de uitvoering van het beleid, welke relevante ontwikkelingen er spelen per kapitaalgoed, of er noodzaak is voor bijstelling van het beleid, de financiële consequenties van het beleid en de vertaling ervan in de begroting.

3.3.1 Wegen

Bij de vaststelling van het beleidsplan Wegen 2009 is een voorziening voor het onderhoud van de wegen ingesteld om zodoende voor de lange termijn de onderhoudskosten van de wegen te kunnen dekken. Jaarlijks wordt een bedrag van € 946.000 gestort in deze voorziening. De storting en de hoogte van de voorziening is gebaseerd op de specifieke situatie in de gemeente ten aanzien de wegen en opgedane ervaringen in het wegenonderhoud uit het verleden. Jaarlijks wordt 50% van het areaal geïnspecteerd. Naar aanleiding van de inspectieresultaten wordt een onderhoudsprogramma opgesteld.

3.3.2 Riolering

De raad heeft in 2007 een nieuw Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) vastgesteld. In het vastgestelde GRP 2006-2010 zijn de benodigde maatregelen voor het verbeteren en in standhouden van de riolering genoemd en zijn de verwachte uitgaven van onderhoud en vervanging van de riolering opgenomen. Door de invoering van het rioolrecht (uitgangspunt: 100% kostendekking) is er geen financieel risico aanwezig. Op dit moment is er geen aanleiding om het huidige beleid te wijzigen. In 2011 zal het GRP worden geactualiseerd.

In 2010 is begonnen met de voorbereiding afkoppelen hemelwater omgeving Krugerstraat Noord en Zuid. In dit gebied wordt een infiltratieriool t.b.v. het hemelwater aangelegd en wordt tevens de bestaande vrijvervalriool vervangen. Verwacht wordt dat de uitvoering in 2011 wordt gestart. Voor periode 2011 tot 2015 moet er jaarlijks 5.5 ha worden afgekoppeld. De gebieden welke worden afgekoppeld zijn nog niet bepaald.

3.3.3 Bruggen

Voor het onderhoud van de gemeentelijke bruggen is in 2007 een beleidsplan vastgesteld. De gemeente Epe heeft 43 betonnen en 9 houten bruggen in eigendom, beheer en onderhoud. Door de overname van de RGV fietspaden is het areaal in aan bruggen in 2010 met 8 uitgebreid. In totaal zijn er in de gemeente Epe nu 60 bruggen aanwezig. Het onderhoud dat in 2011 wordt uitgevoerd betreft cyclisch- en regulier onderhoud.

De onderhoudskosten worden gedekt uit een voorziening. De jaarlijkse storting in de voorziening bedraagt € 25.000. De hoogte van de storting zal in 2012 opnieuw worden gezien.

De meeste betonnen bruggen zijn meer dan 50 jaar oud. Op termijn zullen deze bruggen vervangen moeten worden. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat de levensduur van deze bruggen nog meer dan 20 jaar is. Door de in het beleidsplan gekozen systematiek van schouwen en inspectie zal tijdig worden gesignaleerd als een brug aan vervanging toe is. Daarmee kan in het MIP tijdig voor budgetten voor vervanging worden gezorgd.

In 2009 heeft groot onderhoud aan alle betonnen bruggen plaats gevonden. Vervanging van twee bruggen (Werlerweg en Nijbroekerweg) is in juni 2010 aanbesteedt. Met de uitvoering is in augustus 2010 gestart de oplevering wordt in december 2010 verwacht.

3.3.4 Bomen, Groen en Beeldkwaliteit

Het nieuwe Bomenbeleidsplan en Groenstructuurplan is in het voorjaar van 2010 afgerond en vastgesteld. Het Groenstructuurplan geeft de toekomstvisie weer van de gemeente Epe op groen in de openbare ruimte van de bebouwde kommen van Epe, Vaassen, Emst en Oene. Het Bomenbeleidsplan maakt onderdeel uit van het Groenstructuurplan. Op basis van het Groenstructuurplan en Bomenbeleidsplan wordt er in 2010 gestart met het nader uitwerken van het uitvoeringsplan. Op basis van dit plan worden in de komende jaren (vanaf 2010) de gesignaleerde knelpunten aangepakt.

Voor het onderhoud van de openbare ruimte is een beeldkwaliteitplan openbare ruimte (BOR) opgesteld. Op basis van de door het college vastgestelde onderhoudsniveaus wordt de openbare ruimte regelmatig geschouwd. De schouwresultaten worden in een logboek vastgelegd en gerapporteerd aan college en raad.

Het onderhoudsniveau in de wijken en het buitengebied van gemeente Epe zit technisch op "laag". Dit betekent dat er wat betreft bomen meer dood hout in de kronen zit. Dit zou mogelijk voor schades kunnen zorgen als dit eruit waait. De afgelopen jaren hebben geleerd dat dit een aanvaardbaar risico is.

3.3.5 Speelvoorzieningen

In oktober 2001 is door de gemeenteraad van Epe het speelruimtebeleidsplan vastgesteld. Het speelvoorzieningenniveau voldoet aan de richtlijnen van het Handboek Speelruimtebeleid van de NUSO. Op basis van inspectie is geconstateerd dat de speeltoestellen van de gemeente Epe voldoen aan de wet- en regelgeving (Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen). De kosten voor onderhoud, beheer en vervanging worden conform het speelruimtebeleidsplan in de begroting gedekt. Het speelruimtebeleidsplan wordt in 2010/2011 geactualiseerd.

3.3.6 Openbare verlichting

Het bestaande beleidsplan Openbare Verlichting is in februari 2003 door de raad vastgesteld. Vanaf 2003 hebben zich vele ontwikkelingen voorgedaan die van invloed zijn op de openbare verlichting. De gemeenteraad heeft in 2005 een besluit genomen over onnodige lichthinder. In 2007 is besloten om met de gemeentes op de Veluwe samen te werken en kennis uit te wisselen over licht in de openbare ruimte. In het in 2010 op te stellen beleids- en beheerplan Openbare Verlichting worden deze ontwikkelingen beleidsmatig verwerkt om samen met het beheerplan te worden vastgesteld tot de leidraad voor het onderhoud, aanleg, beheer en vervanging van de openbare verlichting in de gemeente Epe voor de komende vijf jaar. Het belangrijkste doel van het beleids- en beheerplan Openbare Verlichting is het leggen van een bestuurlijke, beheersmatige en financiële basis voor de zorg voor de openbare verlichting in de komende vijf jaar met een doorkijk naar de daaropvolgende jaren.

De financiële risico's voor de onderhoudskosten worden afgedekt door een onderhoudsvoorziening. Voor toekomstige vervangingen is een reserve aanwezig. Beide worden gevoed door een jaarlijkse storting.

3.3.7 Water

Alle belangrijke wateren in de gemeente Epe zijn in eigendom, beheer en onderhoud bij derden, voornamelijk bij het waterschap Veluwe. De gemeente beheert en onderhoudt voornamelijk bermsloten. Hiervoor zijn middelen in de begroting opgenomen.

De dekking van het onderhoud van de watergangen vindt plaats binnen de in de begroting opgenomen middelen. De risico's voor het waterbeheer worden weggenomen, door te werken met vastgestelde onderhoudsprogramma's. Hierdoor wordt een achterstand in het onderhoud voorkomen. Op dit moment is er geen aanleiding om het huidige beleid te wijzigen.

3.3.8 Gebouwen

Uitgangspunt is dat voor alle gemeentelijke gebouwen een Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) aanwezig is. Inmiddels zijn voor alle gemeentelijke gebouwen deze onderhoudsplannen geactualiseerd (zie overzicht hieronder). Voor die gebouwen waarvoor geen onderhoudsplan aanwezig is, staat een toelichting vermeld in het volgende overzicht. De onderhoudsplannen worden om het jaar actueel gehouden.

Op basis van de Meerjaren Onderhoudsplannen zijn voorzieningen gevormd waaruit het groot onderhoud wordt bekostigd voor het gemeentehuis, de buitenzijde van scholen, de buiten- en binnenzijde van de gymzalen, de wijkgebouwen en de gemeentelijke woningen. De reguliere stortingen zijn in de voorzieningen verwerkt. In 2011 en 2013 vinden aanvullende stortingen in de onderhoudsvoorzieningen plaats.

Gebouwsoort	Naam	Adres	MOP	Toelichting
Civiel Technisch Beheer	Gemeentewerf	Kweekweg 3 en 7, Epe	Ja	Actueel
	Milieustraat	Talhoutweg 26, Vaassen	Ja	Actueel
Groen en Natuurbeheer	Berg/schaftruimte	Lange Veenteweg, Epe	Ja	Actueel
		Leenhofweg, Epe	Ja	Actueel
		Oude Wisselseweg, Epe	Ja	Actueel
		Pandersakker, Epe	Ja	Actueel
Bossen	Bosshuur	Renderklippenweg 1, Epe	Ja	Actueel
	Hertenverblijf	Renderklippenweg, Epe	Nee	Omvang te gering
	Opslagruimte	Zeubenbargweg, Epe	Nee	Omvang te gering
Begraafplaatsen	Aula	Norelbosweg 8, Epe	Ja	Actueel
	Berg-/schaftruimte	Epe (2x), Oene (1x), Emst (1x), Vaassen (2x)	Ja	Actueel
Woningen	-	Epe (5x), Vaassen (1x)	Nee	Te gering, woningen worden verkocht na vertrek huurders
Woonwag	-	-	-	-
Overige gemeentelijke objecten	Gemeentehuis	Markt 14, Epe	Ja	Actueel
	Streekarchief	Markt 14, Epe	Ja	Actueel
	Oude Gemeentehuis	Markt 5, Epe	Ja	Actueel
	Brandweerkazerne	Dorpsstraat, Oene	Ja	Actueel
	Brandweerkazerne	Laan van Fasna, Vaassen	Ja	Actueel
	Rest. "De Ossenstal"	Zeubenbargweg, Epe	Ja	Actueel
	Toiletgebouw	Markt, Epe	Nee	Omvang te gering
	Toiletgebouw	Dellenweg, Epe	Nee	Omvang te gering
Welzijnsgebouwen	Toiletgebouw	Markplein, Vaassen	Nee	Omvang te gering
	Toiletgebouw	Eekterveld, Vaassen	Nee	Omvang te gering
	Bibliotheek	Vaassen (1x), Epe (1x)	Ja	Actueel
	Buurthuis	Oude Sluisweg, Vaassen	Ja	Actueel
	Buurthuis "Hoge Weerd"	Sportlaan, Epe	Ja	Actueel
	Dagopvang geestelijk gehandicapten	W.G. v.d. Hulststraat, Epe	Ja	Actueel
	Dorpscentrum "De Wieken"	Molenstraat, Vaassen	Ja	Beheer door derden
	Dorpscentrum "De Hezebrink"	Hezeweg, Emst	Ja	Beheer door derden
	Eper Gemeente Woning	Stationsstraat, Epe	Ja	Beheer door derden
	Kinderopvang	St. Crusiusweg, Epe	Ja	Actueel
	Peuterspeelzaal "t Kwetternest"	Westerenkweg, Vaassen	Ja	Beheer/onderhoud door derden
	Sociaal Centrum Molukkers	Kouwenaarspad, Vaassen	Ja	Actueel
	Vergadergebouw "Burgerenk"	Klimtuin, Epe	Ja	Actueel
	Verslavingszorg "Stede"	Apeldoornseweg, Vaassen	Nee	Omvang te gering
	Wijkgebouw "Oosterhof"	Zichtstede, Vaassen	Ja	Actueel
Gymnastiek-lokalen 8x	Diverse	-	Ja	Actueel
Basisscholen 25x	Openbare scholen	Diverse	Ja	Actueel
	Bijzondere scholen	Diverse	Ja	Actueel
Sportgebouwen	Diverse	-	Nee	Onderhoud en beheer geprivatiseerd

Paragraaf 4 Financiering

4.1 Inleiding

De paragraaf financiering heeft tot doel inzicht te verschaffen in de activiteiten die zich richten op het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's, ofwel: treasury.

4.2 Beleidskaders

De gemeente hanteert bij de uitvoering van de treasuryfunctie het treasurystatuut, zoals dit is vastgesteld door de gemeenteraad op 29 oktober 2001. Het treasurystatuut is voorgeschreven op grond van de Wet fido (Wet financiering decentrale overheid). In dit statuut is de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. De stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het treasurybeleid vindt zijn weerslag in deze paragraaf.

4.3 Waar staan we?

In het treasurystatuut is geregeld dat nieuwe leningen en uitzettingen worden afgestemd op de liquiditeitenplanning. De afstemming op de liquiditeitenplanning beoogt bedragen slechts te lenen c.q. uit te zetten gedurende de periode dat zij daadwerkelijk nodig c.q. beschikbaar zijn. Hiermee worden de rentekosten zoveel mogelijk beperkt en de rentebaten geoptimaliseerd. Vanaf 2006 worden alle nieuwe leningen en uitzettingen op deze planning afgestemd.

4.4 Relevante ontwikkelingen / risico's

4.4.1 Treasurybeheer

De Wet fido geeft twee concrete richtlijnen voor de gemeenten voor het beheersen van renterisico's. Het gaat daarbij om de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

4.4.2 Kasgeldlimiet

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten. Juist voor kortere financiering geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de rente bij korte financiering direct invloed hebben op de rentelasten. Om een grens te stellen aan de korte financiering is in de Wet fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage (8,5%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente bij aanvang van het begrotingsjaar. Voor Epe bedraagt de kasgeldlimiet voor 2011 ca. € 5.600.000 miljoen (zie bijlage 11). Uitgangspunt is dat het financieringstekort zoveel mogelijk met kort geld wordt gefinancierd omdat het rentepercentage voor kort geld lager is dan het percentage voor leningen met een lange looptijd. Voor het restant van het financieringstekort worden leningen met een langere looptijd aangetrokken.

4.4.3 Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. De bedoelde aanpassingen van rentepercentages doen zich voor bij herfinanciering en renteherziening.

De renterisiconorm stelt dat per jaar maximaal 20% van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor herfinanciering en/of renteherziening. Hierbij is in de uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden een minimumbedrag vastgesteld van € 2.500.000.

Gezien de beperkte omvang van vaste schuld (ca. € 4.000.000) begin 2011 bedraagt de renterisiconorm € 2.500.000 (zie bijlage 11).

Het renterisico voor 2011 bedraagt € 922.000 en blijft ruim onder de renterisiconorm.

4.5 Financiering

4.5.1 Financieringspositie

Voor 2011 is een financieringstekort begroot op € 10 miljoen. Dit tekort wordt gefinancierd met kortlopende en langlopende geldleningen.

Bij het opstellen van de begroting is uitgegaan van de volgende percentages:

Rente kort: 2%
Rente lang: 4,5 %

In de meest recente rentevisie van de Nederlandse Bank d.d. juni 2010 worden voor 2011 de volgende percentages verwacht:

Rente kort: 1,1%
Rente lang: 3,6 %

De rentevisie van de Nederlandse Bank geeft geen aanleiding om het rentepercentage in de begroting aan te passen.

4.5.2 Leningenportefeuille

In totaal staat in 2011 ca. € 4.000.000 aan langlopende geldleningen uit. Het gemiddelde rentepercentage van deze leningen bedraagt 5,0%.

4.5.3 Uitzettingen

Het beleid van de gemeente Epe is om de tijdelijke overtollige middelen risicomijdend uit te zetten. Net als voorgaande jaren zullen de overtollige middelen op een deposito gestort worden bij een kredietinstelling die voldoet aan de voorwaarden die in het treasury statuut zijn gesteld.

Daarnaast heeft de gemeente diverse uitzettingen/beleggingen bij o.a. de BNG en Vitens uit hoofde van haar publieke taak.

4.5.4 EMU-saldo

In het bestuurlijk akkoord "Beheersen EMU-saldo lokale overheid" tussen het Rijk en de lokale overheden is afgesproken dat vanaf begroting 2006 het EMU-saldo berekend en vermeld moet worden. Deze berekening is opgenomen in bijlage 11.

4.6 Conclusie

De financiering en tijdelijke uitzettingen van overtollige middelen vinden plaats binnen de kaders van het treasury statuut. De richtlijnen van de Wet fido (de kasgeldlimiet en de renterisiconorm) zullen niet worden overschreden. Gezien de recente rentevisie van de BNG zullen de rentelasten naar alle waarschijnlijkheid in 2011 de raming niet overschrijden en is er geen noodzaak om het beleid bij te stellen.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

5.1 Inleiding

De paragraaf bedrijfsvoering heeft tot doel om inzicht te geven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens op het gebied van de bedrijfsvoering aangezien een goede bedrijfsvoering van belang is voor een succesvolle uitvoering van de beschreven programma's. Onder bedrijfsvoering wordt daarbij verstaan personeel en organisatie, informatievoorziening en automatisering, financiën, huisvesting (incl. facilitaire zaken), interne communicatie en juridische zaken (PIOFHA-JC). Aangezien er een apart programma Organisatie en bedrijfsvoering is opgenomen in deze programmabegroting wordt in deze paragraaf voor een aantal onderdelen daarnaar verwezen.

5.2 Beleidskaders

Het beleidskader voor de inrichting van de organisatie en de bedrijfsvoering is het bestuurs- en managementconcept dat in 2001 is opgesteld en dat de basis vormt voor de nieuwe organisatiestructuur die in januari 2003 is ingevoerd. In het bestuurs- en managementconcept wordt beschreven hoe er wordt gewerkt, gemanaged, bestuurd en samengewerkt wordt binnen de gemeente Epe.

Het bestuurs- en managementconcept is (juridisch) vertaald in een aantal formeel vastgestelde verordeningen en regelingen. Enkele belangrijke daarvan zijn:

- organisatiebesluit;
- mandaatverordening;
- beheersverordeningen.

Het bestuurs- en managementconcept is daarnaast uitgewerkt in een aantal beleidskaders op deelaspecten van de bedrijfsvoering zoals:

- kadernota personeelsvisie (College, 2004)
- raamwerk planning en control (Commissie, 2005)
- notitie optimale planning en control cyclus (Commissie, 2005)
- realisatieplan EGEM (College, 2008)
- visie op dienstverlening (College, 2010)
- notitie sturingsmodel regie, visie en programmaopzet (College, 2010)
- kadernota taakverdeling vakafdelingen (Directie, 2004)
- kadernota prestatie- en competentiegericht beoordelen en belonen (College, 2004)
- kadernota afdelingsplannen (Directie, jaarlijks)

5.3 Beleidsvoornemens voor 2011

Hieronder wordt per onderdeel van de bedrijfsvoering ingegaan op de aandachtspunten in 2011.

5.3.1 Personeel

Strategische personeelsplanning is de komende jaren van groot belang gezien de ontwikkeling van de organisatie naar regiegemeente en elektronische gemeente. Van belang is dat de organisatie gedurende en na deze periode van verandering beschikt over medewerkers met voldoende kennis en vaardigheden. Hierbij is aandacht voor instroom van high potentials, doorstroom van gemotiveerde medewerkers via opleiding en coaching, en uitstroom door FPU en detachering.

5.3.2 Communicatie

In 2011 spelen voor de eenheid communicatie de volgende speerpunten:

- Er wordt meer gewerkt volgens de principes van de participatieladder waarbij de gemeente haar inwoners niet alleen informeert maar ook laat meedenken. De thema's die hiervoor geschikt zijn, worden vooraf geselecteerd en opgenomen in het afdelingsplan 2011 van de afdeling Interne Dienstverlening.
- Verdere uitbouw van en ondersteuning aan digitale ontwikkelingen via internet.
- Aandacht voor interne communicatie tijdens organisatiewijzigingen zoals regiegemeente, ombuigingen en nieuwe visie op dienstverlening.

5.3.3 Juridische zaken

De inzet van de juridische capaciteit moet meer worden gericht op de strikt juridische taken. Bovendien moet de juridische functie die op een aantal plaatsen in de organisatie is gepositioneerd, minder kwetsbaar worden gemaakt. Daarom is in 2010 een begin gemaakt met het onderzoeken van de mogelijkheid om de bestaande juridische capaciteit te centraliseren, om daarmee de juridisch functie in de organisatie te versterken en kwalitatief te verbeteren.

Dat moet ook capaciteit opleveren om de verdere ontwikkeling van de juridische kwaliteitszorg ter hand te nemen.

De verbeterpunten aangedragen door de commissie bezwaarschriften en de klachtenbehandelaar, maar ook van de rekenkamercommissie, zullen daarbij aandacht krijgen.

De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), die 1 oktober 2010 in werking lijkt te gaan treden, zal leiden tot aanpassing van werkprocessen, ook op juridisch gebied.

De verwachting is dat er een aanzienlijk aantal beroepen zal worden ingediend tegen procedures beëindiging permanente bewoning. Procedures die ook in 2011 een behoorlijke claim zullen leggen op de beschikbare ambtelijke capaciteit.

5.3.4 Organisatie en regie

Maatschappelijke ontwikkelingen (de burger centraal en de decentralisatie van taken, producten en diensten) vragen om een permanent proces van verbeteren van werkprocessen en het toekomstbestendig maken van de organisatie voor een adequate gemeentelijke taakuitvoering. Drie hoofdprocessen onderscheiden we daarbij: dienstverlening, ontwikkelen en realiseren van beleid, beheer fysieke ruimte en uitvoeringstaken.

Het verder doorvoeren van het sturingsmodel regiegemeente en de verdere ontwikkeling van de gemeentelijke dienstverlening zijn hierin twee hoofdprocessen.

Regie

Centraal in de ontwikkeling staat de gemeentelijke rol die zich meer richt op sturen-leiden-coördineren en de uitvoering in belangrijke mate overlaat aan burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven. De gemeente zoekt nadrukkelijk de samenwerking met burgers en partners in de samenleving.

De visie op het sturingsmodel "Regie" is verder uitgewerkt naar een programmaopzet. De opbouw van het programma loopt langs drie hoofdlijnen, te weten:

- 1) Rolbepaling: Vormgeven nieuwe verhoudingen in rollen en taakuitoefening tussen bestuur – gemeentelijke organisatie – maatschappelijke organisaties. Gemeentelijke rollen zijn onder meer faciliteren, stimuleren, organiseren, afstemmen, processen stroomlijnen, partners en burgers aanspreken op verantwoordelijkheden.
- 2) Werkprocessen: De gemeentelijke werkprocessen stroomlijnen naar het sturingsmodel "Regie". De drie hoofdprocessen daarin worden als volgt uitgevoerd: dienstverlening: samen met andere gemeenten; ontwikkelen: in eigen beheer; beheren: door derden. Bij de uitvoering van taken door derden blijft de regie bij de gemeente (opdrachtgeverschap).
- 3) Strategische personeelsplanning: Medewerkers hebben de competenties om de diverse regierollen uit te kunnen voeren

Dienstverlening

Centraal in de dienstverlening staat de vraag van de klant. De verdere ontwikkeling van de gemeentelijke dienstverlening is gebaseerd op vijf principes:

- 1) Mensgericht: gebaseerd op vertrouwen in burgers en organisaties; oplossingsgericht, procedures zijn ondersteunend;
- 2) Snel en zeker: vrijheid van burgers in contactkeuze, wel stimuleren naar digitaal contact als meest efficiënte;
- 3) Voor iedereen toegankelijk en bereikbaar; altijd de juiste deur: samenbrengen van diensten van verschillende partners;
- 4) Eenmalig verstrekken van gegevens: standaard gebruik van basisregistraties;
- 5) Transparant en daarop aanspreekbaar: opstellen van servicenormen, prestatievergelijking met andere gemeenten.

Deze principes worden verder uitgewerkt. De raad ontvangt hierover nadere informatie.

De uitwerking hangt nauw samen met de uitwerking van het sturingsmodel regie. In dat model zijn drie gemeentelijke hoofdprocessen onderscheiden waarvan "dienstverlening" er één is.

De activiteiten richten zich op het aanpassen van processen, systemen en organisatie en op cultuur en gedrag om de dienstverleningsvisie breed in de organisatie uit te dragen en vorm te geven.

Een in het oog springend project in het dienstverleningsconcept is het vormgeven en inrichten van een Klant Contact Centrum. Het realisatieplan EGEM richt zich op de uitvoering van een groot aantal deelprojecten, die gezamenlijk vorm moeten geven aan de elektronische overheid. De uitvoering is gericht op het behalen van wettelijk vastgestelde doelen en de noodzakelijke interne randvoorwaarden daarvoor.

Door de uitwerking van de onderdelen regie en dienstverlening ontwikkelt de organisatie zich naar een flexibele, en kwalitatief hoogwaardige, compacte organisatie die effectief en responsief kan opereren. Speerpunten van beleid zijn de komende vier jaar: goede dienstverlening; heldere communicatie burgers-overheid; moderne ambtelijke organisatie.

5.3.5 Informatievoorziening en automatisering

Het doel van het programma elektronische overheid is het verbeteren van de dienstverlening aan de burgers. Om dat te bereiken is landelijk onder andere een stelsel van basisregistraties geïntroduceerd en wordt gewerkt aan het standaardiseren van dienstverlening. Dat betekent dat de rol van ICT verandert. Behalve de organisatie is steeds meer de burger klant van ICT.

De andere rol van ICT maakt professionalisering van het Informatiemanagement noodzakelijk. Komend jaar wordt gewerkt aan het inrichten van applicatiebeheer en het optimaliseren van het gebruik van de ICT voorzieningen.

Omdat bij informatiemanagement altijd meerdere partijen betrokken zijn, is samenwerking over de afdelingen heen van belang. Om die samenwerking te structureren en te borgen wordt organisatiebreed gewerkt aan procesmatig werken, inrichten van het changeproces en het projectmatig werken.

Voor informatiemanagement en ICT zijn voor 2011 de volgende projecten gepland:

- Ontwikkelen basisregistraties
- Ontwikkelen digitalisering
- Ontwikkelen geografische informatievoorziening
- Ontwikkelen website
- Aanpassen van de front-office

5.3.6 Gemeentelijk inkoopbeleid

Het ministerie van VROM meet tweejaarlijks de voortgang van de doelstellingen voor duurzaam inkopen. De eerstvolgende tweejaarlijkse meting is over het jaar 2010. Deze meting vindt plaats in 2011. Voor 2010 streeft het Rijk naar 100% duurzaam inkopen, de gemeenten naar 75% en de Provincies en Waterschappen naar 50%. Onze gemeente heeft als doelstelling om in 2015 voor 75% duurzaam in te kopen en in 2030 voor 100%.

5.3.7 Planning en control

De activiteiten op het gebied van Planning en control zijn beschreven in programma 11 van deel 1 van deze begroting; in deze bestuursperiode zal gewerkt worden aan verbeteringen in de planning en control cyclus. Hierbij moet vooral worden gedacht aan de inrichting van de programma begroting en het uitwerken van eenduidige doelen en een indicatorenset voor gebruik in programma begroting en de beleidskaders. Daarnaast zal worden onderzocht waar vereenvoudigingen kunnen worden doorgevoerd in het instrumentarium en de interne processen van de planning en control cyclus.

Jaarlijks wordt onderzoek gedaan naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van (delen van) programma's en paragrafen en van (onderdelen van) de organisatie-eenheden. In het komende jaar zullen diverse interne onderzoeksopdrachten ter verlaging van de overheadkosten worden uitgewerkt.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

6.1 Inleiding

De paragraaf Verbonden Partijen geeft inzicht in de relaties en verbindingen van de gemeente met verbonden partijen. Van een ‘verbonden partij’ is sprake wanneer er bestuurlijke invloed wordt uitgeoefend en wanneer er financiële belangen mee gemoeid zijn.

- onder bestuurlijk belang wordt verstaan een zetel hebben in het bestuur van de participatie of het hebben van stemrecht;
- met financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld en die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Voor het inzicht van de raad is het van belang dat de relatie tussen verbonden partijen en het publieke belang, zoals geconcretiseerd in de programma's, in hoofdlijnen wordt aangegeven. Verbonden partijen voeren vaak beleid uit dat de gemeente in principe zelf ook zou kunnen uitvoeren. De verbonden partijen worden in feite gemandateerd door de gemeente. De gemeente (of samenwerkende gemeenten) blijven uiteindelijk verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Er blijft dan voor de raad nog steeds een kaderstellende en controlerende taak bij de programma's. Kernvragen zijn dan bijvoorbeeld of de doelstellingen van verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd worden. Andere belangrijke aspecten zijn de kosten - het budgettaire beslag - en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Door de paragraaf verbonden partijen heeft de raad invloed op het aangaan van deelnemingen doordat hij kaders stelt.

6.2 Beleidskaders

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft aan dat deze paragraaf ten minste bevat:

- de visie die de gemeente heeft op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen;
- de beleidsvoornemens van de verbonden partijen.

Ook in de beheersverordening is een artikel opgenomen over verbonden partijen. In dit artikel is bepaald dat het college eenmaal in de vier jaar een (bijgestelde) nota verbonden partijen aanbiedt aan de raad. In de nota wordt van elke verbonden partij het bestuurlijk en financieel belang weergegeven.

Daarnaast kan in de nota aandacht besteedt worden aan:

- ontwikkelingen die van belang zijn;
- uitgangspunten;
- visie;
- een lange termijn aanpak;
- prioriteiten;
- de taakverdeling tussen de raad en het college.

De beheersverordening geeft aan dat de paragraaf verbonden partijen zal ingaan op de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering.

Daarnaast is in de verordening bepaald dat het aangaan van nieuwe participaties, het beëindigen van bestaande participaties en het wijzigen van bestaande participaties bevoegdheden zijn van de raad.

6.3 Ontwikkelingen

De nota verbonden partijen wordt eind 2010 aan de raad aan geboden.

Met betrekking tot de verbonden partijen zijn de volgende ontwikkelingen (in relatie tot de geformuleerde beleidslijn) van belang.

6.3.1 Felua

De Felua is in staat gebleken het afgelopen jaar de zaken te regelen binnen haar eigen middelen. De nieuw ingezette koers "Slagvaardig naar de toekomst" geeft aan dat de Felua weer redelijk in control is en voorbereid is voor de nieuwe Wet Sociale Werkvoorziening (WSW).

De verdeling van het aantal WSW-geïndiceerde personen tussen de gemeenten Apeldoorn, Epe en Heerde was in 2005 als volgt: Apeldoorn 964 personen (68%), Epe 292 personen (21%) en Heerde 162 personen (11%). Bij eventuele tekorten moet de gemeente 21% van de totale tekorten aanvullen.

6.3.2 Regionale samenwerking

De gemeente Epe ligt op de scheidslijn van twee regio's. De gemeente Epe zit voor de twee taakvelden woningtoewijzing en onderwijs (m.i.v. 2010) bij de regio Noord-Veluwe. Sinds 1 januari 2010 is ons primair openbaar onderwijs opgegaan in de Stichting Proo. De toezichthoudende rol van de gemeenteraad van Epe op deze stichting, is voor de meeste taken overgegaan naar de regioraad Noord Veluwe. Tevens zit de gemeente Epe wat de woonruimteverdeling betreft nog bij de regio Noord Veluwe. Het is de bedoeling dat we samen met de gemeente Hattem en Heerde een subregio binnen de regio Noord Veluwe gaan vormen voor de woonruimteverdeling. Alle onze overige regionale samenwerkingstaken zijn bij de regio Stedendriehoek ondergebracht.

6.3.3 GGD

De gemeente Epe is verbonden met de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gelre-IJssel. De GGD Gelre-IJssel is de gezondheidsdienst van 21 gemeenten. Er wordt gestreefd naar congruentie, dat wil zeggen dat het werkgebied van de veiligheidsregio's en de GGD-en in Nederland samenvallen.

6.3.4 Streekarchivariaat

De bijdrage in het streekarchivariaat betreft een deel van de salariskosten van de streekarchivaris, welke we delen met Hattem en Heerde.

6.3.5 Veiligheidsregio Noord – en Oost-Gelderland (VNOG)

Per 1-1-2010 is Wet op de Veiligheidsregio's van kracht en de hieraan verbonden Algemene Maatregelen van Bestuur. De gemeentelijke organisatie voor rampen en crises dient te voldoen aan een bepaald basisniveau. Vooruitlopend op de nieuwe wet heeft de Veiligheidsregio Noordoost Gelderland een convenant gesloten met het ministerie van BZK waarin prestaties over de basisvereisten crisismanagement zijn opgenomen (melding, alarmering, opschaling, coördinatie, oefenen) om te groeien naar de vereiste wettelijke criteria.

Ook is bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de brandweezorg overgaat van gemeente naar de VNOG.

Inmiddels is het traject gestart om de brandweezorg in 2011 over te laten gaan naar het cluster Epe, Voorst en Apeldoorn (EVA).

6.3.6 Circulus

Met ingang van 1 januari 2008 zijn we aandeelhouder (11,02%) geworden van Circulus in verband met de overdracht van inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen en straatreiniging.

Circulus hanteert voor de bepaling van de kostprijs van de dienstverlening een methode waarbij (directe en indirecte) kosten worden toegekend aan activiteiten. Hierbij is geen rekening gehouden met onvoorziene gebeurtenissen.

Voor het opvangen van schommelingen in de resultaten van de bedrijfsvoering van Circulus wordt een buffer in het eigen vermogen van Circulus opgebouwd. Deze buffer, het zogenoemde garantievermogen (eigen vermogen en achtergestelde leningen), kan maximaal 20% van het balanstotaal zijn. Voor het opbouwen van het garantievermogen heeft de gemeente Epe, op basis van 11,02% van de aandelen, een achtergestelde lening aan Circulus verstrekt van € 220.000.

Concrete financiële risico's zijn op dit moment niet voorzien.

6.3.7 RGV

Met ingang van 1 januari 2010 is het beheer en onderhoud van fietspaden weer overgegaan van de RGV naar de gemeente Epe. Ter compensatie van te maken kosten voor het beheer en onderhoud heeft de RGV een afkoopsom aan de gemeente betaald. Daarnaast draagt ook de Provincie bij aan het en heeft daarvoor ook een bijdrage overgemaakt. Beide bedragen zijn in 2010 gestort in een reserve onderhoud RGV fietspaden.

De gemeente Epe is in 2010 ook als aandeelhouder gaan deelnemen in RGV Holding BV om zo de openbaarheid van de grote dagrecreatieterreinen als bijvoorbeeld het Kievitsveld te kunnen garanderen.

6.4 Financiën

In de begroting 2011 zijn de volgende bedragen opgenomen voor de verbonden partijen:

Verbonden partijen	Raming 2011 (in euro)
Lasten	
Regio Stedendriehoek	88.000
Streekarchivariaat Noord Veluwe	81.000
Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland openbare veiligheid	281.000
GGD	476.000
Circulus	3.152.000
Baten	
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)* (dividend)	115.000
Vitens* (dividend)	97.000
* Bestuurlijk belang wordt bepaald door het stemrecht tijdens de Vergadering van Aandeelhouders	

6.5 Risico's

Naast wat in de inleiding van deze paragraaf al is genoemd in algemene zin en de hierboven geschetste ontwikkelingen, zijn er geen andere specifieke risico's te melden.

Paragraaf 7 Grondbeleid

7.1 Inleiding

De paragraaf Grondbeleid beoogt inzicht te geven in het gemeentelijke beleid met betrekking tot de grondexploitatie. De grondexploitatie is een activiteit die voor de gemeente van groot belang is met het oog op de uitvoering van haar strategische doelstellingen.

7.2 Beleidskaders

In januari 2010 is de Nota Grondbeleid 2009 door de gemeenteraad vastgesteld. De in deze nota verwoorde uitgangspunten worden gehanteerd als kaders voor het grondbeleid van de gemeente Epe.

7.3 Grondbeleid in Epe

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en samenhang met de realisatie van het collegeakkoord en de volgende programma's in de programmabegroting:

- Ruimte en wonen (programma 5: structuurvisie, ruimtelijke ordening, grond- en woningexploitatie, bouw- en woningtoezicht, volkshuisvesting);
- Bedrijvigheid (programma 9: ontwikkeling lokale economie, bestemmingsplannen, recreatie en toerisme).

In de Nota Grondbeleid 2009 wordt gekozen voor een regisserend grondbeleid. Dit regisserend grondbeleid houdt in dat per ontwikkelingslocatie vooraf door het uitvoeren van een zogenaamde risicoscan, wordt bepaald welk beleid wordt gevoerd. In deze risicoscan worden in ieder geval de volgende onderwerpen opgenomen:

- het bereiken van maatschappelijke en bestuurlijke doelstellingen;
- kosten en opbrengsten;
- invloed op de locatieontwikkeling;
- grondpositie van de gemeente binnen de locatie.

Voor locaties waar het mogelijk en verantwoord is om actief grondbeleid toe te passen, kan actief grondbeleid worden uitgevoerd. Voor locaties waar de risico's te groot zijn of de uitgangspositie van de gemeente te beperkt is, kan worden gekozen voor een meer facilitair grondbeleid. Eventuele tussenvormen zijn daarbij ook mogelijk. Er kan dan bijvoorbeeld gedacht worden aan samenwerkingsverbanden met marktpartijen.

De uitvoering van het grondbeleid (grondexploitatie) is als gemeentelijke taak ondergebracht bij de afdeling Strategie en Ontwikkeling (S&O). De taak bestaat hoofdzakelijk uit het aankopen en beheren van gronden, het opstellen van overeenkomsten bij particuliere gebiedsontwikkeling, het verkopen van bouwrijpe gronden en het opstellen/actualiseren van grondexploitatieberekeningen.

7.4 Ontwikkeling van plannen

Door de teruglopende woningverkoop, mede als gevolg van de financiële crisis, stagneert de ontwikkeling van de woningbouwplannen.

In het volgende overzicht zijn de woningbouwlocaties opgenomen waar naar verwachting in 2011 wordt gestart met de bouw van de eerste woning.

Woningbouwlocatie		Ontwikkelaar
Epe	Warande	Morssinkhof Bouw
Vaassen	Voormalig Kouvenaarschool	Gemeente
	Holthuijzenstede	Gemeente
	De Pirk-Noord	De Pirk BV
Oene	Donselaarsweg-West	Gemeente
	Kerkweg	Gemeente

Naar verwachting zal in 2011 worden begonnen met de bouw van de woningen in de tweede fase van de plannen Gelders Kwartier te Emst en het plan Vulcanus te Vaassen.

Bedrijventerreinen

In 2010 worden in het plan Eekterveld III de laatste kavels verkocht. In 2010 zijn de eerste kavels in het oostelijke gedeelte van het plan Kweekweg VI verkocht. In 2011 wordt begonnen met de uitgifte van de kavels in het westelijk deel van dit plan.

Grondverwerving

Doordat de ontwikkeling van woningbouwplannen stagneert ten gevolge van de teruglopende woningverkoop zal de gemeente in 2011 in verband met het financiële risico, terughoudend zijn in de verwerving van gronden.

7.5 Financiën

Het grondbeleid is van grote financiële betekenis. Het gaat om grote belangen en grote hoeveelheden geld. De resultaten op grondexploitaties en de financiële risico's zijn van groot belang voor de algemene financiële positie van de gemeente. Door de teruglopende grondverkoop en (verwachte) verlaging van de woningprijzen staan de resultaten van de complexen van het grondbedrijf onder druk. Voor het grondbedrijf is een onzekere tijd aangebroken. Het is opgave om er voor te zorgen, dat de nadelige gevolgen van de crisis voor het grondbedrijf zo klein mogelijk blijven, hoewel we op bepaalde ontwikkelingen geen invloed kunnen uitoefenen.

Grondprijzen

De grondprijs voor de verschillende functies is sterk afhankelijk van de marktomstandigheden. Bij de vaststelling van de grondprijzen hanteert de gemeente Epe zoveel mogelijk marktconforme prijzen. Het college stelt jaarlijks een grondprijzennota vast met de richtprijzen voor de verschillende functies. Deze grondprijzennota wordt ter kennisname aan de gemeenteraad worden gezonden.

Winst- en verliesneming.

Sinds de invoering van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) in 2004 dienen met zekerheid gerealiseerde winsten in lopende complexen tussentijds te worden overgeboekt naar de reserve bouwgrondexploitatie. In de Nota Grondbeleid 2009 is opgenomen, dat door de gemeente Epe het bedrijfseconomische voorzichtigheidsprincipe wordt gehanteerd: winsten worden eerst verantwoord als deze zijn gerealiseerd.

Als uit een exploitatieberekening blijkt, dat er een verlies op een complex ontstaat, wordt hiervoor een voorziening getroffen, die direct ten laste komt van de reserve bouwgrondexploitatie.

Verwachte uitkomsten lopende complexen

Van de volgende lopende complexen zijn in 2010 de grondexploitatieberekeningen geactualiseerd.

Epe	Vaassen	Emst	Oene
- Kweekweg VI - Boskamp - Warande - 't Slath	- Vulcanus - Eekterveld III - Oosterhof - Pastoorsweg - De Pirk-Noord - Locatie Kouwenaarschool	- Gelders Kwartier	- Donselaarsweg-West - Kerkweg

In de geactualiseerde grondexploitatieberekeningen is, als gevolg van de financiële crisis, rekening gehouden met lagere grondopbrengsten en langere looptijden. Het totale eindresultaat van de lopende complexen wordt globaal geraamd op een bedrag van € 2,3 miljoen negatief.

7.6 Risico's in de grondexploitatie

Aangezien grondexploitaties betrekking hebben op meerjarige vastgoedontwikkelingen, is het evident dat hieraan risico's zijn verbonden. Onder een risico wordt verstaan de kans dat de ontwikkeling van een project in negatieve zin afwijkt van de geformuleerde financiële uitgangspunten (rentepercentage, looptijd van de exploitatie, etc.).

De benodigde reserve bouwgrondexploitatie bedraagt per 1 juli 2010 € 8,8 miljoen. Het te hanteren model dat in de Nota Grondbeleid 2009 is opgenomen voor het berekenen van de reserve bouwgrondexploitatie onderkent vier risicovariabelen:

Looptijd van het complex

Dit is het risico in het geval de looptijd van het complex langer is dan waarvan in de grondexploitatieberekening is uitgegaan. Per complex wordt ingeschat hoe groot dit risico is en wat de mogelijke financiële gevolgen zijn van deze langere looptijd.

Investerings

Dit betreft het risico, dat marktomstandigheden er toe leiden dat de gecalculeerde uitgaven hoger uitvallen dan in de grondexploitatieberekeningen is geraamd. Per project wordt ingeschat welk bedrag moet worden opgenomen in de reserve bouwgrondexploitatie om dit risico op te vangen.

Opbrengsten

Dit betreft het risico, dat marktomstandigheden er toe leiden dat de gecalculeerde opbrengsten niet worden gerealiseerd. Per project wordt ingeschat welk bedrag moet worden opgenomen in de reserve bouwgrondexploitatie om dit risico op te vangen.

(Nog)niet in exploitatie genomen gronden

Dit is het risico dat aangekochte gronden niet tegen de gecalculeerde waarde kunnen worden verkocht. Het betreft de gronden waarvan de verwervingskosten niet zijn opgenomen in de boekwaarde van een complex, dus (nog) niet in exploitatie zijn genomen. Het risicobedrag is gelijk aan een percentage van de som van de waarden van de betreffende gronden. Deze waarden worden bepaald aan de hand van een tweejaarlijkse taxatie. Het percentage op basis waarvan het risicobedrag wordt berekend, wordt jaarlijks bepaald.

DEEL 3

FINANCIËLE BEGROTING

Financiële begroting

In de financiële begroting zijn opgenomen: (1) het overzicht van baten en lasten en (2) de uiteenzetting van de financiële positie.

Overzicht baten en lasten

Het overzicht van baten en lasten bevat:

- de baten en lasten en het saldo per programma
- het geraamde resultaat voor bestemming
- de geraamde toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves
- het geraamde resultaat na bestemming
- het overzicht van de geraamde algemene dekkingsmiddelen
- overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten
- het geraamde bedrag voor onvoorzien
- prijzen, lonen en rente.

Baten en lasten en het saldo per programma

Onderstaand volgt een overzicht van de saldi per programma voor 2011-2014. In het vervolg van deze financiële begroting wordt inzicht gegeven in de baten en lasten per afzonderlijk programma en wordt een analyse gegeven van de verschillen die zijn ontstaan tussen de begrote bedragen in 2010 en 2011. Dit betreft de bestaande baten en lasten, uitgaande van het bestaande beleid. De 'budget-aanpassingen' als gevolg van het nieuwe beleid zijn in de Beleidsbegroting (programmaplan) reeds toegelicht.

*Saldo per programma (bedragen * € 1.000)*

Programma	2011	2012	2013	2014
1. Opgroeien in Epe	- 5.321	- 5.360	- 5.414	- 5.414
2. Actief in Epe	- 3.461	- 3.461	- 3.465	- 3.465
3. Zorg en opvang	- 6.415	- 6.384	- 6.384	- 6.384
4. Leefbaar en veilig	- 1.963	- 2.007	- 2.011	- 2.076
5. Ruimte en wonen	- 1.702	- 1.577	- 1.621	- 1.591
6. Epe op orde	- 5.705	- 5.677	- 5.685	- 5.699
7. Duurzaamheid	- 182	- 43	82	211
8. Toezicht en handhaving	- 1.615	- 1.515	- 1.515	- 1.515
9. Bedrijvigheid	- 846	- 805	- 805	- 555
10. Weer aan het werk	- 3.394	- 3.394	- 3.394	- 3.394
11. Bestuur en Organisatie	- 3.379	- 3.088	- 2.460	- 1.417
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	33.990	33.311	32.674	31.300
Totaal van de programma's	7	1	3	2

Resultaat voor en na bestemming

Het BBV schrijft voor dat mutaties in de reserves afzonderlijk worden opgenomen als bestemming van het exploitatieresultaat. Daarom wordt eerst het resultaat vóór bestemming bepaald, vervolgens worden de mutaties in de reserves weergegeven. De uitkomst is het resultaat na bestemming van het saldo.

Resultaat (bedrag in € 1.000)	2011	2012	2013	2014
Begroot resultaat voor bestemming	916	-1.998	-1	66
Toevoeging aan reserves (a)	-5.933	-3.704	-3.055	-2.557
Onttrekking aan reserves (b)	5.024	5.703	3.059	2.493
Begroot resultaat na bestemming	7	1	3	2
(a) toelichting toevoegingen				
1. Waardecorrectie reserves	359	678	645	646
2. Extra afschrijving Investerings met maatschappelijk nut (IMN)	1.935	1.478	972	754
3. ICT investeringen	323	158	173	178
4. Cofinanciering economische crisis	250	250	250	-
5. Vervanging openbare verlichting	108	108	108	108
6. Aflossing achtergestelde lening NUON	344	344	344	344
7. Meubilair gymlokalen	31	10	10	10
8. Onderhoud EGW	6	-	-	-
9. Accommodaties welzijnsinstellingen	22	22	22	22
10. WMO	52	-	-	-
11. Bouwgrondexploitatie	2.483	656	531	495
12. Ombuigingsoperatie	20	-	-	-
Totaal	5.933	3.704	3.055	2.557

(b) toelichting onttrekkingen	2011	2012	2013	2014
1. Algemene reserve t.b.v. reserve Bouwgrondexploitatie.	938	-	-	-
2. Extra afschrijving Investerings met maatschappelijk nut (IMN) t.b.v. reserve bouwgrondexploitatie	1.545	656	531	495
3. ICT investeringen	342	307	352	419
4. Cofinanciering	52	10	-	-
5. Doorlichting begroting en extra afschr.	21	-	-	-
6. Wijziging financieringssysteem wegen	40	-	-	-
7. Reserves NUON	529	538	546	555
8. Reserves Vitens	183	190	197	204
9. Meubilair gymlokalen	20	20	20	20
10. Herinplant bossen	39	20	-	-
11. Restauratie en onderhoud monumenten	10	10	10	10
12. Kunst openbare ruimte	5	-	-	-
13. Subsidie initiatieven leefbaarheid	17	2	-	-
14. Onderhoud EGW	6	-	-	-
15. Werk en Inkomen	73	78	-	-
16. Inkomensdeel WWB	778	569	361	155
17. Afbouw overdracht overhead afvaltaken	220	-	-	-
18. Egalisatie rioolrechten	30	-	-	-
19. Egalisatie grafrechten	145	-	-	-
20. Particulier opdrachtgeverschap	20	-	-	-
21. Starters lening	11	-	-	-
22. Wachtgelden WIZ	-	33	42	10
23. Vervanging Openbare Verlichting	-	700	-	-
24. Toeristische fietspaden	-	25	-	-
25. Overdracht RGV fietspaden	-	400	375	-
26. Realisatie nieuwe accommodaties	-	1.500	-	-
27. WMO	-	250	250	250
28. Schuldhulpverlening	-	20	-	-
29. Structuurvisie Dorpscentra	-	250	250	250
30. Ombuigingsoperatie	-	125	125	125
Totaal	5.024	5.703	3.059	2.493

Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen en 'Onvoorzien'

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Onroerende-zaakbelasting	3.724	3.793	4.157	4.235	4.316	4.394
Hondenbelasting	151	96	109	109	109	109
Precariobelasting	47	50	53	53	53	53
Forensenbelasting	286	300	332	332	332	332
Toeristenbelasting	438	500	491	532	532	532
Algemene uitkering ⁵	29.043	27.801	27.412	26.614	25.896	24.444
Dividend uitkeringen	510	168	202	202	202	202
Saldo financieringsfunctie ⁶	- 134	-406	- 477	- 477	- 477	- 477
Overige alg. dekkingsmidd. ⁷	2.618	1.542	1.192	1.192	1.192	1.192
Totaal	36.683	33.844	33.471	32.792	32.155	30.781
Onvoorziene uitgaven	0	70	70	70	70	70

Voor een toelichting op de belastingopbrengsten wordt verwezen naar de Paragraaf Lokale Heffingen.

Overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten

Een overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten is van belang om het materiële evenwicht van de begroting te kunnen beoordelen. Hiervoor geldt dat structurele lasten dienen te worden gedekt door structurele baten.

Incidentele lasten		Incidentele baten	
Programma	Bedrag (in euro)	Programma	Bedrag (in euro)
1. Opgroeien in Epe	62	1. Opgroeien in Epe	36
2. Actief in Epe	40	2. Actief in Epe	
3. Zorg en Opvang	5	3. Zorg en Opvang	
4. Leefbaar en veilig		4. Leefbaar en veilig	
5. Ruimte en wonen	177	5. Ruimte en wonen	
6. Epe op orde		6. Epe op orde	
7. Duurzaamheid	5	7. Duurzaamheid	17
8. Toezicht en handhaving	100	8. Toezicht en handhaving	
9. Bedrijvigheid		9. Bedrijvigheid	
10. Weer aan het werk		10. Weer aan het werk	
11. Bestuur en Organisatie	2.430	11. Bestuur en Organisatie	2.776
Algemene dekkingsmiddelen		Algemene dekkingsmiddelen	
Totaal	2.819	Totaal	2.829
		Saldo	10

* in bovenstaand overzicht van incidentele baten en lasten zijn ook de incidentele mutaties in de reserves opgenomen.

⁵ Inclusief WMO budget € 3,29 mln.

⁶ Betreft het saldo van (a) de betaalde rente over de aangegane leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant en (b) de ontvangen rente over uitzettingen.

⁷ De overige algemene dekkingsmiddelen betreft de rente over de eigen financieringsmiddelen vermeerderd met het saldo van de financieringsfunctie.

Prijzen, lonen en rente

Bij het opstellen van deze (meerjaren)begroting zijn de volgende percentages gehanteerd:

	2011	2012	2013	2014
Prijsstijging	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Loonsomstijging	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Rente kort geld	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Rente lang geld	4,5%	4,5%	4,5%	4,5%

De (gemeentelijke) begrotingsposten/budgetten zijn in het kader van de noodzakelijke ombuigingen voor 2011 niet verhoogd met het prijsstijgingspercentage. Bij de vorige meerjarenbegroting is besloten geen prijscompensatie toe te kennen op de (gemeentelijke) begrotingsposten/budgetten. Impliciet is hierdoor sprake van een structurele bezuiniging van € 204.000.

Voor de bepaling van het te hanteren rentepercentage wordt de lange termijn visie van De Nederlandse Bank gehanteerd. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 4: Financiering.

Uiteenzetting van de financiële positie

In de uiteenzetting van de financiële positie worden de consequenties opgenomen van het beleid dat in de begroting is opgenomen. Het betreft het beleid dat al voor de begrotingsbehandeling is aanvaard én het beleid dat met het vaststellen van de begroting wordt aanvaard.

De volgende onderwerpen komen aan de orde:

- Financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid dat in de programma's is opgenomen
- Investerings (economisch / maatschappelijk nut)
- Investerings (vervanging / uitbreiding)
- Financiering
- Stand en verloop reserves en voorzieningen
- Investerings ten laste van de reserve eenmalige dekkingsmiddelen.

Financiële gevolgen bestaand en nieuw beleid dat in de programma's is opgenomen

De uitkomst van de jaarlijkse afweging in het kader van het begrotingsproces, is samengevat in het volgende overzicht van de cumulatieve ontwikkeling van lasten en baten.

<i>Bedragen in euro</i>	2011	2012	2013	2014
Bestaand beleid (budgetprognose)	185.250	-379.380	-892.611	-2.349.121
Nieuw beleid vorige meerjarenbegroting	-20.000	-20.000	-40.000	0
Investerings vorige meerjarenbegroting	-48.964	-123.450	-303.165	-350.465
Nieuw beleid huidige meerjarenbegroting	-490.812	-295.625	-261.562	14.063
Investerings huidige meerjarenbegroting	-47.154	-47.154	-47.154	-104.278
Dekkingsmiddelen	429.000	867.000	1.547.000	2.792.000
Saldo meerjarenbegroting	7.320	1.391	2.508	2.199

Investeringsen

Dit onderdeel bevat een totaal overzicht van de investeringen die de gemeente gepland heeft in het meerjareninvesteringsplan 2011-2014. Voor een gedetailleerd overzicht wordt verwezen naar de bijlagen bij deze begroting. Het hier gegeven inzicht in de investeringen is een onderverdeling naar investeringen met een economisch nut en investeringen met een maatschappelijk nut en daarnaast naar vervangingsinvesteringen en uitbreidingsinvesteringen.

<i>(investeringsbedragen x € 1.000)</i>	2011	2012	2013	2014
Economisch nut	2.596	2.024	3.703	2.315
Maatschappelijk nut	271	96	1.011	75
Totale investeringen	2.867	2.120	4.714	2.390
Vervangingsinvesteringen	1.597	1.075	2.204	1.335
Uitbreidingsinvesteringen	1.270	1.045	2.510	1.055
Totale investeringen	2.867	2.120	4.714	2.390

Financiering

Hiervoor wordt verwezen naar de Paragraaf Financiering.

Stand en verloop reserves en voorzieningen

Voor het verloop van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar bijlage 12.

Investeringsen ten laste van de reserve extra afschrijving/eenmalige middelen

Het beleid is dat jaarlijks het verschil tussen de marktrente en het prijsstijgingspercentage (voor het waardevast houden van reserves en voorzieningen) toegevoegd wordt aan de reserve extra afschrijving investeringen met een maatschappelijk nut (IMN). Eenmalig afschrijven van activa met een maatschappelijk nut levert structurele ruimte op in de begroting.

In tegenstelling tot andere jaren worden deze eenmalige middelen in de jaren 2011-2014 niet ingezet voor het creëren van structurele ruimte, maar toegevoegd aan de reserve Bouwgrondexploitatie. Deze reserve dient versterkt te worden om de risico's die verband houden met de huidige negatieve ontwikkelingen in de grondexploitatie te kunnen opvangen (zie ook de paragraaf Grondbeleid).

Financiële specificatie programma 1

Opgroeien in Epe

Bedragen * € 1.000						
	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	12.716	12.963	6.153	6.153	6.153	6.153
Lasten nieuw beleid			56	55	109	109
Lasten totaal	12.716	12.963	6.209	6.208	6.262	6.262
Baten bestaand beleid	8.311	7.560	888	888	888	888
Baten nieuw beleid				-40	-40	-40
Baten totaal	8.311	7.560	888	848	848	848
Saldo	4.405	5.403	5.321	5.360	5.414	5.414

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 1 in deel 1 van de programmabegroting.	-56
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende prijs- en loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	96
• Ingaande 2011 maakt de exploitatie van de RSG geen onderdeel meer uit van de gemeentebegroting. Als gevolg hiervan zijn zowel de baten als de lasten afgeraamd. De aframing van lasten en baten is nagenoeg budgettair neutraal.	6.518
• De uitgaven voor jeugdgezondheidszorg (inclusief de uitgaven voor het Centrum voor Jeugd en Gezin) zijn lager geraamd in 2011. Deze aanvankelijk te hoge raming is in 2010 ook via de voortgangsrapportage bijgesteld. De inkomsten uit middelen van het rijk zijn hierdoor ook naar beneden bijgesteld. Dit verloopt budgettair neutraal.	180
• Op basis van het geactualiseerde meerjarenonderhoudsplan voor de scholen is in 2010 een eenmalige extra storting in de voorziening gedaan. De storting in 2011 is hierdoor lager.	133
• De uitgaven voor tijdelijke huisvesting van de school in Oene (i.v.m. de bouw van het Kulturhus) waren voor 2010 eenmalig geraamd. Hierdoor is er een voordeel in 2011.	221

• Ingaande 2011 zijn de kapitaallasten geraamd van het tweede gedeelte van de bouw van de unilocatie scholen Hoge Weerd. Daarnaast is de aanvankelijk geraamde verkoopopbrengst van de vrijkomende locaties in de Hoge Weerd en aan de Krugerstraat (Mozaïek) niet meer geraamd, gelet op de onzekere situatie op de woningmarkt en de huidige risico's binnen het grondbedrijf.	-254
• In de algemene uitkering zijn structureel middelen beschikbaar gesteld voor versterking en kwaliteitsverbetering van het peuterspeelzalenwerk. Hiervoor is een uitgaven stelpost opgenomen.	-96
• Overige kleine verschillen	12
Totaal mutatie lasten	6.754

Baten:

• Ingaande 2011 maakt de exploitatie van de RSG geen onderdeel meer uit van de gemeentebegroting. Als gevolg hiervan zijn zowel de baten als de lasten afgeraamd. De aframing van lasten en baten is nagenoeg budgettair neutraal.	-6.531
• Door de lagere raming van de uitgaven voor jeugdgezondheidszorg (incl. CJG) in 2011, is ook een lagere onttrekking aan de middelen van het rijk nodig. Dit verloopt budgettair neutraal.	-146
• Overige kleine verschillen	5
Totaal mutatie baten	-6.672

Saldo programma mutatie	82
--------------------------------	-----------

Financiële specificatie programma 2

Actief in Epe

Bedragen * € 1.000						
	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	5.383	12.489	4.315	4.315	4.315	4.315
Lasten nieuw beleid					4	4
Lasten totaal	5.383	12.489	4.315	4.315	4.319	4.319
Baten bestaand beleid	1.086	1.062	854	854	854	854
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	1.086	1.062	854	854	854	854
Saldo	4.297	11.427	3.461	3.461	3.465	3.465

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende prijs- en loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	257
• Het participatiebudget vanuit het rijk valt lager uit in 2011. Omdat de rijksbijdrage voor volwasseneneducatie naar beneden wordt bijgesteld, zijn ook de uitgaven verlaagd. Dit verloopt budgettair neutraal.	101
• Ten behoeve van de realisatie van het nieuwe sportcentrum De Koekoek is in 2010 een investeringsbijdrage beschikbaar gesteld. De bijdrage is geraamd in 2010 en wordt gedekt door een onttrekking uit de reserve. Dit verloopt budgettair neutraal.	7.546
• Het incidentele werkbudget na de brand in de PWA-hal vervalt in 2011.	69
• De subsidie aan ouderenwerk wordt in 2011 naar beneden bijgesteld door lagere huurlasten aan de EGW. Daarnaast zijn de subsidie uitgaven lager als gevolg van het 'samenvoegen werksoorten welzijn'.	27
• Door de privatisering van de EGW worden in 2011 de lasten en baten in de gemeentebegroting afgeraamd. Hiertegenover wordt een subsidie verstrekt aan de Stichting Kulturhus EGW.	-23
• In 2011 wordt het laatste deel van de taakstelling 'samenvoegen werksoorten welzijn' ingevuld door aframing van de uitgaven.	20
• In 2011 gaan de gebruikers van het voetbalcomplex Egelbeek de energielasten rechtstreeks aan de leverancier betalen. Voorheen ging dit via de gemeente. Hierdoor komen zowel de lasten als de baten te vervallen. Per saldo verloopt dit budgetneutraal.	19

• De subsidie aan Mamuze in 2011 wordt naar boven bijgesteld door de hogere huurlasten van Mamuze in de EGW. Daarnaast zijn de subsidie uitgaven lager als gevolg van het 'samenvoegen werksoorten welzijn'.	-14
• In 2011 vindt een eenmalige en structurele storting in de voorziening onderhoud wijkgebouwen plaats.	184
• Overige kleine verschillen	-12
Totaal mutatie lasten	8.174

Baten:

• Het participatiebudget vanuit het rijk valt lager uit in 2011. De rijksbijdrage voor volwasseneneducatie wordt naar beneden bijgesteld. Ook de uitgaven zijn lager geraamd. Dit verloopt budgettair neutraal.	-101
• Door de privatisering van de EGW kunnen de lasten en baten worden afgeramd. Daarnaast wordt een huurinkomst van de Stichting Kulturhus EGW ontvangen voor de huur van het gebouw.	-48
• De BOS-impuls bijdrage van het Rijk vervalt per 2011. Dit heeft geen invloed op hoogte van de subsidie aan Mamuze.	-33
• In 2011 gaan de gebruikers van het voetbalcomplex Egelbeek de energielasten rechtstreeks aan de leverancier betalen. Voorheen ging dit via de gemeente. Hierdoor komen zowel de lasten als de baten te vervallen. Per saldo verloopt dit budgetneutraal.	-19
• De huur van sportcentrum de Koekoek valt in 2011 lager uit doordat deze is gebaseerd op de kapitaallasten die elk jaar dalen.	-5
• Overige kleine verschillen	-2
Totaal mutatie baten	-208

Saldo programma mutatie	7.966
--------------------------------	--------------

Financiële specificatie programma 3

Zorg en opvang

Bedragen * € 1.000						
	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	6.613	7.692	7.196	7.165	7.165	7.165
Lasten nieuw beleid						
Lasten totaal	6.613	7.692	7.196	7.165	7.165	7.165
Baten bestaand beleid	864	962	781	781	781	781
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	864	962	781	781	781	781
Saldo	5.749	6.730	6.415	6.384	6.384	6.384

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende prijs- en loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	168
• De uurtarieven huishoudelijke verzorging zijn met ingang van september 2009 verhoogd. Bij de begroting 2010 was uitgegaan van een hogere stijging dan de werkelijke stijging, waardoor er in 2011 een voordeel ontstaat.	462
• Voor de uitvoering van de AWBZ Pakketmaatregel wordt een bijdrage van het rijk ontvangen. Deze wordt volledig gereserveerd voor dit doel.	-168
• Op basis van de gebruikelijke systematiek kan in 2011 een hoger bedrag worden toegerekend aan de middelen voor de WMO dan in 2010. Dit levert op dit programma een kostenvoordeel op.	147
• Door de nieuwe aanbesteding van het collectief vervoer worden de lasten verhoogd en de inkomsten verlaagd in 2011. Daarnaast is sprake van een autonome toename van het aantal WMO-reizigers.	-80
• Door lagere kosten van het Digitaal Dossier van Jeugdgezondheidszorg vallen de kosten GGD lager uit in 2011.	-28
• De kosten van de uitvoering Wet tijdelijk huisverbod nemen toe in 2011 vanwege toegenomen bekendheid en omdat per 1 januari 2010 ook navolging mag worden gegeven aan meldingen vanuit de politie.	-23
• De uitgaven voor inburgeringstrajecten worden in 2011 naar beneden bijgesteld door lagere rijksbijdrage.	20
• Overige kleine verschillen	-2
Totaal mutatie lasten	496

Baten:

• De provinciale bijdrage voor collectief vervoer komt te vervallen, omdat bij de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met Regiotaxi de provincie een aantal taken op zich heeft genomen die voorheen door de gemeente werden uitgevoerd.	-79
• Het aantal daadwerkelijk verlangde uren huishoudelijke verzorging is lager dan het totaal aan in beschikkingen toegekende uren. Door dit lagere verbruik wordt er ook minder eigen bijdrage betaald door de zorgontvangers. De begroting 2011 is dienovereenkomstig aangepast.	-90
• De rijksbijdrage voor inburgeringtrajecten valt lager uit in 2011.	-12
• Overige kleine verschillen	0
Totaal mutatie baten	-181

Saldo programma mutatie	315
--------------------------------	------------

Financiële specificatie programma 4

Leefbaar en veilig

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	1.740	2.029	1.950	2.032	2.032	2.032
Lasten nieuw beleid			38		4	70
Lasten totaal	1.740	2.029	1.988	2.032	2.036	2.101
Baten bestaand beleid	27	22	25	25	25	25
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	27	22	25	25	25	25
Saldo	1.713	2.007	1.963	2.007	2.011	2.076

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 4 in deel 1 van de programmabegroting.	-38
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende prijs- en loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	86
• Om te voldoen aan de minimale wettelijke eisen m.b.t. dierenopvang is met ingang van medio 2010 een vernieuwd contract afgesloten met Dierenbescherming Overgelder. Dit leidt tot een structurele verhoging van de lasten ingaande 2011.	-9
• Overige kleine verschillen	2
Totaal mutatie lasten	41

Baten:

• In verband met de stalling van regionaal materieel bij de brandweer in Epe wordt ingaande 2011 een vergoeding ontvangen.	3
Totaal mutatie baten	3
Saldo programma mutatie	44

Financiële specificatie programma 5

Ruimte en wonen

Bedragen * € 1.000						
	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	7.441	10.940	9.295	9.227	9.227	9.227
Lasten nieuw beleid			111	63	138	129
Lasten totaal	7.441	10.940	9.406	9.289	9.364	9.356
Baten bestaand beleid	6.930	9.344	7.696	7.696	7.701	7.706
Baten nieuw beleid			8	17	42	59
Baten totaal	6.930	9.344	7.704	7.713	7.743	7.765
Saldo	511	1.596	1.702	1.577	1.621	1.591

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 5 in deel 1 van de programmabegroting.	-111
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende prijs- en loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	373
• Door de economische ontwikkelingen zijn de uitgaven van de bouwgrondexploitatie in 2011 lager dan in 2010. Het saldo van de inkomsten en uitgaven van de bouwgrondexploitatie wordt overgeboekt naar de post 'onderhanden werk', waardoor het effect van de lagere uitgaven budgettair neutraal is.	1.185
• De lasten in 2010 voor het dakherstel van de kerk in Epe zijn eenmalig en vervallen daarom in 2011. Ook de onttrekking aan de reserve vervalt, daarom is dit budgetneutraal.	50
• Op basis van de werkelijke kosten voor de welstand is het bedrag in de begroting 2011 verlaagd. Dit levert een bijdrage in de taakstelling op de bouwleges (100% kostendekking).	25
• Door de invoering van de Wabo kunnen de lasten vergunningverlening bouw- en woningtoezicht naar beneden worden bijgesteld doordat kleine vergunningen vervallen. Hiermee wordt een deel van de taakstelling op de bouwleges (100% kostendekking) ingevuld.	14
• Overige kleine verschillen	-2
Totaal mutatie lasten	1.534

Baten:

• Baten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 5 in deel 1 van de programmabegroting.	8
• Door verschillende ontwikkelingen zijn de baten van de bouwgrondexploitatie in 2011 lager dan in 2010. Aangezien de bouwgrondexploitatie budgettair neutraal in de begroting wordt verwerkt is het saldo van de bouwgrondexploitatie overgeboekt van de inkomstenpost 'onderhanden werk'.	-1.185
• De middelen die in 2010 eenmalig vrij kwamen in verband met stimulering goedkope woningbouw vervallen in 2011. Deze middelen zijn in 2010 gestort in de reserve volkshuisvesting.	-433
• De middelen die over een reeks van enkele jaren zouden worden ontvangen i.v.m. de afwikkeling van het BWS, zijn in één keer ontvangen in 2009 en in een reserve gestort. Deze opbrengst is in 2011 niet meer geraamd.	-188
• Doordat meer kosten kunnen worden verhaald op initiatiefnemers van postzegelplannen wordt een hogere opbrengst in 2011 verwacht.	127
• Om 100% kostendekking te realiseren, is een verhoging van de inkomsten bouwleges nodig. Hiermee wordt de in de vorige begroting opgenomen taakstelling gerealiseerd.	54
• De incidentele inkomsten uit planschade 2010 zijn niet geraamd in 2011.	-20
• Overige kleine verschillen	-3
Totaal mutatie baten	-1.640
Saldo programma mutatie	-106

Financiële specificatie programma 6

Epe op orde

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	10.442	7.018	6.537	6.506	6.513	6.520
Lasten nieuw beleid			2	4	6	13
Lasten totaal	10.442	7.018	6.539	6.511	6.519	6.533
Baten bestaand beleid	1.327	803	834	834	834	834
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	1.327	803	834	834	834	834
Saldo	9.115	6.215	5.705	5.677	5.685	5.699

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 6 in deel 1 van de programmabegroting.	-2
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende prijs- en loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	375
• Bij de nieuwe aanbesteding zijn de taken van het OV gedeelte van de Regiotaxi overgenomen door de provincie. Hierdoor vervallen zowel de baten als de lasten hiervoor in 2011.	83
• Het eenmalige budget in 2010 voor het opstellen van een GVVP komt met ingang van 2011 te vervallen.	25
• Op basis van de voortgangsrapportages 2010 is structureel de post verwerken slootmaaisel en afval verhoogd.	-24
• De uitgaven voor het herstel van stormschade in de bossen zijn in 2011 lager. Overigens worden deze kosten gedekt uit een reserve waardoor dit in de begroting budgettair neutraal verloopt.	23
• Als gevolg van het toevoegen van het areaalacres ten behoeve van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte stijgen de lasten in 2011.	-6
• De kosten voor het verwerken van plantsoenafval zijn aangepast aan de actuele verwerkingsprijzen en hoeveelheden. Hierdoor stijgen de lasten in 2011.	-7
• Overige kleine verschillen	12
Totaal mutatie lasten	479

Baten:

• Uitgaande van een reguliere tariefsverhoging en aanpassing aan de actuele aantallen over de afgelopen jaren stijgen de inkomsten uit begrafenisrechten in 2011.	90
• Bij de nieuwe aanbesteding zijn de taken van het OV gedeelte van de Regiotaxi overgenomen door de provincie. Hierdoor vervallen zowel de baten als de lasten hiervoor in 2011.	-41
• Gebaseerd op actuele aantallen en een nieuw uurtarief vallen de inkomsten uit leges voor kapvergunningen in 2011 lager uit.	-15
• Overige kleine verschillen	-3
Totaal mutatie baten	31
Saldo programma mutatie	510

Financiële specificatie programma 7

Duurzaamheid

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	5.856	5.826	5.555	5.421	5.296	5.167
Lasten nieuw beleid			54	45	42	39
Lasten totaal	5.856	5.826	5.609	5.466	5.338	5.206
Baten bestaand beleid	5.685	5.121	5.378	5.378	5.378	5.378
Baten nieuw beleid			49	45	42	39
Baten totaal	5.685	5.121	5.427	5.423	5.420	5.417
Saldo	171	705	182	43	-82	-211

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 7 in deel 1 van de programmabegroting.	-54
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende prijs- en loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	253
• Op grond van onderzoek en met gebruikmaking van een nieuw VNG model kunnen er in 2011 meer kosten worden toegerekend aan de rioolheffing dan in 2010.	172
• In 2011 wordt de DVO met Circulus conform het contract geïndexeerd. Verder was de vergoeding voor de wettelijke taak van inzameling van kunststof in de begroting 2010 verrekend met de kosten. In 2011 blijken de kosten per saldo hoger te liggen. De hogere lasten worden volledig doorberekend in de afvalstoffenheffing.	-129
• Voor het project regionale bodemkwaliteitskaart wordt in 2011 € 35.000 uitgegeven. Dit bedrag wordt gedekt uit een vooruit ontvangen bedrag (VOB) waarmee dit project kostenneutraal in de begroting is verwerkt.	-35
• De stelpost in verband met verwachte kostenstijging 1,75% in het kader van rioolrechten in 2010 is komen te vervallen.	9
• Overige kleine verschillen	1
Totaal mutatie lasten	217

Baten:

• Baten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 7 in deel 1 van de programmabegroting.	49
• Door een tariefstijging van 6,3% en autonome toename aantal objecten stijgen de inkomsten uit afvalstoffenheffing in 2011.	211
• Voor het project regionale bodemkwaliteitskaart worden in 2011 incidenteel kosten gemaakt. Dit bedrag wordt echter gedekt uit een vooruit ontvangen bedrag (VOB) waarmee dit project kostenneutraal in de begroting is verwerkt.	35
• Door autonome ontwikkeling van de grondslagen en de reguliere tariefstijging van 1,5% (inflatiecorrectie) stijgen de inkomsten uit rioolheffing in 2011.	33
• Het restantbudget (inkomsten) voor het opstellen van het waterplan komt in 2011 te vervallen.	-15
• Overige kleine verschillen	-7
Totaal mutatie baten	306
Saldo programma mutatie	523

Financiële specificatie programma 8

Toezicht en handhaving

Bedragen * € 1.000						
	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	1.441	1.805	1.598	1.598	1.598	1.598
Lasten nieuw beleid			100			
Lasten totaal	1.441	1.805	1.698	1.598	1.598	1.598
Baten bestaand beleid	139	96	83	83	83	83
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	139	96	83	83	83	83
Saldo	1.302	1.709	1.615	1.515	1.515	1.515

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 8 in deel 1 van de programmabegroting.	-100
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende prijs- en loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	104
• De tijdelijke uitgaven voor het extra handhaven op permanente bewoning van recreatiewoningen komt in basisbegroting 2011 te vervallen. De eenmalige kosten voor deze extra handhaving in 2011 zijn opgenomen onder nieuw beleid in deze programmabegroting.	100
• Doordat niet meer wordt samengewerkt op regionaal niveau m.b.t. handhaving milieuregelgeving komt met ingang van 2011 de financiële bijdrage aan deze samenwerking te vervallen.	13
• Medio 2010 is besloten in het kader van het hondenpoepbeleid een hondenpoepzuiger in te zetten. Dekking vindt plaats door het aanwenden van een stelpost 'Hondenbelasting' welke verantwoord wordt op programma 12. De inzet van de hondenpoepzuiger verloopt hierdoor budgetneutraal. Het overige verschil betreft een verhoging in de DVO met Circulus voor het ledigen van de hondenpoepbakken.	-9
• Overige kleine verschillen	-1
Totaal mutatie lasten	107

Baten:

• De legesopbrengst van bijzondere wetten valt lager uit op basis van een nieuwe berekening van aantallen en tarieven.	-12
• Overige kleine verschillen	-1
Totaal mutatie baten	-13
Saldo programma mutatie	94

Financiële specificatie programma 9

Bedrijvigheid

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	712	686	628	628	628	628
Lasten nieuw beleid			291	250	250	
Lasten totaal	712	686	919	878	878	628
Baten bestaand beleid	142	905	73	73	73	73
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	142	905	73	73	73	73
Saldo	570	-219	846	805	805	555

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 9 in deel 1 van de programmabegroting.	-291
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende prijs- en loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	23
• In 2010 is een bedrag opgenomen t.b.v. het uitvoeringsprogramma Economische Visie Stedendriehoek. In 2011 wordt opnieuw een bedrag opgenomen en worden de lasten gedekt via nieuw beleid, zie de Programmabegroting 2010.	25
• De eenmalige verhoging in 2010 van het budget voor onderhoud hekken en bebording komt in 2011 te vervallen	10
Totaal mutatie lasten	-233

Baten:

• De eenmalige bate in 2010 in verband met de overname van de fietspaden RGV vervalt in 2011. Ook de storting in de reserve (programma 11) vervalt in 2011. Dit verloopt budgettair neutraal.	-830
• Overige kleine verschillen	-2
Totaal mutatie baten	-832

Saldo programma mutatie **-1.065**

Financiële specificatie programma 10

Weer aan het werk

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	14.292	12.722	14.439	14.439	14.439	14.439
Lasten nieuw beleid						
Lasten totaal	14.292	12.722	14.439	14.439	14.439	14.439
Baten bestaand beleid	11.200	10.385	11.045	11.045	11.045	11.045
Baten nieuw beleid						
Baten totaal	11.200	10.385	11.045	11.045	11.045	11.045
Saldo	3.092	2.337	3.394	3.394	3.394	3.394

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende prijs- en loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	-148
• Door de economische crisis is het aantal uitkeringsgerechtigden WWB toegenomen ten opzichte van 2010. Verder zijn de uitkeringen hoger doordat klanten aanzienlijk lagere inkomsten uit parttime werk krijgen. Verder is er een stijging van het aantal gehuwde uitkeringsgerechtigden.	-1.325
• Door de toename van het aantal uitkeringsgerechtigden WWB en een veranderde samenstelling (o.a. meer samenwonenden) neemt het aantal verstrekte toeslagen WWB toe in 2011.	-293
• Doordat de participatie-uitkering vanuit het rijk naar beneden is bijgesteld, worden de lasten evenredig naar beneden bijgesteld. Dit verloopt budgettair neutraal.	137
• Door invoering van de nieuwe Wet Investeren in Jongeren (WIJ) worden de lasten voor WWB-gerechtigden t/m 27 jaar in 2011 apart geraamd.	-105
• De kosten langdurigheidtoeslag waren te hoog geraamd in 2010. Voor 2011 is de raming naar beneden bijgesteld waardoor een voordeel ontstaat in 2011.	74
• Door de economische crisis is het aantal trajecten schuldhulpverlening toegenomen. De begroting 2011 is hiermee in overeenstemming gebracht. Dekking van de hogere uitgaven vindt plaats uit de reserve die hiervoor is ingesteld.	-40
• De kosten voor de IOAW en IOAZ zullen in 2011 hoger uitvallen dan in 2010. Dit wordt veroorzaakt door de economische crisis.	-49

• De stelpost in de begroting 2010 voor het onderhoud van een pand aan de Europalaan komt in 2011 te vervallen. Overigens is het onderhoud uitgesteld als gevolg van het faillissement van de hoofdgebruiker.	36
• Overige kleine verschillen	-4
Totaal mutatie lasten	-1.717

Baten:

• Door de stijging van het aantal WWB-ers en de landelijke overschrijding van de macronorm is de rijksbijdrage voor het inkomensdeel WWB in 2011 hoger. Daarnaast is de uitkering I-deel een gebundelde uitkering inclusief IOAW en IOAZ geworden.	755
• In het verleden werden de WWB-uitkeringen gesaldeerd met de terugvorderingen. In 2011 worden ze apart begroot. Daarnaast vallen door de stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden WWB de inkomsten uit terugvorderingen hoger uit.	153
• Doordat de participatie-uitkering vanuit het rijk naar beneden is bijgesteld, worden de lasten evenredig naar beneden bijgesteld. Dit verloopt budgettair neutraal.	-137
• De rijksbijdragen IOAW en IOAZ zijn opgegaan in de gebundelde uitkering. De aparte rijksbijdragen komen in 2011 te vervallen.	-115
• Overige kleine verschillen	4
Totaal mutatie baten	660

Saldo programma mutatie	-1.057
--------------------------------	---------------

Financiële specificatie programma 11

Bestuur en organisatie

<i>Bedragen * € 1.000</i>	<i>Realisatie</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>	<i>Begroting</i>
	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Lasten bestaand beleid	18.400	11.725	6.975	6.899	6.897	7.106
Lasten nieuw beleid			2.412	377	-151	-1.214
Lasten totaal	18.400	11.725	9.387	7.276	6.746	5.892
Baten bestaand beleid	12.642	15.111	3.185	3.082	3.081	3.080
Baten nieuw beleid			2.823	1.106	1.206	1.395
Baten totaal	12.642	15.111	6.008	4.188	4.287	4.475
Saldo	5.758	-3.386	3.379	3.088	2.460	1.417

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Lasten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 11 in deel 1 van de programmabegroting.	-2.412
• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende prijs- en loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	1.342
• In 2011 wordt € 3,4 mln. minder in bestemmingsreserves gestort dan in 2010. Dit betreft o.a. € 830.000 i.v.m. overname RGV fietspaden, € 580.000 structuurvisie dorpscentra, verschil in toegevoegde waardecorrecties bestemmingsreserves € 300.000 en overige eenmalige stortingen.	3.372
• Ook aan de algemene reserve wordt –in tegenstelling tot in 2010– geen waardecorrectie toegevoegd. Dit levert een voordeel op.	40
• De personele lasten van huidige en voormalige burgemeesters en wethouders stijgen in 2011 als gevolg van autonome ontwikkelingen.	-17
• In verband met verdergaande ontwikkeling van de digitalisering van de website en de geografische informatievoorziening stijgen de kosten in 2011.	-20
• Door autonome ontwikkelingen vallen de inkomsten voor reisdocumenten in 2011 lager uit. Dit betekent een lagere afdracht aan het Rijk. Per saldo zijn de inkomsten en afdrachten aan elkaar gelijk.	19
• Het eenmalige budget voor taxatie van inventarissen ten behoeve van de verzekeringen komt in 2011 te vervallen.	16

• Conform het contract stijgen de kosten van de "DVO belastingen" in 2011 met 1,8%.	-14
• Door afname van het aantal voormalig personeelsleden waarvan de salariskosten drukken op de begroting dalen de lasten in 2011.	12
• Stelposten algemeen: een nadeel dat veroorzaakt wordt doordat meer stelposten opgenomen worden in 2011 ten opzichte van 2010.	-12
• Overige kleine verschillen	12
Totaal mutatie lasten	2.338

Baten:

• Baten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 11 in deel 1 van de programmabegroting.	2.823
• In de begroting 2010 was de vrijval van diverse eenmalige middelen geraamd. In de begroting 2011 is deze vrijval vervallen.	-566
• In 2011 wordt € 11,4 mln. minder onttrokken aan bestemmingsreserves dan in 2010. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2010 incidenteel € 7,5 is onttrokken ten behoeve van de realisatie van sportaccommodaties en € 1,4 mln. ten behoeve van restantbudgetten.	-11.418
• Mutaties in de kapitaallasten leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	179
• Omdat in de begroting 2011 de vooruit ontvangen bedragen niet meer ingezet worden als intern financieringsmiddel maar voor dit bedrag gebruik wordt gemaakt van externe financiering ontstaat er een nadeel.	-97
• Door autonome ontwikkelingen vallen de inkomsten voor reisdocumenten in 2011 lager uit. Dit betekent een lagere afdracht aan het Rijk.	-34
• Overige kleine verschillen	10
Totaal mutatie baten	-9.103

Saldo programma mutatie	-6.765
--------------------------------	---------------

Financiële specificatie programma 12 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Bedragen * € 1.000	Realisatie 2009	Begroting 2010	Begroting 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014
Lasten bestaand beleid	310	291	408	408	408	408
Lasten nieuw beleid						
Lasten totaal	310	291	408	408	408	408
Baten bestaand beleid	36.994	34.814	34.392	33.672	33.035	31.661
Baten nieuw beleid			6	47	47	47
Baten totaal	36.994	34.814	34.398	33.719	33.082	31.708
Saldo	-36.684	-34.523	-33.990	-33.311	-32.674	-31.300

Toelichting op mutaties lasten en baten

- = nadeel / + = voordeel

(* € 1.000)

Lasten:

• Mutaties in de kapitaallasten en in de urentoerekening, de doorberekende prijs- en loonstijgingen en de incidentele verschillen als gevolg van restantbudgetten uit 2009 leiden tot een voordeel op dit programma. Voor een analyse van de kapitaallasten en de loon- en prijsstijging wordt verwezen naar bijlage 13.	-61
• In 2010 is de stelpost onvoorzien eenmalig ingezet t.b.v. werkbudget na brand PWA.	-69
• Op basis van het driejaarlijkse gemiddelde worden de afboekingen voor oninbare vorderingen in 2011 lager ingeschat.	11
• Een deel van de kosten voor hondenbelasting is overgeheveld naar het budget ter dekking van de kosten van de hondenpoepzuiger. Per saldo heeft dit geen effect op de begroting.	8
• Overige kleine verschillen	-6
Totaal mutatie lasten	-117

Baten:

• Baten nieuw beleid: dit betreft de financiële consequenties van het nieuwe beleid. Een specificatie hiervan is opgenomen in programma 12 in deel 1 van de programmabegroting.	6
• Als gevolg van rijksbezuinigingen op de WMO en autonome ontwikkelingen dalen de inkomsten in 2011 uit de Algemene uitkering van het gemeentefonds.	-428
• Door een lagere reservepositie in 2011 en door de toepassing van een lager rentepercentage daalt de bespaarde rente ten opzichte van 2010.	-182
• Door een nieuwe waardepeildatum, een toename van het aantal objecten en een tariefstijging van 1,5% nemen naar verwachting de inkomsten uit de OZB zakelijk toe in 2011.	121

• Op basis van het 3-jaarsgemiddelde wordt verwacht dat het te ontvangen dividend van de BNG en Vitens hoger uitvalt in 2011.	33
• Door een toename van het aantal objecten en een tariefstijging van 1,5% nemen naar verwachting de inkomsten uit de Forensenbelasting toe in 2011.	32
• Door een autonome toename van WOZ-waarden en een tariefstijging van 1,5% stijgen de OZB-inkomsten gebruikers in 2011.	22
• Als gevolg van rentepercentage mutaties en verwachte aflossingen zal de ontvangen rente over verstrekte leningen aan NUON en Vitens in 2011 lager uitvallen.	-15
• Door een verwachte afname van het aantal overnachtingen in 2011 dalen de inkomsten uit Toeristenbelasting.	-9
• Door een toenamen van het aantal honden (waarbij het buitengebied is uitgezonderd) en een tariefstijging van 1,5% stijgen de inkomsten uit Hondenbelasting in 2011.	7
• Overige kleine verschillen	-3
Totaal mutatie baten	-416
Saldo programma mutatie	-533

DEEL 4

BIJLAGEN

Bijlage 1 Saldo meerjarenbegroting 2011-2014

	<i>Begr. 2011</i>	<i>Begr. 2012</i>	<i>Begr. 2013</i>	<i>Begr. 2014</i>
Uitkomst budgetprognose	185.250	-379.380	-892.611	-2.349.121
Nieuw beleid uit de vorige meerjarenbegroting (exclusief investeringen)	-20.000	-20.000	-40.000	0
Investeringen uit het vorige meerjareninv.plan	-48.964	-123.450	-303.165	-350.465
Totaal nieuw beleid vorige meerjarenbegroting	-68.964	-143.450	-343.165	-350.465
Saldo	116.286	-522.830	-1.235.776	-2.699.586
Nieuw beleid meerjarenbegroting (exclusief investeringen)	-490.812	-295.625	-261.562	14.063
Nieuw beleid investeringen meerjareninv.plan (MIP)	-47.154	-47.154	-47.154	-104.278
Totaal nieuw beleid meerjarenbegr. 2011-2014	-537.966	-342.779	-308.716	-90.215
Saldo	-421.680	-865.609	-1.544.492	-2.789.801
Dekkingsplan	429.000	867.000	1.547.000	2.792.000
Totaal meerjarenbegroting 2011-2014	7.320	1.391	2.508	2.199

Bijlage 2 Meerjarenbegroting 2011-2014 bestaand beleid (budgetprognose)

Kosten-plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. basis 2011:				Programma
		2011	2012	2013	2014	
	+ is voordeel, - is nadeel	€	€	€	€	
695202	Saldo begroting	-214.836	-214.836	-214.836	-214.836	
	Betreft saldo op basis van bestaand beleid en autonome ontwikkelingen (exclusief nieuw beleid).					
	Programma 2 Actief in Epe					
650200	Novetheek	2.500	2.500	2.500	2.500	2
	Op basis van de bijgestelde meerjarenraming voor onderhoud gebouwen en gelet op de verwachtingen rond de locatie in Vaassen wordt de jaarlijkse storting in de voorziening voor onderhoud verlaagd.					
	Programma 3 Zorg en opvang					
666004	Contactpunt ex-gedetineerden; wegvallende lasten	0	26.444	26.444	26.444	3
695402	Contactpunt ex-gedetineerden; dekking reserve	0	-26.444	-26.444	-26.444	11
	Het 3-jarig project voor de opvang van ex-gedetineerden loopt tot en met 2011. De jaarlijkse kosten (€ 26.444) worden tot en met 2011 gedekt uit de reserve cofinanciering. Ingaande 2012 vallen de lasten en de dekking weg.					
667200	Taalcoaches bij inburgering	0	4.500	4.500	4.500	3
	In 2009, 2010 en 2011 worden voor taalcoaches middelen van het rijk ontvangen via de Algemene uitkering. Omdat de inkomsten afnemen, dient ook het uitgavenbudget te worden verlaagd.					
	Kostentoerekening WMO	147.000	147.000	147.000	147.000	3
	Op basis van de gebruikelijke systematiek kan € 147.000 meer toegerekend worden aan het budget/middelen WMO.					
	Programma 4 Leefbaar en veilig					
610600	Brandweerkazerne post Epe	75.960	0	0	0	4
	De realisatie van de brandweerkazerne zal later plaatsvinden dan de eerdere planning, hierdoor ontstaat tijdelijke een voordeel in de kapitaallasten.					
610600	Brandweer, dienstauto 892	6.742	1.295	1.295	1.295	4
	Doordat de afschrijvingsduur kan worden verlengd, ontstaat een structureel voordeel.					

	Programma 5 Ruimte en wonen					
684200	Bouwleges naar 100% kostendekking	0	68.000	68.000	68.000	5
	Op dit moment zijn de bouwleges niet 100% kostendekkend. Op basis van het 4-jaarsgemiddelde is er sprake van een daling van de opbrengst. Er wordt gefaseerd gewerkt aan 100% kostendekking door de uitgaven te verlagen en/of inkomsten te verhogen. Hiervoor is een stelpost opgenomen.					
684800	Onderhoudsvoorziening Ossenstal	-7.916	-7.916	-7.916	-7.916	5
	Op basis van de nieuwe meerjarenonderhoudsplanning blijkt dat de storting in de voorziening voor groot onderhoud van De Ossenstal moet worden verhoogd.					
684800	Verhuurinkomsten	0	0	5.000	10.000	5
	Conform huurovereenkomst met de huurder van een gemeentelijk onroerend goed stijgen de inkomsten ingaande 2013.					
	Programma 6 Epe op orde					
620800	Areaalacres uitgaven Openbare Ruimte	0	-8.178	-14.427	-21.788	6
	Toename van de woningvoorraad betekent dat in de meerjarenramingen rekening moet worden gehouden met een autonome toename van kosten. Het betreft een toename in de kosten van onderhoud wegen, plantsoenen, reiniging etc.					
654807	Herinplant bossen; uitgaven	0	39.000	39.000	39.000	6
695402	Herinplant bossen; eenmalige dekking	0	-39.000	-39.000	-39.000	11
	In 2011 is € 39.000 opgenomen t.b.v. herstel van stormschade in de bossen. Deze uitgaven vervallen weer ingaande 2012. Omdat de uitgaven worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Herinplant bossen, vervalt ook deze dekking ingaande 2012.					
602000	Huisnummering buitengebied;	3.800	3.800	3.800	3.800	6
	Een resterend bedrag van geraamde kapitaallasten kan vervallen. De werkzaamheden zijn afgerond.					
	Programma 7 Duurzaamheid					
	Kostentoerekening rioolheffing	172.000	172.000	172.000	172.000	7
	Onderzoek op basis van een nieuw VNG-model leidt de conclusie dat meer kosten toegerekend kunnen worden aan de rioolheffing. Hierdoor neemt de opbrengst toe. Bij voortzetten huidig beleid zou de reserve rioolheffing binnen 2 jaar leeg zijn. Dat zou leiden tot een grote tariefstijging (20%) in 2013. Daarom wordt het tarief de komende 4 jaar met 5% (en in 2015 met 2,5%) verhoogd om de reserve gelijkmatig te laten leegvloeien bij overigens wel 100% kostendekking op basis van het nieuwe beleid.					
	Kostentoerekening reinigingsheffingen	0	134.000	259.000	388.000	7
	Onderzoek op basis van een nieuw VNG-model leidt de conclusie dat meer kosten (€ 391.000) toegerekend kunnen worden aan de reinigingsheffingen. De nieuwe kostentoerekening wordt ingaande 2011 toegepast. In 2011 moet door autonome ontwikkelingen het tarief al met 6,3% verhoogd worden op basis van het bestaande beleid. In de jaren 2012-2014 wordt toegegroeid naar 100% kostendekking op basis van de nieuwe kostentoerekening. Dat betekent ongeveer 4% tariefsverhoging per jaar.					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. basis 2011:				Programma
		2011	2012	2013	2014	
	+ is voordeel, - is nadeel	€	€	€	€	
	Programma 11 Bestuur en organisatie					
600400	Wethouders	0	76.052	93.052	88.522	11
	De uitgaven voor pensioenen en wachtgelduitkeringen van voormalig wethouders fluctueren. Het betreft hier de pensioenen van wethouders die voor 1998 zijn afgetreden en de wachtgelden van 3 wethouders die in 2006 en 2008 zijn afgetreden.					
691602	Voormalig personeel	0	17.700	23.700	23.700	11
	Met het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd vervalt de wachtgelduitkering van voormalig personeel.					
691602	Voormalig personeel; FPU-regeling	0	15.622	58.715	93.183	11
	In de begroting van 2009 is een bedrag van € 130.000 geraamd voor de gemeentelijke bijdrage in FPU. De bijdrage vervalt bij het bereiken van de 65-jarige leeftijd van de voormalig werknemer.					
602200	Verkiezingen	0	22.500	22.500	-60.000	11
	In de basis van de begroting 2011 is uitgegaan van de lasten van één verkiezing per jaar á € 22.500. In de komende jaren zijn de volgende verkiezingen gepland: 2011: Provinciale Staten 2012: Geen verkiezingen 2013: Geen verkiezingen 2014: Gemeenteraad, Europees Parlement en Tweede Kamer Daarnaast is een stelpost van € 10.000 opgenomen in verband met activiteiten rond de gemeenteraadsverkiezingen in 2014.					
401264	Geografische informatievoorziening	0	-9.000	0	-9.000	11
	De lasten voor digitale luchtfoto's fluctueren per jaar. Er wordt gerekend met de volgende jaarlijks terugkerende cyclus: - 2011: € 5.000 (laagresolutie foto, verwerkt in basis) - 2012: € 14.000 (hoogresolutie foto) - 2013: € 5.000 - 2014: € 14.000 etc.					
603202	Verstreking GBA	0	0	-3.000	0	11
	Wettelijk is voorgeschreven dat eens in de drie jaar bij de publiekswinkel een gba audit moet plaats vinden. De bijdrage van de gemeente bedraagt naar verwachting € 3.000. De eerstvolgende audit is gepland voor 2013. Daarna in 2016.					

Kosten-plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. basis 2011:				Programma
		2011	2012	2013	2014	
	+ is voordeel, - is nadeel	€	€	€	€	
691400	Autonome loonstijging	0	-186.000	-372.000	-558.000	11
691400	Autonome prijs- en inkomstenstijging	0	-204.000	-408.000	-612.000	11
	De berekeningen van de autonome loon-, prijs- en inkomstenstijgingen zijn gebaseerd op de indicaties die hieromtrent gegeven zijn m.b.t. de ontwikkeling van het BBP en de CPI. Voor 2011 moet rekening worden gehouden met een prijsstijging van 1,5%. Deze prijsstijging is echter i.h.k.v. de ombuigingen niet opgenomen in de begroting. Hierdoor is er sprake van een structurele bezuiniging van € 204.000. Voor de jaren 2012 t/m 2014 wordt voor zowel de lonen als de prijzen uitgegaan van een stijgingspercentage van jaarlijks 1,5%. Ook voor de inkomstenstijging is 1,5% aangehouden. Voor prijs- en inkomstenstijging is het saldo van beide weergegeven.					
691400	Autonome daling van rente- en afschrijvingskosten	0	243.142	595.183	802.508	11
	Door de jaarlijkse afschrijving op de door de gemeente (in het verleden) verrichte investeringen, dalen de rente- en afschrijvingskosten. Het betreft finale afschrijving en lagere rentekosten door daling van de boekwaarde. Bij de berekening van de vrijvallende middelen is er rekening mee gehouden dat een deel van de vrijvallende kapitaallasten onder een 100% kostendekking valt van gemeentelijke heffingen (riolering, afvalstoffenheffing, begraafrechten e.d.); de vrijval van dit deel van de kapitaallasten levert dus geen budgettair voordeel op in de begroting maar werkt in gunstige zin door in de heffingen die t.l.v. de burger komen.					
691400	Verschil toevoeging waardecorrectie R&V en marktrente	0	0	0	0	11
	In de nota reserves en voorzieningen (2005) en de besluitvorming bij de begroting 2006 is bepaald dat jaarlijks het verschil tussen de marktrente en het prijsstijgingspercentage (voor het waardevast houden van de betreffende reserve/voorziening) toegevoegd wordt aan de reserve extra afschrijving investeringen met een maatschappelijk nut (IMN). Eenmalige afschrijving van activa met een maatschappelijk nut levert structurele ruimte op in de begroting. In de basis van de begroting is (in een stelpost) rekening gehouden met inzet van de gehele reserve. Hiermee kan - indien aanwezig - een investeringsbedrag van € 2.587.000 worden afgeschreven. Hiermee kan (tegen een annuïteit van 4,5% en uitgaande van 25 jaar) een structureel voordeel worden gerealiseerd van € 174.450. In de komende jaren kan op deze wijze rekening worden gehouden met de volgende eenmalige middelen: 2011: € 1.545.000 (struct. voordeel € 104.100) 2012: € 656.000 (struct. voordeel € 44.200) 2013: € 531.000 (struct. voordeel € 35.800) 2014: € 495.000 (struct. voordeel € 33.400) In tegenstelling tot voorgaande jaren worden deze eenmalige middelen in de jaren 2011-2014 niet ingezet voor het creëren van structurele ruimte, maar toegevoegd aan de reserve Bouwgrondexploitatie. Deze reserve dient te worden aangevuld om de risico's die verband houden met de huidige negatieve ontwikkelingen in de grondexploitatie te kunnen opvangen.					

Kosten-plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. basis 2011:				Programma
		2011	2012	2013	2014	
	+ is voordeel, - is nadeel	€	€	€	€	
691604	Verzekeringen; taxatie gemeentelijke eigdommen	0	0	-32.000	0	11
	Om de juiste waarden van de gemeentelijke opstallen en inventarissen te bepalen is het noodzakelijk om voor de opstallen eens per 6 jaar en voor de inventarissen eens per 3 jaar een taxatie conform artikel 275 W.v.K. te laten uitvoeren door een erkend expertise en taxatiebureau. Verzekeraar(s) word(en) middels deze taxaties geïnformeerd en geven goedkeuring aan de getaxeerde waarden. In 2007 zijn zowel de opstallen als de inventarissen getaxeerd, in 2010 moeten de inventarissen weer worden getaxeerd (€ 16.000, opgenomen in basis 2010). In 2013 opstallen en inventarissen (€ 32.000).					
695402	Financieringssysteematiek wegen	0	-37.800	-39.900	-39.900	11
	Op basis van de in 2004 geïntroduceerde gewijzigde financieringsmethodiek voor groot onderhoud wegen, wordt jaarlijks een lager bedrag onttrokken aan de betreffende reserve (nadeel). De laatste onttrekking vindt plaats in 2012.					
	Onderhoud gemeentelijke gebouwen	0	100.000	100.000	100.000	11
	Conform de meerjarenbegroting 2010-2013 is in de begroting 2011 een aanvullende storting in de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen opgenomen van € 100.000. Deze incidentele storting valt ingaande 2012 vrij.					
	Programma 12					
690600	Algemene uitkering 2011-2014	0	-798.000	-1.516.000	-2.228.000	12
690600	Algemene uitkering; korting 2015	0	0	0	-740.000	12
	In de begroting 2011 is de Algemene Uitkering op basis van de juncirculaire 2010 geraamd op een bedrag van € 24.121.000 (excl. Wmo). Op basis van de juncirculaire 2010 is een berekening gemaakt waaruit voor de jaren 2012 t/m 2014 de volgende inkomsten blijken: - 2012: € 23.323.000 - 2013: € 22.605.000 - 2014: € 21.893.000 In de berekening is verwerkt/uitgegaan van een korting op het gemeentefonds van € 1,8 miljard (2012-2015). Voor Epe betekent dit een korting van : - 2012: € 738.000 - 2013: € 1.478.000 - 2014: € 2.216.000 - 2015: € 2.956.000 In de gemeentelijke meerjarenbegroting is de rijkskorting voor het jaar 2015 reeds ingeboekt voor het jaar 2014.					
692000	OZB; tariefaanpassingen	0	59.333	119.863	181.547	12
	Voor 2012-2014 is een meeropbrengst geraamd als gevolg van tariefaanpassing aan het prijsindexcijfer: 2012: 1,50% 2013: 1,50% 2014: 1,50%					
692000	OZB; autonome opbrengststijgingen	0	18.906	39.360	55.764	12
	Betreft verhoging van de opbrengst als gevolg van de toename van het aantal gebouwen.					
	Totaal budgetprognose	185.250	-379.380	-892.611	-2.349.121	

Bijlage 3 Meerjarenbegroting – nieuw beleid uit vorige meerjarenbegroting

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2011:				Program ma
		2011 €	2012 €	2013 €	2014 €	
	Programma 1 Opgroeien in Epe					
	Centrum voor Jeugd en Gezin; uitgaven	0	40.000	40.000	40.000	1
	Centrum voor Jeugd en Gezin; inkomsten rijk	0	-40.000	-40.000	-40.000	1
	Het programmaministerie voor Jeugd en Gezin heeft alle gemeenten de opdracht gegeven tenminste één CJG op te zetten, conform de wettelijke eisen. De gemeente Epe realiseert een CJG in Epe en één in Vaassen. De gemeente krijgt hiervoor middelen via de Brede Doel Uitkering CJG (BDU/CJG) voor 2008-2011. Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat na 2011 structureel middelen beschikbaar zullen komen van het rijk, ter dekking van de structurele uitgaven van het CJG. De uitgaven zullen vanaf 2012 lager liggen, als de CJG's zijn opgezet.					
	Programma 4 Leefbaar en veilig					
	Invoering Wet op de Veiligheidsregio's	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	4
	De nieuwe Wet op de Veiligheidsregio's bevat een aantal criteria waaraan de gemeentelijke crisisorganisatie moet voldoen. Het betreft onder meer bereikbaar- en beschikbaarheidregelingen. De veiligheidsregio VNOG heeft zich hieraan geconformeerd middels een convenant dat is afgesloten met het ministerie van BZK. De Veiligheidsregio heeft echter nog geen besluiten genomen over de wijze waarop aan de criteria zal worden voldaan. De kosten hiervan zijn dan ook nog niet aan te geven.					
	Programma 9 Bedrijvigheid					
	Apeldoorns Kanaal	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	9
	Naar aanleiding van het Gelders Debat over het Apeldoorns Kanaal en het rapport Kansrijk Water (eind 2008 opgesteld in opdracht van de stuurgroep Apeldoorns Kanaal) hebben Provinciale Staten een motie aangenomen als gevolg waarvan het college van GS een vervolgstudie moet doen naar de mogelijkheden van gebiedsontwikkeling in samenhang met bevaarbaarheid van het noordelijk deel van het kanaalgebied. Welke bijdrage van de gemeente Epe gevraagd zal worden is nu nog niet bekend.					
	Uitv.programma Economische Visie Stedendriehoek	-41.250	0	0	0	9
	Uitv.programma Economische Visie Stedendriehoek; dekking reserve	41.250	0	0	0	11
	Betreft cofinanciering van kansrijke projecten uit het uitvoeringsprogramma van de Economische Visie Stedendriehoek. Het uitvoeringsprogramma heeft een looptijd van 2010-2011. Dekking vindt plaats uit de hiervoor gevormde reserve (93010).					
	Programma 11 Bestuur en organisatie					
	Ontwikkeling digitalisering; website, geogr.inf.voorz.	-20.000	-20.000	-40.000	0	11
	Betreft de doorontwikkeling van de met Slim ingezette digitalisering, professionalisering van de website en informatievoorziening op het gebied van de geografie. E.e.a. is in het belang van de publieke dienstverlening. Om deze doorontwikkeling te kunnen realiseren, is een stelpost opgenomen voor 2011-2013.					
	Totaal nieuw beleid vorige meerjarenraming	-20.000	-20.000	-40.000	0	
	Investerings uit het vorige investeringsplan (zie MIP)	-48.964	-123.450	-303.165	-350.465	
	Totaal nieuw beleid vorige meerjarenbegroting	-68.964	-143.450	-343.165	-350.465	

Bijlage 4 Nieuw beleid huidige meerjarenbegroting

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2011:				Programma
		2011	2012	2013	2014	
		€	€	€	€	
	Programma 1 Opgroeien in Epe					
667800	Vervolgproject Alcoholmatiging Jeugd 2011-2013; uitgaven	-9.007	-7.952	-6.897	0	1
	Vervolgproject Alcoholmatiging Jeugd 2011-2013; dekking	9.007	7.952	6.897	0	1
	Betreft een vervolg op project 'Alcoholmatiging jongeren in de Stedendriehoek' (2008-2010). De GGD heeft voor de regio een vervolgprojectplan 2011-2013 gemaakt. In het collegeakkoord staat dat er de komende jaren aandacht zal zijn voor voorlichting over genotmiddelen en verslaving. Dekking vindt plaats uit de stelposten voor beleidsontwikkeling jeugd en jongeren.					
	Inspectie gastouders; uitgaven	-24.540	-24.540	-24.540	-24.540	1
668600	Inspectie gastouders; dekking	24.540	24.540	24.540	24.540	1
	Door een wijziging in de wet kinderopvang, moeten nu ook alle gastouders door de GGD worden geïnspecteerd. Naar schatting zal het gaan om 60 gastouders x € 409 per inspectie = € 24.540. Dekking zal plaatsvinden uit rijksmiddelen (algemene uitkering), bestaande budgetten jeugdgezondheidszorg en/of doorberekening van kosten aan de betreffende instelling.					
	Inspectie peuterspeelzalen; uitgaven	-8.910	-8.910	-8.910	-8.910	1
668600	Inspectie peuterspeelzalen; dekking	8.910	8.910	8.910	8.910	1
	In het kader van de harmonisatie zullen de peuterspeelzalen nu ook als een kinderdagverblijf worden geïnspecteerd. Dit brengt hogere kosten met zich mee. Het betreft een stijging van € 810 per peuterspeelzaallocatie (11). Dekking zal plaatsvinden uit rijksmiddelen (algemene uitkering), bestaande budgetten jeugdgezondheidszorg en/of doorberekening van kosten aan de betreffende instelling.					
	Extra kosten reguliere inspecties kinderopvang; uitgaven	-21.347	-21.347	-21.347	-21.347	1
668600	Extra kosten reguliere inspecties kinderopvang; dekking	21.347	21.347	21.347	21.347	1
	De extra kosten voor inspecties bedragen € 21.347. Het betreft 8 locaties kinderdagopvang, 13 locaties buitenschoolse opvang en 11 locaties peuterspeelzalen. Dekking zal plaatsvinden uit rijksmiddelen (algemene uitkering), bestaande budgetten jeugdgezondheidszorg en/of doorberekening van kosten aan de betreffende instelling.					
	Programma 3 Zorg en opvang					
665505	Werkbudget WMO-adviesraad; uitgaven	-11.500	-11.500	-11.500	-11.500	3
669300	Werkbudget WMO-adviesraad; dekking	11.500	11.500	11.500	11.500	3
	De WMO-adviesraad is het belangenorgaan voor burgers en cliënten in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning. In de 'Richtlijnen WMO-adviesraad Epe 2008' is hiervoor een kostenvergoeding vastgesteld. Voor 2010 is een eenmalig een budget van € 11.500 beschikbaar. Na evaluatie wordt voor 2011 opnieuw de hoogte van het bedrag bekeken. Vooralsnog wordt een stelpost geraamd van € 11.500. Dekking vindt plaats binnen de bestaande middelen van de WMO.					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2011:				Programma
		2011	2012	2013	2014	
		€	€	€	€	
666004	Contactpunt ex-gedetineerden; uitgaven	0	-26.000	-26.000	-26.000	3
	Contactpunt ex-gedetineerden; dekking	0	26.000	26.000	26.000	3
	Het realiseren van een contactpunt voor de nazorg aan ex-gedetineerden is een gemeentelijke plicht (o.g.v. het bestuursakkoord Rijk-VNG). Voor de periode van 2009 t/m 2011 ontvangt Epe een regionale bijdrage van € 9.000 per jaar. Vanwege het verplichte karakter dient ook voor 2012 e.v. geld gereserveerd te worden. Vanuit het Rijk zijn geen compenserende middelen beschikbaar. Vanuit de regio moet dit (voor na 2012) nog afgewacht worden. Vooralsnog wordt op basis van 20 cliënten een stelpost van € 26.000 geraamd (stelpost). Omdat het wordt aangemerkt als collectieve voorziening WMO, vindt dekking plaats door verlaging van de uitgaven op individuele verstrekkingen.					
	Programma 4 Leefbaar en veilig					
	Opleidingen Brandweerpersoneel	-23.000	p.m.	p.m.	p.m.	4
	In 2010 is de wet veiligheidsregio's van kracht geworden. In aansluiting daarop wordt het besluit personeel veiligheidsregio's van kracht. Door nieuwe functie-eisen zullen de kosten voor opleidingen naar verwachting toenemen. Daarnaast moeten vrijwilligers worden opgeleid voor een nieuwe functie door verloop in de huidige bezetting. Voor 2011 is hiervoor een raming opgenomen. De noodzaak voor 2012 en verder wordt betrokken in het onderzoek basis brandweezorg. Hiervoor is een p.m.-raming opgenomen.					
	Ontwikkelingsvisie wijk- en buurtgericht werken	-15.000	0	0	0	4
	Een visie en werkwijze wordt ontwikkeld op welke wijze de betrokkenheid van burgers bij hun eigen woon- en leefomgeving kan worden vergroot in samenwerking met professionele organisaties, waaronder ook de gemeente Epe. Dit deels in eigen beheer, deels uitbesteding v.w.b. specifieke deskundigheid en ervaring.					
	Programma 5 Ruimte en wonen					
	Aanvulling reserve bouwgrondexploitatie	-2.483.000	-656.000	-531.000	-495.000	11
	Aanvulling reserve bouwgrondexploitatie; dekking	2.483.000	656.000	531.000	495.000	11
	Door de veranderende situatie in de grondexploitatie zijn de risico's van bouwgrondexploitatie toegenomen. Om de noodzakelijke hoogte van de reserve bouwgrondexploitatie te bepalen is voor de verschillende (lopende en nog niet in exploitatie genomen) complexen het risicobedrag ingeschat. Hieruit blijkt dat de huidige stand van de reserve (ter afdekking van de risico's) niet voldoende is. Rekening houdend met verwachte eindsaldi van lopende complexen (nadelig € 2.325.000), is er een tekort in de reserve aanwezig van € 3.795.000. Vanuit de Algemene reserve en de reserve extra afschrijving IMN wordt de reserve Bouwgrondexploitatie in de komende 4 jaren aangevuld.					
680002	Actualiseren Woonvisie	-40.000	0	0	0	5
	Betreft het actualiseren van de woonvisie voor de periode tot 2019, inclusief bepalen minimaal aanbod aan voorzieningen per kern (betreft een uitbesteding). De Woonvisie wordt bijgesteld tot een integrale visie op wonen, zorg en welzijn.					

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2011:				Programma
		2011	2012	2013	2014	
		€	€	€	€	
681602	Starterslening: rentelasten op leningen m.i.v. 2011	-11.250	-22.500	-33.750	-45.000	5
681602	Starterslening: (rente) inkomsten verstrekte leningen tot 2010	8.438	16.875	42.188	50.625	5
681602	Starterslening: (rente) inkomsten leningen m.i.v. 2011	0	0	0	8.438	5
	De Starterslening gemeente Epe maakt in veel gevallen een koopwoning voor starters bereikbaar. Tot nu toe is € 1.250.000 gestort in een revolverend fonds bij SVn. Vanaf 2011 (na 3 jaar hertoetsing inkomen) vloeien de eerste gelden weer terug in het fonds. Vooralsnog wordt er van uitgegaan dat voor 75% van de leningen rente en aflossing wordt betaald na de eerste inkomstenstoets. Tot voor kort financierde het Rijk 50%. Nu komt de starterslening voor 100% voor rekening van de gemeente. Voor de leningen die verstrekt worden met ingang van 2011 is uitgegaan van maximaal 250.000 euro per jaar. Hiervoor zijn de rentelasten opgenomen (cumulatief). De rentebaten over de m.i.v. 2011 verstrekte leningen zijn in 2014 opgenomen met het uitgangspunt dat voor 75% van de aangepane leningen rente en aflossing wordt betaald.					
	Bestemmingsplan Centrum Epe	-30.000	-20.000	-10.000	0	5
	Op grond van de Wet ruimtelijke ordening moet voor 1 juli 2013 voor het centrum van Epe een bestemmingsplan (incl. exploitatieplan) zijn vastgesteld. Gebeurt dit niet, dan vervalt het recht om leges te heffen. De periode van actualisatie start in 2011 en heeft een doorlooptijd tot en met 2013.					
	Bestemmingsplan Centrum Vaassen	-30.000	-20.000	-10.000	0	5
	Op grond van de Wet ruimtelijke ordening moet voor 1 juli 2013 voor het centrum van Vaassen een bestemmingsplan (incl. exploitatieplan) zijn vastgesteld. Gebeurt dit niet, dan vervalt het recht om leges te heffen. De periode van actualisatie start in 2011 en heeft een doorlooptijd tot en met 2013.					
	Programma 6 Epe op orde					
	GVVP (2009 - 2016): Fietstotaalplan Epe;	0	0	0	0	6
	Het opstellen van een fietstotaalplan vindt plaats door de eigen organisatie. Hierin worden o.a. opgenomen een inventarisatie (onderhoudstaat) van het huidige fietspadennetwerk (incl. RGV), onderzoek naar ontbrekende schakels, categorisering fietspadennetwerk, beleid inrichting fietspaden per categorie en mogelijkheden recreatieve voorzieningen langs fietsnetwerk. Hieruit voortvloeiende uitgaven voor recreatieve voorzieningen worden bekostigd uit een verhoging van de toeristenbelasting.					
	GVVP (2009 - 2016): Evaluatie wijkverkeersplannen	0	0	0	0	6
	In het kader van het wijk- en buurtgericht werken evalueren (in eigen beheer) van meerdere wijkverkeersplannen uit het GVVP die in het verleden in uitvoering zijn gebracht. De uitgaven omvatten naast de uitvoering van de evaluatie (in samenspraak met burgers) ook eventueel kleinschalige verkeerskundige aanpassingen a.g.v. de evaluatie. De hieruit voortvloeiende uitgaven worden gedekt uit de beschikbare middelen voor projecten 'Duurzaam Veilig'. Uitvoering van de evaluatie vindt plaats als onderdeel van het proces "realisatie wijk- en buurtgericht werken", zoals opgenomen in het coalitieprogramma 2010 – 2014.					

Kosten-plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2011:				Programma
		2011	2012	2013	2014	
		€	€	€	€	
	Programma 7 Duurzaamheid					
	Verstrekken geldlening ter stimulering van duurzaamheid; rentelasten	-48.645	-45.405	-42.165	-38.925	7
	Verstrekken geldlening ter stimulering van duurzaamheid; rentebaten Vanuit het speerpunt 'kansen voor duurzaamheid' in het collegeakkoord en het specifieke aandachtspunt 'de mogelijkheid om een lokaal fonds voor duurzaamheid te realiseren voor ondersteuning duurzame projecten', wordt (naar analogie van de Gemeente Deventer) samen met Olst-Wijhe, Raalte en Bronckhorst een zonnestroomproject opgezet. Scholen wordt een turn-key zonnestroominstallatie voor € 47.000 aangeboden. Over een termijn van 15 jaar bedragen de jaarlijkse kosten voor de school € 5.250 en de inkomsten (incl. subsidie op geproduceerde stroom) bedragen jaarlijks € 5.700. De investering kan door de school over een termijn van 15 jaar worden terugbetaald, met behulp van een subsidie van het rijk (SDE-regeling, 15 jaar, gebaseerd op de geproduceerde stroom). Dit project wordt waarschijnlijk regionaal (Stedendriehoek minus Deventer) opgepakt. De kennis en ervaring van Deventer c.s. wordt gebruikt. Om e.e.a. in werking te zetten is een revolving fund noodzakelijk. Uitgaande van 23 gebouwen gaat het om een bedrag van € 1.081.000. Wanneer het zonnestroom project is afgerond, zal het fonds worden ingezet voor andere revolving duurzaamheidsprojecten.	48.645	45.405	42.165	38.925	7
	Organiseren duurzaamheidsconferentie: uitgaven	-5.000	0	0	0	7
695402	Organiseren duurzaamheidsconferentie: dekking	5.000	0	0	0	11
	Betreft het organiseren van een lokale duurzaamheidsconferentie om te komen tot afspraken met de samenleving. Dekking vindt plaats uit de reserve Cofinanciering (90035).					
	Programma 8 Toezicht en handhaving					
	Permanente bewoning recreatiewoningen	-100.000	0	0	0	8
	In 2011 zijn middelen nodig voor de afhandeling van de projectmatige aanpak van permanente bewoning.					
	Programma 9 Bedrijvigheid					
695402	Reserve Cofinanciering (aanvulling)	-250.000	-250.000	-250.000	0	9
	Bij cofinanciering gaat het er om een gemeentelijke bijdrage te leveren aan projecten op diverse beleidsvelden, waarbij het een voorwaarde is dat Epe zelf een bijdrage levert om zodoende financiële ondersteuning te verkrijgen van andere overheden (uit Europese, rijks- en provinciale fondsen).					
	Totaal nieuw beleid deze mjb exclusief investeringen	-490.812	-295.625	-261.562	14.063	
	Nieuwe investeringen (zie MIP)	-47.154	-47.154	-47.154	-104.278	
	Totaal nieuw beleid deze meerjarenbegroting	-537.966	-342.779	-308.716	-90.215	

Bijlage 5 Dekkingsplan

Kosten- plaats	Onderwerp	Financiële consequenties t.o.v. budgetprognose 2009:				Programma
		2011	2012	2013	2014	
		€	€	€	€	
	Ombuigen: Uitgavenverlaging	763.000	1.120.000	1.460.000	1.800.000	11
	Op basis van het collegeakkoord wordt 60% van de korting op de algemene uitkering (€ 3 mln.) opgevangen door een ombuigingsoperatie. In 2011 wordt meer bezuinigd dan direct noodzakelijk is. Verwezen wordt naar bijlage 9.					
	Ombuigen: inkomstenverhoging	225.000	450.000	675.000	900.000	11
	Op basis van het collegeakkoord wordt 30% van de korting op de algemene uitkering (€ 3 mln) opgevangen door inkomstenverhoging. In 2011 wordt ingezet op een extra verhoging van de OZB. Verwezen wordt naar bijlage 9.					
	Ombuigen: financieel technische maatregelen	0	0	0	125.000	11
	Op basis van het collegeakkoord wordt 10% van de korting op de algemene uitkering opgevangen door financieel technische maatregelen. Dit wordt bereikt door extra afschrijving (€ 125.000) en het ramen van een teruggave van 50% van de behoedzaamheidsreserve binnen de algemene uitkering (€ 165.000). De algemene uitkering is verwerkt in de budgetprognose. Ten laste van de reserve extra afschrijving worden boekwaardes in één keer afgeschreven, waardoor structureel kapitaallasten vrijvallen.					
	Storting in reserve vervanging ICT	-225.000	-60.000	-75.000	-80.000	11
	Op basis van het financieel beleid van interne financiering worden (vervangings)investeringen ICT afgeschreven ten laste van de reserve ICT. Storting in de reserve ICT resulteert op termijn per saldo in lagere lasten.					
	Storting in voorziening Groot onderhoud gem. geb.	0	0	-320.000	0	11
	Op basis van het financieel beleid van interne financiering worden groot onderhoudsuitgaven niet geactiveerd maar gedekt uit de voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen. Een aanvullende storting in de voorziening resulteert per saldo op termijn in lagere lasten.					
	Vrijval surplus in 4 reserves	69.000	0	0	0	11
	Storting in reserve Extra afschrijving IMN	-389.000	-690.000	-240.000	0	11
	Storting in reserve Ombuigingsoperatie	-20.000	0	0	0	11
	Tijdelijke middelen en vrijval van reserves worden gestort in de reserve extra afschrijving met het doel toekomstige lasten te verlagen. Een bedrag van € 20.000 wordt gestort in de reserve Ombuigingsoperatie.					
	Toeristenbelasting	0	41.000	41.000	41.000	12
	Op basis van het collegeakkoord worden in de begroting geraamde stelposten voor toerisme/recreatie bekostigd uit verhoging van de toeristenbelasting.					
	Hondenbelasting	6.000	6.000	6.000	6.000	12
	De hondenbelasting wordt aangemerkt als doelbelasting. De kosten m.b.t. deze taak wordt voor 100% doorbelast in de heffing.					
	Totaal dekkingsmiddelen	429.000	867.000	1.547.000	2.792.000	

Bijlage 6 Meerjareninvesteringsplan – bestaande projecten

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvings-perc.	BASIS INV. BEDRAG 2011 (excl. btw)	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2011	2012	2013	2014	

DEEL 1: BESTAANDE PROJECTEN (projecten die ook waren opgenomen in het vorige investeringsplan)												
Integraal Huisvestingsplan onderwijsvoorzieningen 2009-2012 * IHP: St. Bernardus - mindervaliden toilet leerlingen * IHP: Onderhoud algemeen - noodoverstort valbeveiliging 2011 - noodoverstort valbeveiliging 2012 * IHP: gymzaal Burgerenk - renovatie inclusief wijkgebouw 2012 - renovatie inclusief wijkgebouw 2013 * IHP: gymzaal Haverkamp - renovatie 2013 Trainingsverlichting sportpark Egelbeek V.v. KCVO heeft op het eigen sportcomplex De Egelbeek rond het trainingsveld nieuwe verlichting geplaatst. De kosten bedragen € 30.000. In de gemeentebegroting is voor 2013 een investeringsbijdrage opgenomen ter grootte van maximaal 2/3 van de noodzakelijke kosten.	2012	4,00%	€ 5.176	€ 5.176	€ 6.160	€ -		€ 524				1
	2011	4,00%	€ 84.034	€ 84.034	€ 100.000	€ -	€ 8.500					1
	2012	4,00%	€ 105.042	€ 105.042	€ 125.000	€ -		€ 10.625				1
	2012	4,00%	€ 283.361	€ 283.361	€ 337.200	€ -		€ 28.662				1
	2013	4,00%	€ 188.908	€ 188.908	€ 224.800	€ -				€ 19.108		1
	2013	4,00%	€ 336.134	€ 336.134	€ 399.999	€ -				€ 34.000		1
	2013	5,00%	€ 16.451	€ 16.451	€ 19.577	€ -				€ 1.860		2

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvings-perc.	BASIS INV. BEDRAG 2011 (excl. btw)	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2011	2012	2013	2014	
91010	Trainingsverlichting sportpark Kouwenaar (Vios) C.s.v. Vios heeft op het eigen sportcomplex De Kouwenaar rond het speel-/trainingsveld nieuwe verlichting geplaatst. De kosten bedragen € 35.000. In de gemeentebegroting is voor 2013 een investeringsbijdrage opgenomen ter grootte van maximaal 2/3 van de noodzakelijke kosten.	2013	5,00%	€ 19.266	€ 19.266	€ 22.927	€ -			€ 2.178		2
	Portofoons C2000 Betreft de standaard vervanging na 5 jaar van de portofoons C2000. Ten behoeve van een veilige en efficiënte inzet tijdens incidenten zijn goede communicatiemiddelen noodzakelijk. Dekking van de uitgaven vindt plaats uit de eenmalige middelen (reserve).	2011	20,00%	€ 51.200	€ 51.200	€ 60.928	€ -	€ -				4
	Vervanging pagers brandweer Betreft vervanging van de pagers, dekking vindt plaats uit de eenmalige middelen (reserve 91010).	2013	33,33%	€ 10.880	€ 10.880	€ 12.947	€ -			€ 4.116		4
	Brandweer, Command & Control System (CCS) Het CCS is een digitaal informatiesysteem voor de brandweer. Alle brandweervoertuigen zijn hier mee uitgerust. Met dit systeem kan de brandweer beschikken over actuele informatie en kan deze informatie gedeeld worden tijdens de incident bestrijding. Dit betreft de aanschaf van Mobile Data Terminals voor de 1e lijn brandweervoertuigen die zijn aangeschaft in 2010.	2014	25,00%	€ 50.000	€ 50.000	€ 59.500	€ -				€ 14.750	4

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvings-perc.	BASIS INV. BEDRAG 2011 (excl. btw)	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2011	2012	2013	2014	
623206	Herinrichting Dorpscentra Vaassen en Epe De structuurvisie centrum Vaassen is vastgesteld. De structuurvisie centrum Epe is voorzien in 2009. De uitwerking van beide structuurvisies vraagt om investeringen van met name private partijen in de komende jaren. Het versterken van de leefbaarheid in de centra betreft ook een gemeentelijk belang. Om een gemeentelijke bijdrage hierin mogelijk te maken, wordt een reserve hiervoor ingesteld. In 2010 en 2011 wordt een startkapitaal gevormd. Gemeentelijke bijdragen kunnen in één keer worden gedekt uit dit startkapitaal. Daarnaast is voor 2013 een aanvulling opgenomen waaruit investeringen of investeringsbijdragen kunnen worden bekostigd.	2011	4,00%	€ 100.000	€ 100.000	€ 119.000	€ -	€ -				5
		2013	4,00%	€ 985.625	€ 985.625	€ 1.172.894	€ -			€ 83.778		5
	Oplossen parkeerproblematiek in de diverse kernen Uit de nog vast te stellen nota parkeerbeleid blijkt dat er in diverse wijken sprake is van parkeerproblematiek. Voor het oplossen van deze problemen zijn middelen nodig.	2011	4,00%	€ 25.000	€ 25.000	€ 29.750	€ -	€ 2.125				6
		2012	4,00%	€ 25.000	€ 25.000	€ 29.750	€ -		€ 2.125			6
		2013	4,00%	€ 25.000	€ 25.000	€ 29.750	€ -			€ 2.125		6

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvings-perc.	BASIS INV. BEDRAG 2011 (excl. btw)	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2011	2012	2013	2014	
401260	ICT: Project beheer en beveiliging In het realisatieplan staat aangegeven dat "om de ambities in de e-dienstverlening te kunnen waarmaken is een goede beheersorganisatie van ICT onontbeerlijk. Zo moet onder meer de bedrijfszekerheid kunnen worden gegarandeerd voor de 24/7 beschikbaarheid van de e-dienstverlening. Door het verregaand digitaliseren van onder meer documenten wordt beveiliging van data, software en hardware steeds belangrijker. Hiervoor moet een (informatie)beveiligingsbeleid worden ontwikkeld." De verdere ontwikkeling van de dienstverlening richting de burger in termen van 7x24 beschikbaarheid van systemen heeft vergaande consequenties voor de inrichting van de ICT-Infrastructuur. Het project is onderdeel van het SLIM-traject. Dekking vindt plaats uit de eenmalige middelen (reserve ICT).	2011	30,00%	€ 150.000	€ 150.000	€ 178.500	€ -	€ -				11
691600	Vervanging bedrijfsmiddelen Openbare werken Voor de vervanging van van bedrijfsmiddelen is een vervangingsschema aanwezig. Op basis hiervan zou jaarlijks een gemiddeld bedrag van € 247.000 benodigd zijn voor vervanging. De ervaring in de afgelopen jaren leert dat met een lager bedrag kan worden volstaan. In de begroting is het jaarlijkse bedrag vastgesteld op € 210.000. De gemiddelde afschrijvingsduur bedraagt 9,1 jaar (afschrijving 11% p.j.). In het investeringsbedrag is een stelpost opgenomen van ongeveer € 9.500 voor de jaarlijkse revisie van bedrijfsmiddelen. De inruilwaarden van bedrijfsmiddelen worden bij feitelijke vervanging in enig jaar als bate in de begroting geraamd.	2011	11,00%	€ 210.000	€ 210.000	€ 249.900	€ -	€ 32.550				11
		2012	11,00%	€ 210.000	€ 210.000	€ 249.900	€ -		€ 32.550			11
		2013	11,00%	€ 210.000	€ 210.000	€ 249.900	€ -			€ 32.550		11
		2014	11,00%	€ 210.000	€ 210.000	€ 249.900	€ -				€ 32.550	11

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvings-perc.	BASIS INV. BEDRAG 2011 (excl. btw)	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2011	2012	2013	2014	
401260	ICT; vervanging hardware, software en netwerkcomponenten Betreft reguliere vervanging die noodzakelijk is met het oog op de continuïteit van de bedrijfsvoering, gebaseerd op een geactualiseerde planning. Ingaande 2010 is een reserve ICT-investeringen gevormd, waaruit de structurele lasten worden gedekt van de ICT-investeringen.	2011	25,00%	€ 143.315	€ 143.315	€ 170.545	€ -	€ -				11
		2012	25,00%	€ 105.939	€ 105.939	€ 126.067	€ -		€ -			11
		2013	25,00%	€ 7.841	€ 7.841	€ 9.331	€ -			€ -		11
		2014	25,00%	€ -	€ -	€ -	€ -				€ -	11
401304	Vervanging roterende archiefkasten DIV Betreft de vervanging van 2 roterende archiefkasten op de eenheid DIV. Er is uitgegaan van 2 kasten omdat door digitalisering geen 3 kasten meer nodig zijn. Er wordt nog onderzocht of investering daadwerkelijk plaats moet vinden of dat door verdergaande digitalisering geen archiefkasten in deze vorm nodig zijn.	2011	6,66%	€ 51.875	€ 51.875	€ 61.731	€ -	€ 5.789				11
	Totale kapitaal- en exploitatielasten per investeringsjaar							€ 48.964	€ 74.486	€ 179.715	€ 47.300	
	Totale kapitaal- en exploitatielasten bestaande projecten cumulatief							€ 48.964	€ 123.450	€ 303.165	€ 350.465	
								€ 815.424	€ 734.518	€ 1.800.105	€ 260.000	

Bijlage 7 Meerjareninvesteringsplan nieuwe projecten

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvingsperc.	BASIS INV. BEDRAG 2011 (excl. btw)	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatiekosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2011	2012	2013	2014	

DEEL 2: NIEUWE PROJECTEN

(projecten die niet zijn opgenomen in het vorige investeringsplan)

	Voorzieningen huisvesting Onderwijs											
	- Basisschool Mosterdzaadje te Gortel (plaatsing van semipermanente lokalen ter vervanging van de huidige huisvesting;	2011	6,67%	€ 287.647	€ 287.647	€ 342.300	€ -	€ 38.221				1
	- Gymlokaal Oene (eerste inrichting)	2011	6,67%	€ 67.227	€ 67.227	€ 80.000	€ -	€ 8.933				1
	Vervanging Brandweervoertuig 811 brandweer Oene	2014	6,67%	€ 317.000	€ 317.000	€ 377.230	€ -				€ 35.409	4
	Het huidige brandweervoertuig van brandweer Oene is aangeschaft in 1998. Het voertuig is in 2014 aan vervanging toe.											
	Brandweer, Command & Control System	2014	25,00%	€ 22.000	€ 22.000	€ 26.180	€ -				€ 6.490	4
	Het CCS is een digitaal informatiesysteem voor de brandweer. Alle brandweervoertuigen zijn hier mee uitgerust. Met dit systeem kan de brandweer beschikken over actuele informatie en kan deze informatie gedeeld worden tijdens de incident bestrijding. Dit betreft de aanschaf van Mobile Data Terminals voor de natuurbrandbestrijding voertuigen.											

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvingsperc.	BASIS INV. BEDRAG 2011 (excl. btw)	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatiekosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2011	2012	2013	2014	
	Aanschaf warmtebeeldcamera's brandweer Gelet op diverse ontvangen adviezen in de afgelopen jaren wordt overgegaan tot de aanschaf van 3 warmtebeeld camera's, om een veilige en effectieve inzet te kunnen uitvoeren in ondergrondse bouwwerken zoals parkeergarages/-kelders.	2014	25,00%	€ 30.000	€ 30.000	€ 35.700	€ -				€ 8.850	4
	GVVP (2009 - 2016): Verkeersmaatregelen ringweg Epe, Vaassenseweg en Emsterweg Vaassen Betreft diverse verkeersmaatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid. De uitgaven worden bekostigd uit de beschikbare middelen voor Duurzaam Veilig, door herprioritering binnen deze middelen. Uitvoering vindt gefaseerd plaats.	2011	4,00%	€ -	€ -	€ -	€ -					6
	GVVP (2009 - 2016): Verkeersmaatregelen Laan van Fasna In 2010 wordt een onderzoek uitgevoerd naar de geluidsbelasting op de gevels van de woningen langs het gedeelte Laan van Fasna, gelegen tussen de komgrens van Vaassen en de Eekterweg. Als blijkt dat de geluidsbelasting daadwerkelijk hoger ligt dan de wettelijk gestelde norm dan dienen ondersteunende maatregelen getroffen te worden om de geluidsbelasting te verlagen. Indien de noodzaak aanwezig is kan het college om een eerdere uitvoering worden gevraagd.	2014	4,00%	€ 75.000	€ 75.000	€ 89.250	€ -				€ 6.375	6

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvings-perc.	BASIS INV. BEDRAG 2011 (excl. btw)	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2011	2012	2013	2014	
	Recreatieve fietspaden											
	- reconstructie fietspad Gortelseweg (2011: € 95.625)	2011	4,00%	€ -	€ -	€ -	€ -					6
	- reconstructie fietspad Boshuisweg (2011: € 50.250)											
	- aanleg/reconstructie fietspad Woesterbergweg (2012: € 21.000)	2012	4,00%	€ -	€ -	€ -	€ -					6
	- aanleg fietspad Trambaanpad (Ledderweg) (2012: € 50.000)											
	In 2010 heeft de RGV het beheer en onderhoud van de recreatieve fietspaden overgedragen aan de gemeente. In 2010 worden de fietspaden geïnspecteerd en in het gemeentelijk beheerprogramma ondergebracht. In 2011 wordt een fietstotaalplan opgesteld ten behoeve van beheer en ontwikkeling van de recreatieve fietspaden. Het al lopende reconstructieprogramma wordt verder uitgevoerd, gericht op kwaliteitsverbetering en versterking toerisme en recreatie. De uitgaven voor de reconstructies en aanleg van nieuwe fietspaden worden - voor zover deze niet kunnen worden gedekt uit de middelen die van de RGV zijn ontvangen - bekostigd uit een verhoging van de toeristenbelasting. De financiële effecten hiervan worden betrokken in de opstelling van de volgende begroting.											

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvings-perc.	BASIS INV. BEDRAG 2011 (excl. btw)	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2011	2012	2013	2014	
	ICT investeringen	2011	25,00%	€ 220.000	€ 220.000	€ 261.800	€ -					11
	Betreft in 2011:	2013	25,00%	€ 200.000	€ 200.000	€ 238.000	€ -					11
	- vervanging van het Document Management System (DMS) (€ 200.000);											
	- centraliseren van de archieven (€ 20.000);											
	In 2013:											
	- vervanging van servers (i-series, € 200.000);											
	In 2014:	2014	25,00%	€ 335.000	€ 335.000	€ 398.650	€ -					11
	- ontwikkelen basisregistraties (nieuw) (€ 30.000)											
	- ontwikkelen digitale archivering (nieuw) (€ 30.000)											
	- ontwikkelen website (vervolg op 2013) (€ 30.000)											
	- ontw. geografische informatievoorziening (vervolg op 2013) (€ 30.000)											
	- vervangen backoffice: service, storage en netwerk (€ 200.000)											
	- vervangen security (€ 15.000)											
	Dekking vindt plaats uit de reserve ICT.											
	Totale kapitaal- en exploitatielasten nieuwe projecten							€ 47.154	€ -	€ -	€ 57.124	
	Totale kapitaal- en exploitatielasten nieuwe projecten cumulatief							€ 47.154	€ 47.154	€ 47.154	€ 104.278	
	Totale kapitaal- en exploitatielasten bestaande projecten cumulatief							€ 48.964	€ 123.450	€ 303.165	€ 350.465	
	TOTAAL LASTEN ONDERDEEL MIP A							€ 96.118	€ 170.604	€ 350.319	€ 454.743	
	TOTAAL INVESTERINGEN MIP A							€ 1.390.298	€ 734.518	€ 2.000.105	€ 1.039.000	

Bijlage 8 Meerjareninvesteringsplan – investeringen t.l.v. andere dekkingsmiddelen

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvings-perc.	BASIS INV. BEDRAG 2011 (excl. btw) Product-houder	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2011	2012	2013	2014	
BESTAANDE en NIEUWE PROJECTEN (projecten die niet zijn opgenomen in het vorige investeringsplan)												
674000	Opstellen Basis Rioleringsplan (BRP) / Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2011-2015 - reeds aanwezige dekking in MIP overloop De looptijd van het huidige GRP loopt in 2010 af. Voor het beheer en onderhoud van het rioolstelsel in de gemeente dient er een nieuw plan (BRP en GRP) opgesteld te worden voor de periode 2011-2015. De kapitaallasten worden gedekt door vrijval van een aantal geplande investeringen in voorgaande jaren, welke niet uitgevoerd behoeven te worden (MIP overloop). De lasten worden gedekt via de rioolrechten.	2011	20,00%	€ 65.000	€ 65.000	€ 77.350	€ -	€ 15.925				7
		2011	20,00%	€ 65.000-	€ 65.000-	€ 77.350-	€ -	€ 15.925-				7
674804	GRP 2007; vervanging riolering Op basis van ervaringen en inspecties wordt bepaald welke rioleringsstrengen vervangen dienen te worden. Er wordt uitgegaan van een vervanging van 50 m vrijvervalriolering per jaar. Op basis van de gestelde levensduur voor drukriolen en de aanlegjaren moet in de komende planperiode 10 kilometer drukriolering vervangen worden. Dekking van de uitgaven vindt plaats via de rioolrechten.	2011	2,50%	€ 50.760	€ 50.760	€ 60.404	€ -	€ 3.553				7
		2012	2,50%	€ 150.000	€ 150.000	€ 178.500	€ -		€ 10.500			7
		2013	2,50%	€ 124.569	€ 124.569	€ 148.237	€ -			€ 8.720		7
		2014	2,50%	€ 124.569	€ 124.569	€ 148.237	€ -				€ 8.720	7

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvingsperc.	BASIS INV. BEDRAG 2011 (excl. btw) Producthouder	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investeringsbedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatiekosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2011	2012	2013	2014	
674802	GRP 2007; drukpompunits Op basis van ervaring is een gemiddelde levensduur van 12 jaar realistisch voor de pompen van de drukpompunits. Op basis van de jaarlijkse inspectie- en onderhoudsronde wordt bepaald welke pompen daadwerkelijk aan vervanging toe zijn. Dekking van de uitgaven vindt plaats via de rioolrechten.	2011	8,33%	€ 304.682	€ 304.682	€ 362.572	€ -	€ 39.091				7
		2012	8,33%	€ 120.000	€ 120.000	€ 142.800	€ -		€ 15.396			7
		2013	8,33%	€ 100.000	€ 100.000	€ 119.000	€ -			€ 12.830		7
		2014	8,33%	€ 181.725	€ 181.725	€ 216.253	€ -				€ 23.315	7
674806	GRP 2007; pompgedeelte gemalen Op basis van ervaring is een gemiddelde levensduur van 15 jaar realistisch voor de pompen van de gemalen. Voor een tweetal gemalen geldt een levensduur van 10 jaar. Dekking van de uitgaven vindt plaats via de rioolrechten.	2011	6,67%	€ 26.192	€ 26.192	€ 31.168	€ -	€ 2.926				7
		2012	6,67%	€ 95.000	€ 95.000	€ 113.050	€ -		€ 10.612			7
		2013	6,67%	€ 39.980	€ 39.980	€ 47.576	€ -			€ 4.466		7
		2014	6,67%	€ 95.000	€ 95.000	€ 113.050	€ -				€ 10.612	7
674807	GRP 2007; afkoppelvoorzieningen Aan de overstorten op HEN-water wordt prioriteit gegeven door alle betrokken partijen. Vooralsnog wordt er van uit gegaan dat de werkzaamheden gereed zijn in 2015. Jaarlijks moet 5,5 ha worden afgekoppeld. Dekking van de uitgaven vindt plaats via de rioolrechten.	2011	2,50%	€ 949.212	€ 949.212	€ 1.129.562	€ -	€ 66.445				7
		2012	2,50%	€ 949.212	€ 949.212	€ 1.129.562	€ -		€ 66.445			7
		2013	2,50%	€ 949.212	€ 949.212	€ 1.129.562	€ -			€ 66.445		7
		2014	2,50%	€ 949.212	€ 949.212	€ 1.129.562	€ -				€ 66.445	7

nr.	Omschrijving	Jaar van uitvoering	Afschrijvings-perc.	BASIS INV. BEDRAG 2011 (excl. btw) Producthouder	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) excl. btw	Investerings-bedrag (incl. prijsstijging) incl. btw	Exploitatie kosten	Toename jaarlijkse lasten met ingang van:				Programma
								2011	2012	2013	2014	
	Bergbezinkbassin/extra afkoppelen; bouwkundig deel	2013	2,50%	€ 1.200.000	€ 1.200.000	€ 1.428.000	€ -			€ 84.000		7
	Bergbezinkbassin/extra afkoppelen; elektro-/mechanisch deel Recente berekeningen geven aan dat alleen afkoppelen van 5,5 ha verhard oppervlak per jaar niet voldoende is om de basisinspanning te bereiken. Aanvullende maatregelen zullen naar alle waarschijnlijkheid uitgevoerd moeten worden. Op voorhand wordt er rekening mee gehouden dat een aanvullende voorziening in de vorm van bergbezinkvoorzieningen noodzakelijk is om aan de verplichte basisinspanning te voldoen. Totale kosten hiervan zoals nu geraamd € 1.500.000. Dekking van de uitgaven vindt plaats via de rioolrechten. Totale kapitaal- en exploitatielasten nieuwe projecten Totale kapitaal- en exploitatielasten nieuwe projecten cumulatief Totale kapitaal- en exploitatielasten bestaande projecten cumulatief	2013	6,67%	€ 300.000	€ 300.000	€ 357.000	€ -			€ 33.500		7
								€ 112.014	€ 102.952	€ 209.960	€ 109.091	
								€ 112.014	€ 214.967	€ 424.927	€ 534.019	
								€ -	€ -	€ -	€ -	
	TOTAAL LASTEN ONDERDEEL MIP B							€ 112.014	€ 214.967	€ 424.927	€ 534.019	
	TOTAAL INVESTERINGEN MIP B							€ 1.330.846	€ 1.314.212	€ 2.713.761	€ 1.350.506	

Bijlage 9 Ombuigingen

9.1 Ombuigingen 2011

Van de totale ombuigingstaakstelling van € 1.800.000 (60% van € 3.000.000) voor de planperiode 2011-2014, wordt in het jaar 2011 een bedrag ingevuld van totaal € 763.000. Dit bedrag is als volgt samengesteld:

- *Inrichting openbare ruimte € 391.000*
Door een totaal pakket aan maatregelen zullen kostenbesparingen en bezuinigingen gerealiseerd worden tot een totaal bedrag van € 391.000. Ombuigingsmaatregelen zullen getroffen worden op de gebieden van onderhoud openbaar groen, recreatieve voorzieningen, wegen, speelvoorzieningen, straatvegen e.d.
- *Organisatie € 175.000*
Deze taakstelling zal ingevuld worden door verlaging van de budgetten voor interne representatie, externe representatie, bijkomende personeelskosten, uitvoeringskosten, formatie/salariskosten en efficiënter inkopen.
- *Bestuurskosten € 158.000*
De taakstelling op dit gebied wordt ingevuld door een structurele verlaging van het aantal wethouders van 4 naar 3, een halvering van het budget van de rekenkamer en verlaging van het uitvoeringsbudget van de raad.
- *Overige maatregelen € 39.000*
Betreft maatregelen op het gebied van verhoging fiscale boetes, bestuurlijke strafbeschikking, betaalde postzegelplannen, trouwleges en verlaging budget integraal veiligheidsbeleid.

Een specificatie en nadere uitwerking van de hiervoor genoemde maatregelen zijn opgenomen in het raadsdossier. De in het raadsdossier opgenomen uitwerking van de afzonderlijke ombuigingsopties zullen geclusterd worden en voorzien worden van één integraal uitvoeringsplan per cluster.

9.2 Ombuigingen 2012 en volgende jaren

Conform het collegeakkoord dient van de totaal geraamde bezuiniging van € 3.000.000 een bedrag van € 1.800.000 (= 60%) gerealiseerd te worden via ombuigingen in de planperiode 2011-2014. In onderdeel 9.1. zijn de maatregelen voor 2011 beschreven.

Voor het invullen van de resterende taakstelling voor de jaren vanaf 2012 is hierna in grote lijnen aangegeven welke opties daarvoor aanwezig zijn.

In het overzicht is uitgegaan van de pijlerindeling van de begroting: sociaal, ruimte, economie en bestuur.

9.2.1 Sociaal

(indeling volgens thema's Sociale Agenda)

Leefbaar (€ 590.000)

- Beperken en/of afbouwen subsidies en/of financiële bijdragen voor activiteiten/producten op onder meer de terreinen welzijn, sport, cultuur, veiligheid en accommodaties.
- Kostenbesparingen door onder meer overdracht onderhoud en beheer sportvelden aan verenigingen, privatisering sportaccommodaties.

Ondersteuning/zorg (€ 440.000)

- Beperken subsidies en financiële bijdragen van onder meer maatschappelijk werk, gezondheidspakketten GGD, collectief vervoer.
- Kostenbesparing door effectievere inzet van voorzieningen WMO (wonen), leerlingenvervoer.
- Beperken projecten voor onderwijsachterstanden en beperken onderhoud en investeringen onderwijshuisvesting.

9.2.2 Ruimte

- *Monumenten (€ 40.000)*
beperken en/of afbouwen financiële bijdragen voor cofinanciering, onderhoud en vergunningen.
- *Openbare ruimte (€ 100.000)*
kostenverlaging beheer en onderhoud, bijvoorbeeld gladheidbestrijding, openbare verlichting, verkeersmaatregelen/-borden/-educatie.

9.2.3 Economie

- *Recreatie en toerisme (€ 30.000)*
beperken subsidie Veluwe Bureau voor Toerisme, verzelfstandigen Hertenkamp / konijnenheuvel.
- *Arbeidsparticipatie/sociale zaken (€ 100.000)*
versoeren bijzondere bijstand, uitstroom/re-integratie naar gesubsidieerde activiteiten.

9.2.4 Bestuur

- *Bestuur (€ 55.000)*
verlagen bijdrage Regio Stedendriehoek, afschaffen gemeentegids, perceptiekosten belastingen.
- *Bedrijfsvoering (€ 300.000)*
beperken ambtelijke capaciteit door vermindering taken/producten en andere werkwijze (onder meer beleid, communicatie, openbare ruimte en toezicht/handhaving)

De ambtelijke opties zijn opgenomen in het raadsdossier. Deze ambtelijke opties zullen in onderlinge samenhang en met betrokkenen verder uitgewerkt worden voor bestuurlijke besluitvorming in het voorjaar 2011.

9.3 Ombuigingen – inkomstenverhogingen 2012 en volgende jaren

Naast een kostenbesparende taakstelling dient overeenkomstig het collegeakkoord 30% van de benodigde € 3.000.000 gevonden te worden in de inkomstensfeer. De inkomstenmaatregelen voor het jaar 2011 zijn verwerkt in onderdeel 9.1. van deze bijlage. Voor de jaren 2012 en verder is hieronder in grote lijnen aangegeven welke opties aanwezig zijn.

- *Verhogen belastingtarieven (€ 430.000)*
Bijvoorbeeld 10% reële tariefsverhoging levert € 430.000 op. Van deze verhoging zijn de honden- en toeristenbelasting uitgezonderd.
- *Toepassen profijtbeginzel (€ 170.000)*
Betreft onder meer het (kostendekkend) laten betalen voor dienstverlening en gebruik van gemeenteground, invoeren eigen bijdrages.
- *Verruimen marktprincipe (€ 20.000)*
Voorbeelden zijn het vermarkten van reclame-uitingen in de openbare ruimte, verhogen huur/pacht, verruimen exploitatiemogelijkheden Ossenstal, productiebos.
- *Overig (p.m.)*
Kostenbesparing door afschaffen hondenbelasting, sneller invorderen huren en nieuwe subsidies onderzoeken.

De bedragen die eraan gekoppeld zijn, zijn indicatief. De ambtelijke opties zijn opgenomen in het raadsdossier.

Bijlage 10 Bijlage bij Paragraaf 2 Weerstandsvermogen

In deze bijlage worden verder uitgewerkt:

- de onderdelen van de weerstandscapaciteit
- de beschrijving van de risico's.

Onderdelen van de weerstandscapaciteit

Reserves

Bij de reserves moet onderscheid worden gemaakt tussen de algemene reserve, de bestemmingsreserves en stille reserves.

De *algemene reserve* is een zogenaamde 'vrije reserve'; er is geen specifieke bestemming aan gegeven en besteding van de reserve heeft geen invloed op de exploitatie.

De algemene reserve dient als buffer voor het opvangen van risico's en onvoorziene, niet uitstelbare grote uitgaven en eventuele tekorten bij de jaarrekening. Het is een algemene risicoreserve. De minimale omvang is bepaald op € 2 mln. (nota reserves en voorzieningen). De huidige stand van de algemene reserve is € 2 mln.

Voor de *bestemmingsreserves* heeft de raad per reserve een specifiek doel vastgesteld. Alleen de raad is bevoegd om de bestemming te wijzigen en onttrekkingen te autoriseren. Toevoegingen en onttrekkingen worden via de vaststelling van de programmabegroting dan wel via een afzonderlijk raadsbesluit vastgesteld. Aangezien de bestemmingsreserves over het algemeen al geormerkt zijn door de raad, worden de bestemmingsreserves vooralsnog buiten de bepaling van de weerstandscapaciteit gehouden.

De *stille reserves* hebben betrekking op activa die op de balans (boekwaarde) lager zijn gewaardeerd dan de marktwaarde én op korte termijn verkoopbaar zijn. In Epe gaat het dan om het eigendom van enkele woningen en gemeentelijke gebouwen en het aandelenbezit van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en in Vitens.

Verder heeft de gemeente, vaak van oudsher, gronden in haar bezit die niet bestemd zijn voor grondexploitatie maar in erfpacht zijn uitgegeven. Deze gronden kennen geen of slechts een geringe boekwaarde en een eventuele verkoop zal belangrijk meer opleveren. Ook ontstaan stille reserves door netto activeren (= hierbij wordt bij het activeren van de uitgaven een bijdrage van een derde verminderd op het totale investeringsbedrag), door eenmalige extra afschrijvingen en door het toepassen van het ideaalcomplex (= jaarlijks terugkerende investeringen van gelijke omvang die ten laste komen van de exploitatie): hierdoor komen activa niet volledig (tegen de werkelijke waarde) op de balans terecht.

Uit bovenstaande blijkt dat het zeer lastig is om de stille reserves te kwantificeren. Dit komt vooral door het feit dat veel gemeentelijke bezittingen niet of nauwelijks verhandelbaar zijn en als dit al wel het geval is dan is het heel lastig om hier een juiste waarde voor vast te stellen. Om deze reden worden de stille reserves vooralsnog niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

Onbenutte belastingcapaciteit

Onder de onbenutte belastingcapaciteit verstaan we de beschikbare ruimte in de tarieven van de onroerende zaakbelasting (OZB). Anders gezegd: de mogelijkheden om de OZB tarieven te verhogen. Voor de berekening is als uitgangspunt genomen de door Epe gehanteerde tarieven vergeleken met de door het rijk gehanteerde artikel 12 norm. Op basis hiervan ontstaat voor de gemeente Epe het volgende beeld:

	OZB Epe 2011		Artikel 12 norm 2011	
	Tarief	Begrote opbrengst	Tarief	Maximale opbrengst
Woningeigenaren	0,0716%	3.140.404	0,1201%	5.267.632
Niet-woning gebruikers	0,0851%	422.158	0,1201%	595.783
Niet-woning eigenaren	0,1063%	594.379	0,1201%	671.542
<i>Totale opbrengst</i>		<i>4.156.941</i>		<i>6.534.957</i>
Onbenutte capaciteit 2011				2.378.016

In bovenstaande berekening is gerekend met de tarieven op basis van de WOZ-waarden van 1 januari 2009.

Uitkomst budgetprognose: begrotingsruimte

De begrotingsruimte geeft aan in welke mate er financiële ruimte ontstaat in de begroting, uitgaande van ongewijzigd beleid, maar wel rekening houdend met autonome ontwikkelingen. Dit komt tot uitdrukking in de 'budgetprognose'.

Budgetprognose	2010	2011	2012	2013
uitkomst van de begroting o.b.v. bestaand beleid	€ 185.250	- € 379.380	- € 892.611	- € 2.349.121

Onvoorzien

In de begroting is een post opgenomen voor onvoorziene uitgaven. In de begroting 2011 betreft het een bedrag van € 69.600 (structureel).

Beschrijving van de risico's

Financiële risico's

Renteontwikkeling

In de begroting is gerekend met een rentepercentage voor langlopende geldleningen van 4,5% en 2% voor kortlopende geldleningen (zie Paragraaf Financiering). Aangezien de werkelijke rente op het moment van aangaan van lang en/of kortlopende leningen hoger *kan* zijn dan in de begroting aangenomen bestaat er een renterisico. Dit risico valt uiteen een risicodeel ten aanzien van het financieringstekort en een deel ten aanzien van de herfinanciering van langlopende leningen. Deze zijn als volgt te becijferen:

Financieringstekort / ~ behoefte <i>in euro</i>	2011	
	Subtotaal	Totaal
Boekwaarde Vaste Activa		51.196.000
Reserves en Voorzieningen	37.091.000	
Overige aanwezige vaste financieringsmiddelen	7.579.000	
Totaal aanwezige vaste financieringsmiddelen		44.670.000
Financieringstekort / ~ behoefte		6.526.000
<i>Renterisico financieringstekort bij 0,5% rentestijging</i>	32.630	

Herfinanciering langlopende schulden		
Jaarlijkse aflossing	€ 922.000	
Renterisico herfinanciering	4.610	bij 0,5% rentestijging

Echter op basis van de renteprognose van DNB worden in 2011 geen rentepercentages verwacht die hoger liggen dan nu verwerkt in de begroting. Het risico wordt derhalve ingeschat op nihil.

Algemene uitkering

In het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen van 1 april 2009 hebben het Rijk en gemeenten de afspraak gemaakt dat de normeringsystematiek, die uitgaat van het principe "samen de trap op, samen de trap af" tot en met 2011 buitenwerking is gesteld. In plaats daarvan is het Rijk voor de jaren 2009, 2010 en 2011 met gemeenten een reeks van nominale uitkeringen voor het gemeentefonds overeengekomen. Op deze wijze wordt zekerheid geboden over de hoogte van de algemene uitkering. Het enige risico dat de gemeente Epe loopt op de raming van de algemene uitkering is dat de geraamde eenheden van de verdeelmaatstaven van de algemene uitkering afwijken van de werkelijkheid.

Na 2011 zal de normeringsystematiek waarschijnlijk weer worden ingevoerd en zal de behoedzaamheidsreserve weer worden ingesteld. Dit houdt in dat een deel van de algemene uitkering wordt ingehouden en aan het einde van het jaar wordt bekeken op welk deel de gemeenten alsnog recht hebben.

De gemeente Epe heeft, in tegenstelling tot de jaren daarvoor, in de meerjarenbegroting met ingang van 2012 op begrotingsbasis 50% van de uitkering van de behoedzaamheidsreserve geraamd. Dit vormt een risico in de begroting voor een bedrag van € 165.000.

Alhoewel de junicirculaire 2010 nog niets concreets meldt over het accres vanaf 2012 zullen de gevolgen die voortvloeien uit de recessie aanzienlijke financiële consequenties hebben voor de gemeente. Vooralsnog wordt uitgegaan van een landelijke bezuiniging van 1,8 miljard in de jaren 2012 t/m 2015. Omgerekend komt dit voor Epe neer op:

2012:	€ 738.000
2013:	€ 1.478.000
2014:	€ 2.216.000
2015:	€ 2.956.000

De hoogte van de landelijke bezuinigingen is gebaseerd op adviezen van de Haute Equipe en de VNG. Informatie over de accressen vanaf 2012 komt pas beschikbaar na het afsluiten van het nieuwe regeerakkoord.

Kwijtschelding riool- en afvalstoffenheffing.

Bij de Wet werk en bijstand is een forse toename waargenomen in het aantal cliënten. Dit heeft er vooralsnog niet toe geleid dat er meer kwijtschelding is verleend. Op dit moment is de gemeente bezig met een traject waarin gekeken wordt hoe mensen meer bewust gemaakt kunnen worden van de mogelijkheden van inkomensondersteuning. Dat, samen met meer WWB-ers, kan er toe leiden dat er meer kwijtschelding moet worden verleend dan nu is voorzien. Een inschatting daarvan is nu evenwel moeilijk te maken maar we gaan uit van een risico van € 7.000. Dit zou een eenmalige tegenvaller zijn. In een volgend begrotingsjaar steunen wij op ervaringscijfers van het voorgaande jaar en wordt de hogere kwijtschelding in de tarieven verdisconteerd.

Juridische risico's

De gemeente loopt juridische risico's, omdat veel primaire processen binnen de gemeente van juridische aard zijn en bij het onrechtmatig handelen van de gemeente kan een schadeclaim worden ingediend.

Binnen het kader van de juridische kwaliteitszorg en de interne controle worden instrumenten ontwikkeld die voor medewerkers van belang zijn bij het onderkennen van juridische risico's. Vorig jaar werd gesignaleerd dat de ontwikkeling van de juridische kwaliteitszorg stagneerde. Wij gaan er vanuit dat door het nemen van enkele organisatorische maatregelen die ontwikkeling in 2011 weer kan worden opgepakt.

Op 1 oktober 2009 is de "Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen" in werking getreden. De achtergrond van deze wet, die inmiddels in de Algemene Wet Bestuursrecht is geïmplementeerd, is om overheden te dwingen zich evenals burgers aan termijnen te houden. Dat verplicht de gemeente om de werkprocessen op orde te hebben om op die manier de risico's van termijnoverschrijding te beperken en zo het betalen van dwangsommen te voorkomen.

Medio 2010 is conservatoir beslag gelegd op enkele terreinen van de gemeente ter zekerheidstelling van een ingediende financiële claim.

Voornamelijk de intensivering van de handhaving zal naar verwachting ook in 2011 een stijging van het aantal administratieve (hoger) beroeps procedures (en daarmee samenhangende kosten) te zien geven. Vooralsnog wordt dit risico, mede in het licht van de verhoging van de begroting van juridische kosten in 2010 met € 10.000, laag ingeschat op € 5.000.

Planschadeclaims

Een aantal personen / bedrijven heeft verzoeken tot planschade op grond van artikel 49 Wro / thans artikel 6.1 Wro ingediend. De stand van zaken per 1 juli 2010 wordt, inclusief verzoeken uit voorgaande jaren, in het volgende overzicht weergegeven:

	2010	2009	2008	2007	2006
In behandeling op 1 januari	11	7	3	10	12
Bijgekomen in jaar (+)	7	11	13	4	-
Toegekend in jaar (-)	2	2	2	5	1
Afgewezen in jaar (-)	5	5	7	6	1
In behandeling 01-07-2010(=)	11	11	7	3	10
Uitkering in € (excl. rentevergoeding)	12.500	27.500	15.500	-	12.500
Bezwaar/Beroep	2	1	1	2	0
Bezwaar/Beroep gegrond				-	nvt

De uitkeringen in 2010 zullen naar verwachting aanzienlijk hoger zijn dan voorgaande jaren. Mede op basis daarvan wordt het risico ingeschat op € 50.000.

Grondexploitatie

Zie hiervoor de separate paragraaf 7 Grondbeleid.

Bodemsaneringen

Momenteel worden op drie locaties in de gemeente Epe provinciale bodemsaneringen uitgevoerd, te weten aan de Koninginneweg in Vaassen, de Julianalaan in Vaassen en de Achterste Molenweg in Epe. Voor deze projecten zijn middelen gereserveerd en uit de laatste berekeningen blijkt dat deze voldoende zijn om de gehele sanering van deze projecten te bekostigen.

In 2009 is de 1^e fase van de sanering van de bodemverontreiniging aan de Veldeksterweg/Koekoeksweg in Vaassen uitgevoerd. De kosten hiervoor zijn gedekt uit in de begroting opgenomen financiële middelen en voor de sanering toegezegde provinciale subsidies. Het is de verwachting dat onder (een deel van) de bestaande bebouwing ook nog verontreiniging aanwezig is. Wanneer dat door onderzoek wordt bevestigd moet er aanvullend worden gesaneerd.

Hiervoor zijn middelen in het huidige krediet beschikbaar. Doordat de mate van vervuiling onzeker is bestaat er een risico ten aanzien van de benodigde financiële middelen. Dit risico wordt ingeschat op € 100.000.

Op basis van een uitgevoerde archiefinventarisatie is een lijst opgesteld met (een groot aantal) potentieel, voor bodemverontreiniging, verdachte locaties binnen de gemeentegrenzen. De provincie is momenteel bezig om te bepalen of op deze locaties daadwerkelijk verontreiniging te verwachten is en wat de mogelijke ernst ervan is. De ervaring leert dat op het overgrote deel van de verdachte locaties geen verontreiniging geconstateerd wordt.

De kosten van bodemsanering komen in eerste instantie ten laste van de eigenaar van de grond of de veroorzaker van de vervuiling. De gemeente en provincie komen pas in beeld in geval van verontreinigingen en calamiteiten waarbij de kosten niet op een ander te verhalen zijn.

Toekomstige financiële risico's die de gemeente loopt liggen dus op het terrein van verontreinigde gronden in eigendom van de gemeente en (gedeeltelijk) bij verontreiniging met onbekende veroorzaker. Op het moment dat een bodemsanering ten laste van de gemeente komt wordt altijd gekeken naar eventueel te ontvangen bijdragen van derden in de kosten.

Op basis van het voorgaande wordt de kans op nieuwe onverwachte bodemsaneringen ten laste van de gemeente laag ingeschat en daarmee het financiële risico voor de komende jaren op nihil geschat.

Landbouw Ontwikkelingsgebied (LOG) Beemte Vaassen.

De gemeente geeft uitvoering aan de planvorming "Landbouwonwikkelingsgebied (LOG) Beemte Vaassen". De kosten die hiermee gemoeid zijn zullen naar verwachting gedekt worden door de Provincie Gelderland en te verwachten exploitatiebijdragen.

Hierin zit een aantal risico's. Er is nog geen definitieve overeenkomst met de Provincie over de te ontvangen bijdrage. Daarnaast is er onzekerheid over de definitieve plaatsing van "inplaatsers" en/of het aantal bedrijven dat gaat uitbreiden. Verder is de kans aanwezig dat de werkelijke voorbereidingskosten hoger zijn dan het bedrag dat volgens de Regeling plankosten exploitatieplan kan worden verhaald. Met ingang van 1 oktober 2010 is een nieuwe regeling in werking die regels aangeeft omtrent de hoogte en begrenzing van enkele kostensoorten van grondexploitatie.

Al deze risico's zullen worden ondervangen door met de provincie afspraken te maken. Uitgangspunt is dat de risico's bij provincie worden gelegd. Er is een bestuursovereenkomst in voorbereiding die de rechten en plichten vastlegt tussen provincie enerzijds en de betrokken gemeenten (Apeldoorn en Epe) anderzijds. Totdat er definitieve overeenstemming is met de Provincie wordt het risico voor de gemeente ingeschat op 161.000 euro.

Verbonden partijen

Zie hiervoor de separate paragraaf 6 Verbonden Partijen.

Wet Werk en Bijstand (WWB)

Sinds de invoering van de WWB op 1 januari 2004 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de WWB. Hiertoe ontvangt de gemeente van de rijksoverheid een budget dat jaarlijks in september van het lopende jaar definitief wordt vastgesteld.

Bij de WWB is een tweetal geldstromen te onderscheiden:

- a. WWB Inkomendeel (I-deel): hieruit worden de uitkeringen betaald.
- b. Participatiebudget: hieruit worden o.a. de re-integratie activiteiten (W-deel) betaald.

Op beide budgetten is een opneemde financiering van toepassing. Dit houdt in dat gemeenten eventuele tekorten op die budgetten zelf dienen aan te vullen. Mochten er overschotten zijn ontstaan in enig jaar dan vloeien die, voor zover ze het I-deel betreffen, in de algemene middelen van de gemeente. Bij het W-deel, binnen het participatiebudget, wordt het niet volledig besteedde deel van het budget teruggevorderd van de gemeente door de rijksoverheid.

Het opneemde karakter van de financiering van de WWB houdt een risico voor de gemeente in. Dat risico wordt vergroot door de economische crisis. Voor de afdekking van het risico in het I-deel van de WWB is dan ook een reserve gevormd. De inschatting is dat deze reserve voldoende middelen bevat om de gevolgen van de economische crisis tot en met 2014 op te vangen.

Voor het W-deel heeft de gemeente de mogelijkheid om te variëren met beleidsinspanningen tussen de jaren. De op de balans van de gemeente gevormde middelen (in de VOB: W-deel WWB) vormen hiervoor een afdoende financiële dekking.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

Sinds 1 januari 2007 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de WMO. De WMO vervangt enkele andere wetten waaronder de Welzijnswet, de Wet voorzieningen gehandicapten (WVG) en een deel van de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ). De WMO is een brede wet met 9 prestatievelden, uiteenlopend van het thema leefbaarheid op wijk- en buurtniveau tot specifieke zorgvragen op individueel niveau. Doel is dat mensen langer in de eigen vertrouwde woonomgeving kunnen blijven wonen en volwaardig in de samenleving kunnen blijven participeren, ook mensen die langdurig zorgafhankelijk zijn. Met de WMO zijn gemeenten (financieel) verantwoordelijk gesteld voor de welzijns- en zorgvoorzieningen voor kwetsbare burgers welke buiten de verantwoordelijkheid van de AWBZ vallen. De meest omvangrijke taak is de hulp bij het huishouden. De gemeente ontvangt een budget om de wet uit te voeren. Blijkt echter dat de gemeente meer uitgaven heeft dan het ontvangen budget, dan komen de meerkosten voor rekening van de gemeente. Er is sprake van een open eind financiering (vangnetregeling). Inperking van de risico's wordt gedaan door keuzes te maken ten aanzien van onder andere: de hoogte en inzet van eigen bijdragen van burgers, kwaliteit van dienstverlening en de eisen aan aanbieders van huishoudelijke verzorging. Verder is voor de egalisatie van uitgaven en inkomsten WMO een reserve gevormd.

In voorgaande jaren hebben zich geen tekorten voorgedaan. Ook voor 2010 is de verwachting een positief resultaat. Dit ondanks toegenomen kosten in de hulp bij het huishouden (aanbestedingen hebben geleid tot nieuwe contracten). Vanaf 2011 is er kans dat het budget onder spanning komt te staan. Dit heeft te maken met een afname van de rijksinkomsten en een toename van het aantal te bedienen doelgroepen als gevolg van de overname van Rijkstaken. Voor de uitvoering van de WMO taken is een reserve gevormd die voldoende middelen bevat voor eventuele tegenvallers in de komende jaren.

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer wordt uitgevoerd op basis van een opneinde regeling. Dit houdt in dat het door de gemeente aan leerlingenvervoer uit te geven bedrag qua hoogte niet gelimiteerd is; aanvragen die voldoen aan de in de verordening gestelde criteria moeten gehonoreerd worden ongeacht of er budget beschikbaar is of niet.

Dit houdt een zeker risico in voor de gemeente: de hoogte van de uitgaven die genoemd worden in de begroting liggen niet vast. Conform andere jaren wordt het risico ingeschat op 25.000 euro.

Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)

De individuele gemeenten zijn inhoudelijk en financieel verantwoordelijk voor de uitvoering van de WSW. Het financiële risico bij de uitvoering van de wet ligt bij de gemeente. De gemeente ontvangt een budget gebaseerd op het aantal in Epe woonachtige WSW-geïndiceerde personen. Jaarlijks ontvangt de gemeente een opgave van de te realiseren arbeidsplaatsen op basis waarvan het budget wordt bepaald. De uitvoering van de WSW wordt voor Epe uitgevoerd door de Feluagroep. De Feluagroep is een gemeenschappelijke regeling samen met de gemeenten Apeldoorn en Heerde. Bij eventuele tekorten moet Epe deze deels (voor 21% van het tekort) aanvullen, gebaseerd op het aantal WSW-geïndiceerde personen per gemeente. De reserves bij de Feluagroep zijn van een dusdanig niveau dat verwacht wordt dat een eventueel tekort in 2011 hieruit kan worden gedekt. Het risico wordt dan ook ingeschat op nihil.

Wet Inburgering (WI)

De wet Inburgering is per 1 januari 2007 van kracht geworden. De gemeente Apeldoorn voert deze taak voor ons uit. Sinds 1 januari 2009 maken de WI gelden onderdeel uit van het participatiebudget. Vanaf 2010 vindt de financiering plaats op basis van output indicatoren te weten:

- het aantal personen t.b.v. inburgering is vastgesteld (wegingsfactor 20%)
- aantal personen t.b.v. duale – of taalkennis trajecten (wegingsfactor 30%)
- aantal behaalde inburgerings- of staatsexamens NT21 of NT2II (wegingsfactor 50%)

Er wordt gewerkt met een T-2 systematiek. Dit betekent dat de geleverde output 2009 bepalend is voor het budget voor 2011. Voor de financiële risico's met betrekking tot de uitvoering van de WI is een reserve gevormd die voldoende middelen bevat. Het risico voor de uitvoering van de WI wordt op basis hiervan laag ingeschat.

Borg- en garantstellingen

De gemeente heeft diverse waarborgen verstrekt voor geldleningen, in totaal gaat dit om een bedrag van € 25,4 miljoen. Dit betekent dat de gemeente als achtervang borg staat indien de instantie waaraan de lening verstrekt is, niet aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Het grootste aandeel betreft het Waarborgfonds Sociale Woningbouw waarin voor ruim € 19,5 miljoen waarborgen zijn verstrekt voor de woningstichting. Het risico hiervan is zeer klein door de structuur: voordat het Waarborgfonds een beroep doet op de achtervangers (waarbij voor de verlangde garantie nog een verdeling bestaat van 50% Rijk / 50% gemeente) wordt namelijk eerst een deel van het vermogen aangesproken van alle bij het Waarborgfonds aangesloten corporaties. Sinds de oprichting in 1983 zijn er nooit aanspraken geweest op borgverplichtingen. Verder zijn voor € 4,5 miljoen waarborgen afgegeven ten behoeve van een verzorgingstehuis, € 1,1 miljoen aan het waterbedrijf en € 0,3 miljoen aan overige instellingen.

Deze instanties zijn tot op heden altijd aan hun financiële verplichtingen nagekomen en op dit moment zijn er geen signalen dat dit in de toekomst zal veranderen. Op basis van deze ervaringen wordt het risico laag geschat.

De gemeenteraad heeft besloten om aan het bestuur van de stichting beheer sporthal PWA zekerheid te bieden dat zij de uit de gunning van de bouw van de nieuwe sporthal PWA in Epe voortvloeiende verplichtingen volledig kan nakomen. Indien blijkt dat de eerder verstrekte kredieten en het verstrekte overbruggingskrediet tijdelijk niet voldoende zijn om aan de betalingsverplichtingen te voldoen (in afwachting van de uitkering van de schadevergoeding door de verzekeringsmaatschappij), zal een beroep op de algemene reserve nodig zijn tot een bedrag van maximaal € 1.090.000.

Risico's op eigendommen

Gemeentelijke eigendommen

Voor een overzicht van de gemeentelijke eigendommen en de stand van zaken ten aanzien van de desbetreffende beheersplannen wordt verwezen naar de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen.

Uit deze paragraaf blijkt dat alle risico's op de gemeentelijke eigendommen ondervangen zijn door of reserves en voorzieningen of door het opnemen van de lasten in de meerjarenbegroting. Het risico dat de gemeente loopt op de gemeentelijke eigendommen is daarmee verwaarloosbaar.

Verzekeringen

Risico's op het gebied van uitgebreide gevaren, waaronder brand, fraude, wagenpark en werkmaterieel zijn via makelaars bij verzekeraars voldoende afgedekt.

Voor het brandrisico loopt nog een 3-jarig contract tot 31 december 2011. Het eigen risico bedraagt € 2.500. In geval van schade wordt per gebeurtenis maximaal dit risico gelopen.

Het aansprakelijkheidsrisico is per 1 januari 2010 opnieuw gecontracteerd voor 3 jaar. Mede door ons zeer gunstige schadebeeld en uitonderhandeling is deze verzekering tegen gelijkblijvende premie en condities aangegaan.

Het risicoprofiel voor het frauderisico is de laatste jaren gewijzigd. Onze verzekeraar zal daarom trachten om per 1 januari 2011 met een verbeterde fraudeverzekering te komen. Inhoudelijk is hier op dit moment nog niets over bekend, maar mede gezien de toename van meer en grotere risico's is een premieverhoging te verwachten.

De wagenpark- en werkmaterieel verzekeringen lopen nog steeds tegen dezelfde voorwaarden en premiecondities. Op enkele polissen is behoorlijk schade geclaimd. Het is daardoor mogelijk dat verzekeraars in 2011 premieaanpassingen zullen doorvoeren.

De afgesloten Constructie All Risk verzekering loopt tot 31 december 2011. Tot op heden zijn hier enkele schades op geclaimd. Verwacht mag worden dat de hoogte van de uit te keren schades gering zal zijn. Als gemeente lopen wij een eigen risico van maximaal € 2.250,- per gebeurtenis.

Gebleken is dat buitenkunstwerken momenteel meer risico lopen. Naar aanleiding hiervan is besloten om deze kunstwerken opnieuw te inventariseren en taxeren. Inmiddels is de taxatie afgerond en zijn al de in ons bezit zijnde objecten tegen de getaxeerde waarden verzekerd.

De personeelsvoorzieningen zijn ongewijzigd geprolonged.

Bijlage 11 Bijlage bij paragraaf 4 Financiering

1. Kasgeldlimiet

Kasgeldlimiet		2011
		bedragen in euro
Toegestane kasgeldlimiet		
	In procenten van de grondslag	8,5%
	In euro's (1)	5.600.000
Omvang vlottende korte schuld		
	Opgenomen gelden < 1 jaar	5.600.000
	Schuld in rekening-courant	0
	Gestorte gelden door derden < 1 jaar	p.m.
	Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld	p.m.
	Totaal vlottende korte schuld (2)	5.600.000
Vlottende middelen		
	contante gelden in kas	p.m.
	tegoeden in rekening-courant	p.m.
	overige uitstaande gelden < 1 jaar	p.m.
	Totaal vlottende middelen (3)	0
Toets kasgeldlimiet		
	Toegestane kasgeldlimiet (1)	5.600.000
	Totaal netto vlottende schuld (4) = (2) - (3)	5.600.000
	Ruimte (+) / Overschrijding (-) ; (1) - (4)	0

2. Renterisiconorm

Renterisiconorm en renterisico's op vaste schuld		2011
Bedragen in euro		
Renterisico op vaste schuld		
Renteherziening op vaste schuld o/g (1a)		0
Renteherziening op vaste schuld u/g (1b)		0
Netto renteherziening op vaste schuld (2) = (1a) - (1b)		0
Nieuwe aan te trekken vast schuld (3a)		4.700.000
Nieuwe te verstrekken lange leningen (3b)		0
Netto nieuw aan te trekken vaste schuld (4) = (3a) - (3b)		4.700.000
Te betalen aflossingen (5)		922.000
Herfinanciering (6) = laagste van (4) en (5)		922.000
Renterisico op vaste schuld (7) = (2) + (6)		922.000
Renterisiconorm		
Stand van de vaste schuld (8)		3.940.000
Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage (9)		20%
Renterisiconorm (10) = (8) * (9)		788.000
Toets renterisiconorm		
Renterisiconorm (10) (minimale norm o.b.v. Uitvoeringsregeling decentrale overheden)		2.500.000
Rente op vaste schuld (7)		922.000
Ruimte (+) / Overschrijding (-); (11) = (10) - (7)		1.578.000

3. EMU-saldo

EMU onderdeel		2010	2011	2012
Bedragen * € 1.000				
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-538	916	-1.998
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.466	3.252	3.462
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	3.208	1.641	1.415
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans geactiveerd worden	6.261	1.745	805
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord.	0	0	0
7	Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	0	0	0
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten zover transacties niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
9	Lasten op de balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen.	5.284	2.004	1.127
10	Lasten i.v.m. transacties die niet via de exploitatie lopen maar rechtstreeks ten laste van de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	0	0	0
11	Boekwinst bij verkoop van effecten	0	0	0
Berekend EMU-saldo		-12.844	-4.188	-3.318

Bijlage 12 Reserves en Voorzieningen

Toevoegingen en onttrekkingen in 2011 Reserves

	Saldo 01-01-2011 begroot	Waarde- correctie 2011 begroot	Toe- voegingen 2011 begroot	Ont- trekkingen 2011 begroot	Verwachte toe- voegingen 2011	Verwachte ont- trekkingen 2011	Saldo 31-12-2011 begroot
RESERVES							
Algemene Reserves							
90000 Algemene reserve	2.938.190-			938.000			2.000.190-
Totaal Algemene reserves	2.938.190-			938.000			2.000.190-
Bestemmingsreserves							
90002 Extra afschr. investeringen maatsch. nut	319-		1.934.568-	1.545.000			389.886-
90004 Automatisering	16.046-						16.046-
90006 Wachtgelden WIZ	210.644-					67.400	143.244-
90007 ICT investeringen	1.125.647-	50.654-	322.950-	342.465			1.156.786-
90019 + 90035 Cofinanciering	57.635-		250.000-	52.444			255.191-
90022 Mediation	16.771-						16.771-
90025 Doorlichting begroting + extra afschrijving	21.375-			21.000			375-
91010 Brandweer pagers/portofoons	62.120-						62.120-
92009 Vervanging Openbare verlichting	1.290.739-		107.662-				1.398.401-
92013 Wijziging financieringssyst. wegen	42.021-			39.900			2.121-
92015 Startprogramma Duurzaam Veilig	70.000-					70.000	0
92019 Toeristische fietspaden	56.549-						56.549-
92020 Duurzaam veilig inrichten buitengebied Oene	40.000-					40.000	0
92022 Oplossen parkeerproblematiek diverse kernen	39.480-					39.480	0-
92026 Integrale wijkaanpak	172.067-					172.067	0-
92030 Verbreden Smalbertsweg	65.000-					65.000	0-
92035 Overdracht fietspaden RGV	1.200.000-					435.000	765.000-
93003 Egalisatie winstuitkering NUON rente vast	832.458-	37.461-		54.000			815.918-
93004 Verkoop 14 aandelen VNB (6%)	1.773.899-	106.434-		243.680			1.636.652-
93005 Verkoop aandelen t.b.v. lening Nuon*	942.184-			188.872			753.312-
93006 Aflossing achtergestelde lening Nuon	946.540-	42.594-	188.872-	42.594			1.135.412-
93007 Verkoop aandelen t.b.v. lening Vitens*	1.706.760-			155.160			1.551.600-
93008 Aflossing achtergestelde lening Vitens	620.640-	27.929-	155.160-	27.928			775.801-
93010 Stedendriehoek economische visie	41.250-					41.250	0-
94017 Meubilair gymlokalen	50.190-		31.901-	20.000			62.091-
95001 Herinplant bossen	59.000-			39.000			20.000-
95002 Aankoop kunstwerken	784-						784-
95003 Restauratie en onderhoud monumenten	46.337-			10.000			36.337-
95007 Onderhoud/vervanging beschadigde laanbomen	11.712-						11.712-
95010 Kunst openbare ruimte	10.000-			5.000			5.000-
95015 Investeringsbijdrage EZC	20.909-						20.909-
95016 Subsidies initiatieven leefbaarheid	17.705-			17.000			705-
95020 Onderhoud EGW			6.090-	6.090			0-
96012 Accommodaties welzijnsinstellingen	95.188-		21.972-		750.000-		867.160-
96013 Huisvesting verslavingszorg	29.169-				1.044-		30.213-
96015 Werk en inkomen	152.017-			72.682			79.335-
96017 Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN)	174.410-						174.410-
96027 Realisatie nieuwe accommodaties	5.530.846-					4.021.665	1.509.181-
96028 Wmo	3.451.459-		52.174-			15.000	3.488.633-

	Saldo 01-01-2011 begroot	Waarde- correctie 2011 begroot	Toe- voegingen 2011 begroot	Ont- trekkingen 2011 begroot	Verwachte toe- voegingen 2011	Verwachte ont- trekkingen 2011	Saldo 31-12-2011 begroot
96030 Inburgering; tijd. regeling nal.sch. oude vr. wet	7.167-					7.167	0-
96035 Schuldhulpverlening	60.000-					40.000	20.000-
96109 Inkomensdeel WWB	1.889.182-			777.892			1.111.290-
97010 Achtergestelde lening Circulus	220.000-						220.000-
97011 Afbouw overhead overdacht afvaltaken	220.000-			220.000			0-
97015 Egalisatie rioolrechten	670.955-	30.193-		30.193			670.955-
97020 Egalisatie afvalstoffenheffing	0-	0-					0-
97030 Egalisatiereserve grafrechten	1.172.456-	52.761-		144.778			1.080.439-
98007 Extra afschrijving bodemsanering	18.138-						18.138-
98030 Particulier opdrachtgeverschap	20.000-			20.000			0-
98032 Structuurvisies Dorpscentra	1.160.226-						1.160.226-
98035 Starterslening	250.000-	11.250-		11.250			250.000-
98040 Wabo	57.702-					57.702	0-
99000 Bouwgrondexploitatie	5.056.888-		2.483.000-				7.539.888-
99005 Ombuigingsoperatie	500.000-		20.000-			125.000	395.000-
99007 Herstel schade nutsbedrijven	9.581-						9.581-
Totaal Bestemmingsreserves	32.312.166-	359.275-	5.574.349-	4.086.928	751.044-	5.196.731	29.713.175-

* Deze reserves zijn de tegenhanger van de achtergestelde leningen van Nuon en Vitens.

Toelichting verwachte toevoegingen aan reserves

Naam	Verwachte toevoeging 2011	Toelichting
96012 Accommodaties Welzijnsinstellingen	750.000	Toevoeging op basis van de verkoop van panden.
96013 Huisvesting Verslavingszorg	1.044	Toevoeging van het saldo van het product verslavingszorg.

Toelichting verwachte onttrekkingen aan reserves

Naam	Verwachte onttrekking 2011	Toelichting
90006 Wachtgelden WIZ	67.400	Dekking van wachtgeldverplichtingen voormalig personeel.
92015 Startprogramma Duurzaam Veilig	70.000	Dekking van kosten van duurzaam veilig projecten in de bebouwde kom Vaassen.
92020 Duurzaam Veilig buitengebied Oene	40.000	Dekking van kosten van duurzaam veilig projecten in het buitengebied Oene.
92022 Oplossen parkeerproblemen kernen	39.480	Dekking van kosten voor projecten gericht op het oplossen van parkeerproblemen in de diverse kernen.
92026 Integrale wijkaanpak	172.067	Dekking van kosten voor projecten in het kader van Integrale wijkaanpak.
92030 Verbreden Smallertsweg	65.000	Dekking van kosten voor het verbreden van de Smallertsweg.
92035 Overdracht fietspaden RGV	435.000	Dekking van kosten van overgenomen verplichtingen van het RGV, in het kader van het onderhoud en renovatie/aanleg van fietspaden.
93010 Stedendriehoek economische visie	41.250	Dekking van kosten voor het Uitvoeringsprogramma economische visie Stedendriehoek.
96027 Realisatie nieuwe accommodaties	4.021.665	Dekking van kosten voor de realisatie van de nieuwe accommodaties Koekoek en PWA.
96028 WMO	15.000	Dekking van kosten voor het project buurtbemiddeling.
96030 Oude vreemdelingenwet	7.167	Dekking van kosten van de tijdelijke regeling nalatenschap oude vreemdelingenwet.
96035 Schuldhulpverlening	40.000	Dekking van de kosten voor schuldhulpverlening die door de economische crisis tijdelijk hoger zijn.
98040 WABO	57.702	Dekking van de kosten voor de invoering van de WABO.
99005 Ombuigingsoperatie	125.000	Dekking van de kosten die verband houden met de ombuigingsoperatie.

Toevoegingen en onttrekkingen in 2011 voorzieningen

	Saldo 01-01-2011 begroot	Waarde- correctie 2011 begroot	Toevoegingen 2011 begroot	Onttrekkingen 2011 begroot	Verwachte toevoegingen 2011	Verwachte onttrekkingen 2011	Saldo 31-12-2011 begroot
VOORZIENINGEN							
90008 Pensioenen politieke ambtsdragers	1.430.963-		113.709-			2.500	1.542.172-
90030 Onderhoud Streekarchief Epe	31.864-		16.850-			8.813	39.901-
90050 Groot onderhoud gemeentehuis	119.579-		102.000-			324.892	103.313
92010 Groot onderhoud wegen	979.063-		946.120-			600.000	1.325.183-
92011 Groot onderhoud bruggen	351.786-		25.000-			76.063	300.723-
91015 Onderhoud brandweerkazerne Vaassen	4.528-		9.532-			5.273	8.787-
92109 Onderhoud Openbare verlichting	36.746-		76.761-			57.000	56.507-
94015 Onderhoud scholen/gymn. buitenzijde	608.279-		221.182-			60.000	769.461-
94019 Onderhoud binnenzijde gymlokalen	87.007-		38.218-			39.928	85.297-
95103 Onderhoud Bibliotheekgebouwen	65.117-		7.794-			12.831	60.080-
96115 Onderhoud wijkgebouwen	273.707-		53.537-				327.244-
96116 Onderhoud St. Crusiusweg 14	52.240-		10.000-			26.288	35.952-
98104 Onderhoud Ossenstal	7.765-		13.227-			11.319	9.673-
97008 Vervanging afvalcontainers	448.436-	20.180-		109.868			358.748-
97025 Bodemsanering Koekoek	1.027.667-					850.000	177.667-
Totaal Voorzieningen	5.524.747-	20.180-	1.633.930-	109.868		2.074.907	4.994.081-

Toelichting verwachte toevoeging aan voorzieningen

Naam	Verwachte toevoeging 2011	Toelichting
97008 Vervanging afvalcontainers	109.868	Reguliere onttrekking die op basis van de nota reserves en voorzieningen in 10 jaar wordt toegevoegd aan de exploitatie.

Toelichting verwachte onttrekkingen aan voorzieningen

Naam	Verwachte onttrekking 2011	Toelichting
90008 Pensioenen politieke ambtsdragers	2.500	Reguliere uitgaven voor pensioen van gewezen wethouders.
90030 Onderhoud Streekarchief	8.813	Reguliere uitgaven op basis van MOP.
90050 Groot onderhoud gemeentehuis	324.892	Reguliere uitgaven op basis van MOP.
92010 Groot onderhoud wegen	600.000	Reguliere uitgaven op basis van MOP.
92011 Groot onderhoud bruggen	76.063	Reguliere uitgaven op basis van MOP.
91015 Onderhoud kazerne Vaassen	5.273	Reguliere uitgaven op basis van MOP.
92109 Onderhoud openbare verlichting	57.000	Reguliere uitgaven op basis van MOP.
94015 Onderhoud gymlokalen buitenzijde	60.000	Reguliere uitgaven op basis van MOP.
94019 Onderhoud gymlokalen binnenzijde	39.928	Reguliere uitgaven op basis van MOP.
95103 Onderhoud Bibliotheekgebouwen	12.831	Reguliere uitgaven op basis van MOP.
96116 Onderhoud St. Crusiusweg 14	26.288	Reguliere uitgaven op basis van MOP.
98104 Onderhoud Ossenstal	11.319	Reguliere uitgaven op basis van MOP.
97025 Bodemsanering Koekoek	850.000	Uitgaven voor de uitgevoerde sanering van het buitenterrein van de sportaccommodatie Koekoek.

Bijlage 13 Kapitaallasten, urenrekening en loon- en prijsstijgingen

In deel 3 van de Programmabegroting is de analyse van de verschillen tussen 2010 en 2011 per programma opgenomen. Per programma is het verschil in kapitaallasten, urenrekening en loon- en prijsstijgingen in één post verwerkt.

Het totale verschil van alle programma's wordt als volgt verklaard:

1. Kapitaallasten

Op het totaal van rente- en afschrijvingslasten - voortvloeiend uit het bestaande beleid - zit een voordeel van € 90.000 veroorzaakt door:

- € 392.000 voordeel door laatste afschrijving in 2010, vrijval in 2011;
- € 111.000 voordeel door lagere rentelasten a.g.v. daling boekwaarde door afschrijving;
- € 99.000 voordeel door lagere rentelasten als gevolg van een verlaging van het renteomslagpercentage (0,26%);
- € 645.000 nadeel door hogere kapitaallasten als gevolg van het activeren van nieuwe investeringen;
- € 154.000 voordeel door lagere kapitaallasten als gevolg van onderschrijdingen bij nieuwe investeringen;
- € 21.000 nadeel van diverse aard.

2. Loonkosten

De loonkosten van het personeel zijn toegenomen met € 38.000 veroorzaakt door:

- € 1.000 autonome loon- en premiestijgingen;
- € 37.000 als gevolg van hogere inschaling. De extra loonkosten als gevolg van een hogere inschaling zijn mede bekostigd uit een stelpost en een afname van de formatie met 1,12 fte. Per saldo een nadeel van € 37.000.

3. Autonome prijsstijging

De autonome prijsstijging van 1,5 % zou per saldo leiden tot een nadeel van € 204.000. Bij de vorige meerjarenbegroting is besloten geen prijscompensatie toe te kennen op de (gemeentelijke) begrotingsposten/budgetten. Impliciet is hierdoor sprake van een structurele bezuiniging van € 204.000.

4. Verdeeldienst

Op de verdeeldienst (exclusief bovenvermelde loon- en prijsstijgingen) zit een voordeel van ca. € 1.000.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt door eenmalige middelen die voor het begrotingsjaar 2010 beschikbaar zijn gesteld.

5. Doorbelasting aan investeringen en grondbedrijf

In de begroting 2011 zijn de kosten van uren die toegerekend worden aan het grondbedrijf en investeringswerken ten opzichte van de begroting 2010 constant gebleven.